

سید علی

آشنایی با کشور ازبکستان و تحلیل وضعیت تجاری ج.ا.ایران با این کشور

تهیه و تنظیم
مریم خسروی اصل

اردیبهشت ۱۴۰۱

چکیده

با توجه به اهمیت بحث اقتصاد مقاومتی و نقش صادرات در تحقق این مهم، لازم است شناسایی بازارهای مهم صادراتی بیش از پیش مورد توجه قرار گیرد. یکی از بازارهای مهم صادراتی برای ج.ا.ایران کشور ازبکستان است که موید این موضوع افزایش قابل توجه میزان صادرات کشورمان به این کشور در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال های گذشته می باشد. از دیگر علل اهمیت کشور ازبکستان می توان به روابط خوب سیاسی، اشتراکات فرهنگی، دسترسی آسان، برخورداری از منابع طبیعی بویژه پنبه، پتانسیل های فراوان این کشور جهت حضور شرکت ها و تجار ایرانی در حوزه کشاورزی و کشت فراسرزمینی و خدمات فنی و مهندسی اشاره نمود.

برای دستیابی به این هدف کتاب مذکور در ۳ بخش و ۱۱ فصل تنظیم شده است. در بخش اول هدف آشنایی کلی با کشور ازبکستان است و بخش های ۲ و ۳ نیز به بررسی و تحلیل روابط تجاری ج.ا.ایران و ازبکستان و ارائه راهکارهای پیشنهادی می پردازد.

بخش اول کتاب با عنوان "آشنایی با کشور ازبکستان" طی فصول ۱ تا ۷ به ارائه اطلاعات کلی از ازبکستان در حوزه های جغرافیایی، جمعیتی، سیاسی، اقتصادی، تجاری، بانکی و سرمایه گذاری، حمل و نقل، کشاورزی، معدن، نفت و گاز و همچنین موضوعات فرهنگی، گردشگری و ورزشی پرداخته شده است.

بخش دوم کتاب با عنوان "بررسی روابط تجاری ج.ا.ایران و ازبکستان و تحلیل آن" می باشد که در برگیرنده فصول ۸، ۹ این کتاب است و به موضوع بررسی روابط تجاری دو کشور طی ۵ سال اخیر یعنی از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ پرداخته و با استفاده از یافته ها به تحلیل موضوع می پردازد.

بخش سوم کتاب با عنوان "تحلیل SWOT و ارائه راهکارهای پیشنهادی جهت توسعه روابط تجاری با ازبکستان" به عنوان بخش پایانی این کتاب و با محتوای نتیجه گیری از کل کتاب می باشد که در برگیرنده فصول ۱۰ و ۱۱ این کتاب است. در این فصل با استفاده از ماتریس SWOT به ارائه الزامات و راهکارهای پیشنهادی جهت توسعه روابط تجاری با ازبکستان پرداخته می شود. با توجه به اینکه این کتاب از دید کارشناس بازرگانی خارجی این کشور تهیه شده، تلاش بر آن است که قابلیت هایی از جمله بهره گیری از تحلیل های کارشناسی، درج به روزترین آمارها مربوط به سال ۲۰۲۱ و ۱۴۰۰، درج نمودار اینفوگراف در ابتدای هر فصل، استفاده از تصاویر، جداول و نمودارها در آن لحاظ شود.

فهرست مطالب

بخش اول. آشنایی با کشور ازبکستان
فصل اول) اطلاعات جغرافیایی، جمعیتی و سیاسی ازبکستان
مقدمه
۱-۱- اطلاعات جغرافیایی
۲-۱- اطلاعات جمعیتی ازبکستان در سال ۲۰۲۱
۳-۱- اطلاعات سیاسی
۱-۳-۱- رییس جمهور
۲-۳-۱- قوه مقننه (مجلس)
۳-۳-۱- قانون اساسی
۴-۳-۱- سیاست خارجی
فصل دوم) اطلاعات اقتصادی و تجاری ازبکستان
مقدمه
۱-۲- اطلاعات اقتصادی
۱-۱-۲- اصلاحات اقتصادی ازبکستان و اولین نقشه راه توسعه جامع ازبکستان
۲-۱-۲- تدوین پیش نویس استراتژی توسعه ازبکستان برای سال ها ۲۰۲۶-۲۰۲۲
۳-۱-۲- نرخ رشد در بخش های مختلف
۴-۱-۲- نمره آزادی اقتصادی ازبکستان
۵-۱-۲- روند تولید ناخالص داخلی ازبکستان به قیمت های جاری
۶-۱-۲- درصد رشد تولید ناخالص داخلی
۷-۱-۲- درآمد ناخالص ملی بر اساس برابری قدرت خرید
۲-۲- اطلاعات تجاری
۱-۲-۲- تجارت خارجی ازبکستان با جهان از سال ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰
۲-۲-۲- عمده ترین اقلام صادراتی ازبکستان به جهان در سال ۲۰۲۰
۳-۲-۲- عمده ترین اقلام وارداتی ازبکستان از جهان در سال ۲۰۲۰
۴-۲-۲- مهمترین کشورهای وارد کننده کالا از ازبکستان در سال ۲۰۲۰
۵-۲-۲- مهمترین کشورهای صادرکننده کالا به ازبکستان در سال ۲۰۲۱
۶-۲-۲- پتانسیل های صادراتی ازبکستان به جهان
۷-۲-۲- شرکت های ازبکی به تفکیک زمینه فعالیت
۸-۲-۲- مناطق ویژه اقتصادی در ازبکستان
۱-۸-۲-۲- مزیت های مناطق آزاد اقتصادی در ازبکستان
۲-۸-۲-۲- قانون ازبکستان در خصوص مناطق ویژه اقتصادی
۳-۸-۲-۲- مناطق آزاد اقتصادی بخش صنعتی
۴-۸-۲-۲- مناطق آزاد اقتصادی (دارویی)

۲-۲-۸-۵- مناطق آزاد اقتصادی (کشاورزی)
۲-۲-۸-۶- منطقه ویژه اقتصادی (گردشگری)
۲-۲-۹- نمایشگاه های کشور ازبکستان در سال ۲۰۲۲
فصل سوم) اطلاعات بانکی ، سرمایه گذاری و مالیاتی ازبکستان
مقدمه
۳-۱- بانک های تجاری ازبکستان
۳-۲- سرمایه گذاری در ازبکستان
۳-۲-۱- قانون ازبکستان در خصوص سرمایه گذاری و فعالیت های سرمایه گذاری
۳-۲-۲- اهم موارد در قانون سرمایه گذاری و فعالیت های سرمایه گذاری
۳-۲-۳- انواع سرمایه گذاری در ازبکستان
۳-۳- سیستم مالیاتی ازبکستان
۳-۳-۱- انواع مالیات در ازبکستان
۳-۳-۲- مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی
۳-۳-۳- مالیات بر درآمد شرکتها
۳-۳-۴- مالیات بر ارزش افزوده
۳-۳-۵- مالیات آکسایز
۳-۳-۶- مالیات بازپرداخت
۳-۳-۷- سایر مالیاتها
فصل چهارم) حمل و نقل در ازبکستان و معرفی کریدورهای ریلی و جاده ای
مقدمه
۴-۱- وضعیت حمل و نقل در ازبکستان
۴-۱-۱- حمل و نقل هوایی
۴-۱-۲- راه آهن
۴-۱-۳- طول شبکه راه ها و بزرگراهها و میزان تصادفات
۴-۱-۴- مقایسه ازبکستان با قاره آسیا در حوزه حمل و نقل
۴-۲- ازبکستان و کریدورهای حمل و نقلی و ترانزیتی منطقه ای
۴-۲-۱- کریدورهای ریلی و جاده ای فعال و بالقوه ازبکستان
۴-۲-۱-۱- کریدورهای مسیر شمال - جنوب
۴-۲-۱-۲- کریدورهای شرق به غرب
۴-۲-۱-۳- کریدورهای غرب به شرق
۴-۲-۲- بررسی وضعیت و جایگاه کریدورهای موجود و بالقوه
۴-۲-۲-۱- کریدورهای شمال - جنوب
۴-۲-۲-۲- کریدورهای غرب به شرق
۴-۲-۲-۳- کریدورهای شرق به غرب

فصل پنجم) کشاورزی
مقدمه
۵-۱- معرفی محصولات کشاورزی ازبکستان و میزان تولیدات آن
۵-۱-۱- عمده ترین تولیدات کشاورزی ازبکستان
۵-۱-۲- وضعیت کاشت و تولید گندم
۵-۱-۳- تولید و سطح برداشت بذر پنبه
۵-۱-۴- تولید و سطح برداشت جو
۵-۱-۵- تولید و سطح برداشت سیب
۵-۲- استراتژی توسعه کشاورزی در جمهوری ازبکستان برای سال های ۲۰۲۰ الی ۲۰۳۰
۵-۲-۱- اولویت های استراتژیک استراتژی توسعه کشاورزی ازبکستان برای سال های ۲۰۲۰ الی ۲۰۳۰
۵-۲-۲- فصول استراتژی توسعه کشاورزی ازبکستان برای سال های ۲۰۲۰ الی ۲۰۳۰
۵-۲-۳- نتایج مورد انتظار اجرای استراتژی توسعه کشاورزی ازبکستان برای سال های ۲۰۲۰ الی ۲۰۳۰
فصل ششم) معدن ، نفت و گاز
مقدمه
۶-۱- اطلاعات معدنی
۶-۲- تولید مواد خام معدنی در ازبکستان از سال ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰
۶-۳- وضعیت اورانیوم در ازبکستان
۶-۴- ذخایر طلا در ازبکستان
۶-۴-۱- وضعیت تولید و صادرات طلا در ازبکستان
۶-۴-۲- ذخایر و استخراج طلا
۶-۴-۳- شرکت های فعال در حوزه استخراج و تولید طلا
۶-۴-۴- صادرات و فروش طلا
۶-۴-۵- سرمایه گذاری و توسعه معادن
۶-۴-۶- معرفی سایت اینترنتی کمیته دولتی زمین شناسی ازبکستان
۶-۵- وضعیت تولید و منابع نفت و گاز ازبکستان
۶-۵-۱- وضعیت تولید و منابع نفتی ازبکستان
۶-۵-۲- میادین نفتی
۶-۵-۳- میزان تولید
۶-۵-۴- پالایشگاه ها
۶-۵-۵- وضعیت تولید و منابع گازی ازبکستان
۶-۵-۶- میادین بزرگ گازی
۶-۵-۷- پالایشگاه ها و مجتمع های بزرگ گازی
۶-۵-۸- ظرفیت تولید گاز

فصل هفتم) اطلاعات فرهنگی ، گردشگری و ورزشی ازبکستان

مقدمه

۷-۱- فرهنگ در ازبکستان و ذکر موارد مرتبط

۷-۱-۱- سرود دولت جمهوری ازبکستان

۷-۱-۲- جشن های ملی

۷-۱-۳- سنت ها

۷-۲- گردشگری در ازبکستان و ذکر موارد مرتبط

۷-۲-۱- میراث جهانی

۷-۲-۲- معرفی شهرهای مهم ازبکستان

۷-۲-۳- سیاحت با شتر

۷-۲-۴- مراکز خرید و فروش (بازارها)

۷-۲-۵- اماکن اقامتی (هتل ها)

۷-۳- معرفی تعدادی از فعالیت های ورزشی در ازبکستان

۷-۳-۱- کوهپیمایی

۷-۳-۲- اسب سواری

۷-۳-۳- اسکی و اسنوبرد

۷-۳-۴- قایق رانی

۷-۳-۵- کلف

بخش دوم) بررسی روابط تجاری ج.ا.ایران و ازبکستان و تحلیل آن

فصل هشتم) بررسی روابط تجاری ج.ا.ایران و ازبکستان طی ۵ سال اخیر و تحلیل آن

مقدمه

۸-۱- تجارت خارجی ج.ا.ایران و ازبکستان طی ۵ سال اخیر

۸-۱-۱- بررسی مبادلات تجاری ج.ا.ایران و ازبکستان از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

۸-۱-۲- بررسی روند صادرات ج.ا.ایران به ازبکستان از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

۸-۱-۳- بررسی روند واردات ج.ا.ایران از ازبکستان از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

۸-۲- میزان مبادلات تجاری ج.ا.ایران و ازبکستان از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۴۰۰ به تفکیک سال

۸-۳- عمده ترین اقلام صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان طی ۵ سال اخیر

۸-۴- عمده ترین اقلام وارداتی ج.ا.ایران از ازبکستان طی ۵ سال اخیر

فصل نهم) بررسی روابط تجاری ج.ا.ایران و ازبکستان در سال ۱۴۰۰ و تحلیل آن

مقدمه

۹-۱- تحلیل صادرات ج.ا.ایران به ازبکستان طی سال ۱۴۰۰

۹-۱-۱- عمده ترین کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان در سال ۱۴۰۰

۹-۱-۲- صادرات ج.ا.ایران به ازبکستان بر اساس بخش های عمده کالایی

۹-۱-۲-۱- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان در حوزه معدن و صنایع معدنی در سال ۱۴۰۰

۹-۱-۲-۲- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان در گروه صنعت طی سال ۱۴۰۰

۱-۲-۹-۳- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان در گروه پتروشیمی و پایه های نفتی در سال ۱۴۰۰
۱-۲-۹-۴- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان در گروه کشاورزی و صنایع غذایی طی سال ۱۴۰۰
۱-۲-۹-۵- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان در گروه عمده فرش و صنایع دستی در سال ۱۴۰۰
۱-۲-۹-۳- صادرات ج.ا.ایران به ازبکستان بر اساس گروه های کالایی و سهم هر گروه در سال ۱۴۰۰
۱-۲-۹-۴- صادرات ج.ا.ایران به ازبکستان بر اساس کالاهای مصرفی، سرمایه ای و واسطه ای در سال ۱۴۰۰
۲-۹-۲- تحلیل واردات ج.ا.ایران از ازبکستان طی سال ۱۴۰۰
۱-۲-۹-۱- عمده ترین کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از ازبکستان در سال ۱۴۰۰
۲-۲-۹-۲- واردات ج.ا.ایران از ازبکستان بر اساس بخش های عمده کالایی
۱-۲-۲-۹-۱- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از ازبکستان در گروه صنعت در سال ۱۴۰۰
۲-۲-۲-۹-۲- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از ازبکستان در گروه پتروشیمی و پایه های نفتی در سال ۱۴۰۰
۲-۲-۲-۹-۳- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از ازبکستان در گروه کشاورزی و صنایع غذایی در سال ۱۴۰۰
۲-۲-۲-۹-۴- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از ازبکستان در گروه معدن و صنایع معدنی در سال ۱۴۰۰
۲-۲-۹-۳- واردات ج.ا.ایران از ازبکستان بر اساس گروه های کالایی و سهم هر گروه
۲-۲-۹-۴- واردات ج.ا.ایران از ازبکستان بر اساس کالاهای مصرفی، سرمایه ای و واسطه ای در سال ۱۴۰۰
بخش سوم : (تحلیل Swot و ارائه راهکارهای پیشنهادی جهت توسعه روابط با ازبکستان
فصل دهم) بررسی نقاط قوت، ضعف ، فرصت و تهدید (swot) و استراتژی های ترکیبی
مقدمه
۱-۱-۱۰- مدل SWOT
۱-۱-۱۰- نقاط قوت (S= Strengths)
۲-۱-۱۰- نقاط ضعف (W= Weaknesses)
۳-۱-۱۰- فرصت ها (O= Opportunity)
۴-۱-۱۰- تهدید ها (T= Threats)
۲-۱-۱۰- راهبردهای ترکیبی بر اساس مدل swot
۱-۲-۱۰- راهبرد SO
۲-۲-۱۰- راهبرد ST
۳-۲-۱۰- راهبرد WO
۴-۲-۱۰- راهبرد WT
فصل یازدهم) بررسی الزامات همکاری با کشور ازبکستان و راهکارهای پیشنهادی
مقدمه
۱-۱-۱۱- ضرورت بررسی الزامات توسعه روابط تجاری ج.ا.ایران با ازبکستان
۱-۱-۱۱- الزامات همکاری ج.ا.ایران با کشور ازبکستان و راهکارهای پیشنهادی
۱-۱-۱-۱۱- (الزام ۱) افزایش سهم ج.ا.ایران از بازار صادراتی ازبکستان و تقویت حضور تجاری ایرانی
۱-۱-۱-۱۱- (الزام ۲) حل مشکلات حمل و نقل فیما بین و توسعه زیرساخت های حمل و نقلی
۱-۱-۱-۱۱- (الزام ۳) حل مشکلات بانکی فیما بین
۱-۱-۱-۱۱- (الزام ۴) توسعه همکاری ها در حوزه کشاورزی

بخش اول

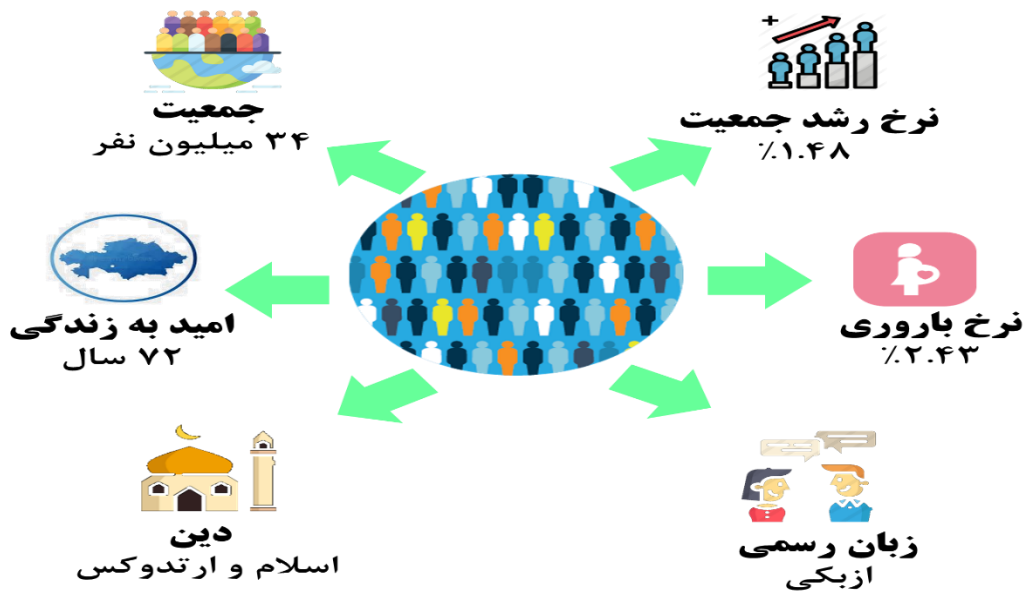
آشنایی با کشور ازبکستان

فصل اول

اطلاعات جغرافیایی، جمعیتی و سیاسی

اینفوگرافیک فصل اول در یک نگاه

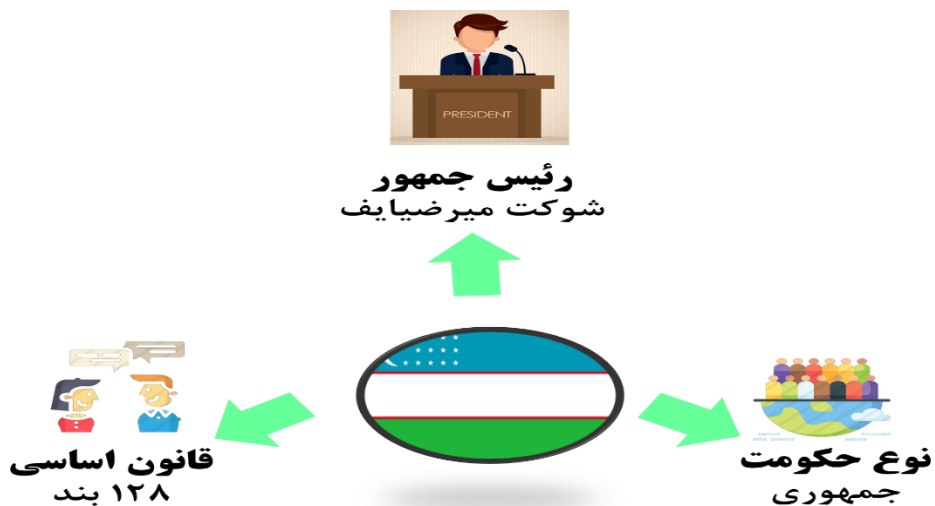
اطلاعات جمعیت شناختی

اطلاعات جغرافیایی

اطلاعات سیاسی

مقدمه

با توجه به اهمیت شناخت اطلاعات جغرافیایی، جمعیتی و سیاسی هر کشور، در این فصل برآنیم اطلاعات جغرافیایی ازبکستان از جمله مساحت، همسایگان، شهرهای مهم، آب و هوا، مساحت بخش های کشاورزی و جنگل را مورد بررسی قرار دهیم و در ادامه آن به بررسی ترکیب جمعیتی این کشور می پردازیم و در انتها وضعیت سیاسی از جمله رئیس جمهور، قانون اساسی، سیاست خارجی و ... این کشور را مورد بررسی قرار خواهیم داد.

۱-۱- اطلاعات جغرافیایی

- نام کشور: ازبکستان
- پایتخت: تاشکند^۱
- مساحت: ۴۴۷,۴۰۰ کیلومتر مربع (رتبه ۵۷ در جهان)^۲
- همسایگان:^۳
 - ✓ از شمال: با قزاقستان
 - ✓ از شرق و جنوب شرقی: با قرقیزستان و تاجیکستان
 - ✓ از جنوب: با افغانستان
 - ✓ از غرب: با ترکمنستان
- طول مرزهای ازبکستان با همسایگان^۴
 - ✓ افغانستان ۱۴۳ کیلومتر
 - ✓ قزاقستان ۲۳۵۶.۳۱ کیلومتر
 - ✓ قرقیزستان ۱۴۷۶.۱۲ کیلومتر
 - ✓ تاجیکستان ۱۲۸۳.۲ کیلومتر
 - ✓ ترکمنستان ۱۸۳۱.۴۹ کیلومتر

۱- Tashkent

۲- www.worldatlas.com

۳- وزارت امور خارجه ازبکستان - www.mfa.uz

۴- وزارت امور خارجه ازبکستان - www.mfa.uz

• مهمترین شهرها در ازبکستان به همراه جمعیت: ۱

✓ تاشکند^۲: ۱,۹۷۸,۰۲۸ نفر

✓ نمگان^۳: ۴۳۲,۴۵۶ نفر

✓ سمرقند^۴: ۳۱۹,۳۶۶ نفر

✓ اندیجان^۵: ۳۱۸,۴۱۹ نفر

✓ بخارا^۶: ۲۴۷,۶۴۴ نفر

شهر تاشکند

شهر نمگان

شهر سمرقند

www.worldometers.info - ۱

Tashkent - ۲

Namangan - ۳

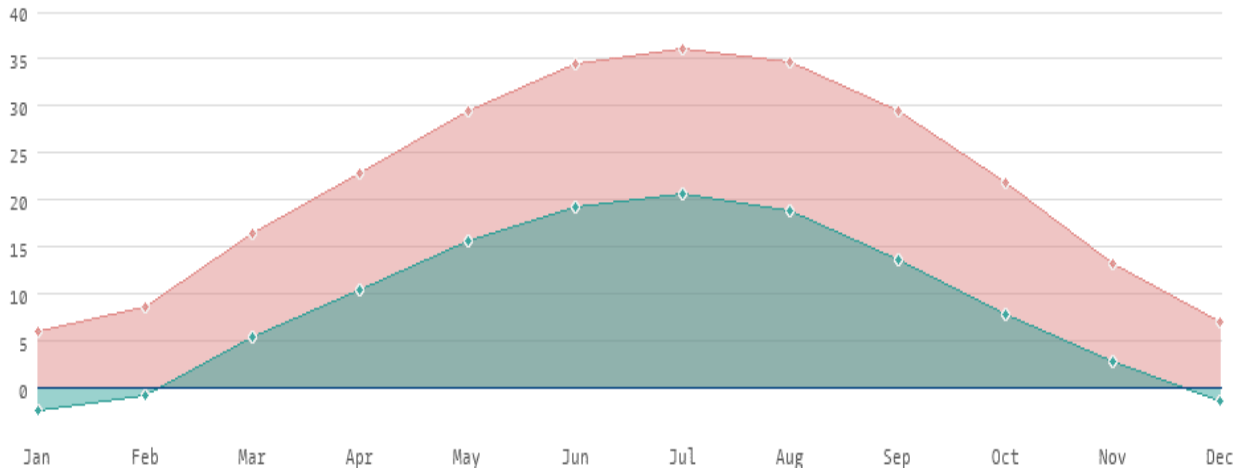
Samarkand - ۴

Andijon - ۵

Bukhara - ۶

• آب و هوا در ازبکستان^۱

در ماههای تابستان، روزها گرم و طولانی هستند. بسته به فصل، میانگین دمای روز بین ۶ تا ۳۶ درجه متغیر است. البته در برخی از مناطق کشور دمای هوا تا ۴۰ درجه سانتیگراد افزایش می یابد. در ماه های سردتر و بسته به منطقه، دمای هوا به طور میانگین در یک ماه به ۲- سانتی گراد کاهش می یابد. در نمودار زیر میانگین دمای روز و شب طی ماههای مختلف در کشور ازبکستان را نشان می دهد

میانگین دمای روز و شب در ازبکستان

• مساحت بخش های کشاورزی، جنگل، آب و ... از کل مساحت کشور ازبکستان^۲

✓ مساحت کشاورزی: ۲۸۱۵۴۹ کیلومتر مربع (۶۳ درصد)

✓ جنگل: ۳۷۴۹۲ کیلومتر مربع (۸ درصد)

✓ سایر: ۱۲۸۳۵۹ کیلومتر مربع (۲۹ درصد)

• رودخانه های ازبکستان^۳

✓ بزرگترین رودخانه های ازبکستان آمودریا و سیردریا هستند. طول آمودریا^۴ ۱۴۳۷ کیلومتر و سیردریا^۵ ۲۱۳۷ کیلومتر است.

۱ - www.worldatlas.com

۲ - www.worldatlas.com

۳ - وزارت امور خارجه ازبکستان - www.mfa.uz

۴ - Amudarya

۵ - Syrdarya

۱-۲- اطلاعات جمعیتی ازبکستان در سال ۲۰۲۱

- جمعیت : ۳۴ میلیون نفر
- نرخ رشد جمعیت : ۱.۴۸٪
- سهم ازبکستان از جمعیت جهان : ۰.۴۳٪
- رتبه ازبکستان در جهان از نظر جمعیت : ۴۲
- میانگین سن : ۲۷.۸
- نرخ باروری : ۲.۴۳
- جمعیت شهری : ۱۶.۷ میلیون نفر
- نرخ شهرنشینی : ۵۰.۱٪
- نرخ روستانشینی : ۵۰٪
- سن امید به زندگی : ۷۲ سال (زنان : ۷۴.۳ ، مردان ۶۹.۸)
- تراکم جمعیت : ۷۹ نفر به ازای هر کیلومتر مربع
- مرگ و میر نوزدان : ۱۸.۸ در هر ۱۰۰۰ تولد
- مرگ و میر زیر ۵ سال : ۲۳.۲ در هر ۱۰۰۰ تولد
- زبان رسمی : ازبکی
- دین و مذهب : اسلام و ارتدوکس شرقی^۲

۱-۳-۱- اطلاعات سیاسی

نوع حکومت جمهوری ازبکستان بصورت نظام ریاستی (تحت هدایت رئیس جمهور) می باشد. تفکیک قوا در این کشور عبارتند از ۱- قوه مقننه (مجلس عالی دارای دو مجلس قانونگذاری و سنا)، قوه مجریه (هیأت وزیران) و قوه قضائیه (دیوان عالی با کلیه دادگاههای کشور).

ازبکستان در تاریخ ۱ سپتامبر سال ۱۹۹۱ میلادی به استقلال دست پیدا کرد. رئیس جمهور فعلی ازبکستان جناب آقای "شوکت میرضیایف" نام دارد.^۲

۱-۳-۱-۱- رئیس جمهور^۳

رئیس جمهور فعلی ازبکستان آقای شوکت میرضیایف^۴ می باشد. وی بر اساس نتایج انتخابات ریاست جمهوری که در ۴ دسامبر ۲۰۱۶ برگزار شد با کسب ۸۸.۶۱٪ آرا به عنوان رئیس جمهور ازبکستان انتخاب و در ۱۴ دسامبر ۲۰۱۶ به طور رسمی پست ریاست جمهوری ازبکستان را بر عهده گرفت.

میرضیایف به عنوان رئیس دولت، توانایی های فوق العاده و رهبری برجسته ای از خود در مواردی از جمله اجرای اصلاحات اقتصادی اجتماعی گسترده- نوسازی و بهبود کشور - اجرای پروژه های بزرگ و منحصر به فرد- توسعه و حفاظت از مالکیت خصوصی- افزایش چشمگیر سهم مشاغل کوچک و شرکت های خصوصی از اقتصاد نشان داد. وی اهمیت ویژه ای به توسعه اقتصادی بر پایه صنعتی، ارتقای توان صادراتی کشور و تحول اساسی در بخش کشاورزی قائل بود. او در کنار پرداختن به مسائل اقتصادی و اجتماعی، مستقیماً بر تلاش ها جهت ایجاد همکاری های سودمند متقابل جامع با سایر کشورها، سازمان های بین المللی و موسسات مالی و نیز قراردادهای مهمی که در خدمت منافع ملی و توسعه اقتصادی کشور باشد، نظارت نمود. رئیس جمهور پیشین ازبکستان، آقای اسلام کریم اف^۵ بود که در سال ۲۰۱۶ در سن ۷۸ سالگی درگذشت.

۱ - Shavkat Mirziyoyev

۲ - Indexmundi

۳ - وزارت امور خارجه ازبکستان www.mfa.uz

۴ - Shavkat Mirziyoyev

۵ - Islam Karimov

اسلام کریم اف، رئیس جمهور پیشین ازبکستان

شوکت میرضیایف، رئیس جمهور کنونی ازبکستان

۱-۳-۲- قوه مقننه (مجلس) ۱

مجلس عالی در ازبکستان شامل مجلس قانونگذاری و مجلس سنا می باشد و دوره اختیارات آن ۵ سال می باشد.

مجلس قانونگذاری: متشکل از ۱۵۰ نماینده است.

مجلس سنا: ۸۴^۲ نفر اعضای مجلس سنا بطور مساوی از جمهوری خودمختار «قره قلیپاقستان»^۳، ۱۲ نفر از استان و شهر «تاشکند» (هر یک ۶ نفر) انتخاب می شوند همچنین ۱۶ سناتور دیگر بر اساس فرمان رئیس جمهور تعیین خواهند شد. مدت فعالیت اعضای مجلس سنا مانند مجلس قانون گذاری ۵ سال هست

۱-۳-۳- قانون اساسی ۴

قانون اساسی کشور ازبکستان در ۱۲۸ بند، ۲۶ فصل و ۶ قسمت به شرح ذیل طبقه بندی شده است:

مقدمه:

قسمت اول: اصول کلی (بند ۱ تا ۱۷)

فصل اول - حق حاکمیت دولت

فصل دوم - مردم سالاری

۱ - وزارت امور خارجه ازبکستان www.mfa.uz

۲ - <https://turkmensnews.com>

۳ - Karakalpakstan

۴ - وزارت امور خارجه ازبکستان www.mfa.uz

فصل سوم - تقدم قانون اساسی و قوانین

فصل چهارم - سیاست خارجی

قسمت دوم: حقوق اصلی، آزادی ها و وظایف افراد و شهروندان (بند ۱۸ تا ۵۲)

فصل پنجم - قواعد کلی

فصل ششم - تابعیت

فصل هفتم - حقوق و آزادی های شخصی

فصل هشتم - حقوق سیاسی

فصل نهم - حقوق اجتماعی و اقتصادی

فصل دهم - ضمانت حقوق و آزادی های انسانی

فصل یازدهم - وظایف شهروندان

قسمت سوم: فرد و جامعه (بند ۵۳ تا ۶۷)

فصل دوازدهم: بنیان های اقتصادی جامعه

فصل سیزدهم - انجمن های عمومی

فصل چهاردهم - خانواده

فصل پانزدهم - رسانه های جمعی

قسمت چهارم: ساختار اداری و سرزمینی و سیستم دولتی (بند ۶۸ تا ۷۵)

فصل شانزدهم - ساختار اداری و سرزمینی جمهوری ازبکستان

فصل هفدهم - جمهوری خودمختار قره قلیپاقستان:

قسمت پنجم: تشکیل حکومت دولتی (بند ۷۶ تا ۱۲۶)

فصل هجدهم - مجلس عالی جمهوری ازبکستان

فصل نوزدهم - رئیس جمهوری ازبکستان

فصل بیستم - هیات وزیران

فصل بیست و یکم - مبانی نظام حکومت در محلات

فصل بیست و دوم - قوه قضائیه جمهوری ازبکستان

فصل بیست و سوم - سیستم انتخاباتی

فصل بیست و چهارم - دادستان

فصل بیست و پنجم - دارایی و اعتبار

فصل بیست و ششم - دفاع و امنیت

قسمت ششم: نحوه ایجاد تغییرات قانون اساسی (بند ۱۲۷ تا ۱۲۸)

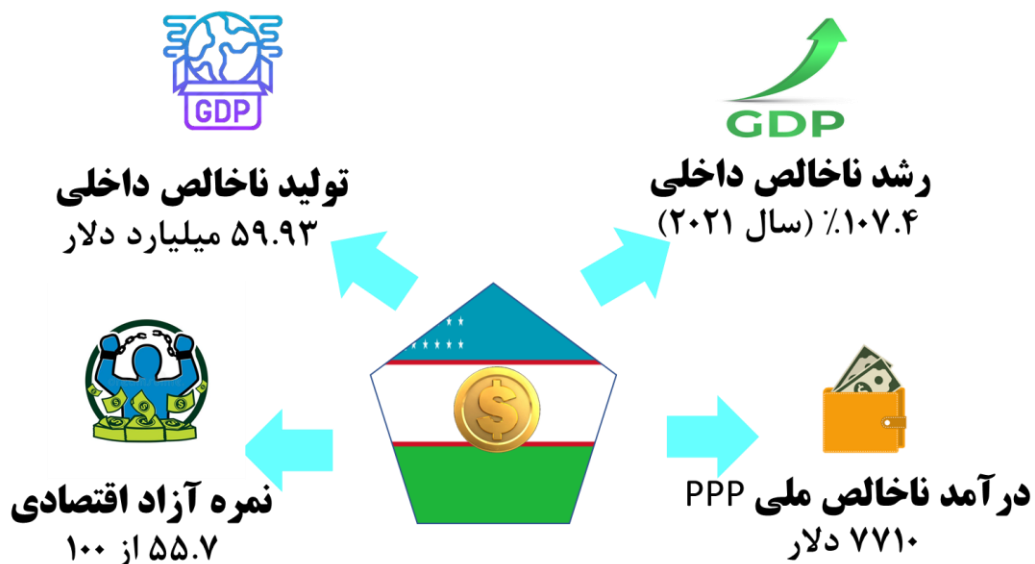
۱-۳-۴- سیاست خارجی^۱

جمهوری ازبکستان یک سیاست خارجی باز، متقابل سودمند و سازنده بر اساس منافع ملی کشور دارد. سیاست خارجی این کشور با در نظر گرفتن تغییرات پویا در جهان و منطقه و همچنین اصلاحات گسترده در داخل کشور شکل می گیرد. هدف اصلی سیاست خارجی جمهوری ازبکستان تقویت استقلال و حاکمیت کشور، ارتقای بیشتر نقش و جایگاه در عرصه بین المللی، پیوستن به صفوف کشورهای توسعه یافته دموکراتیک، ایجاد امنیت و ثبات است.

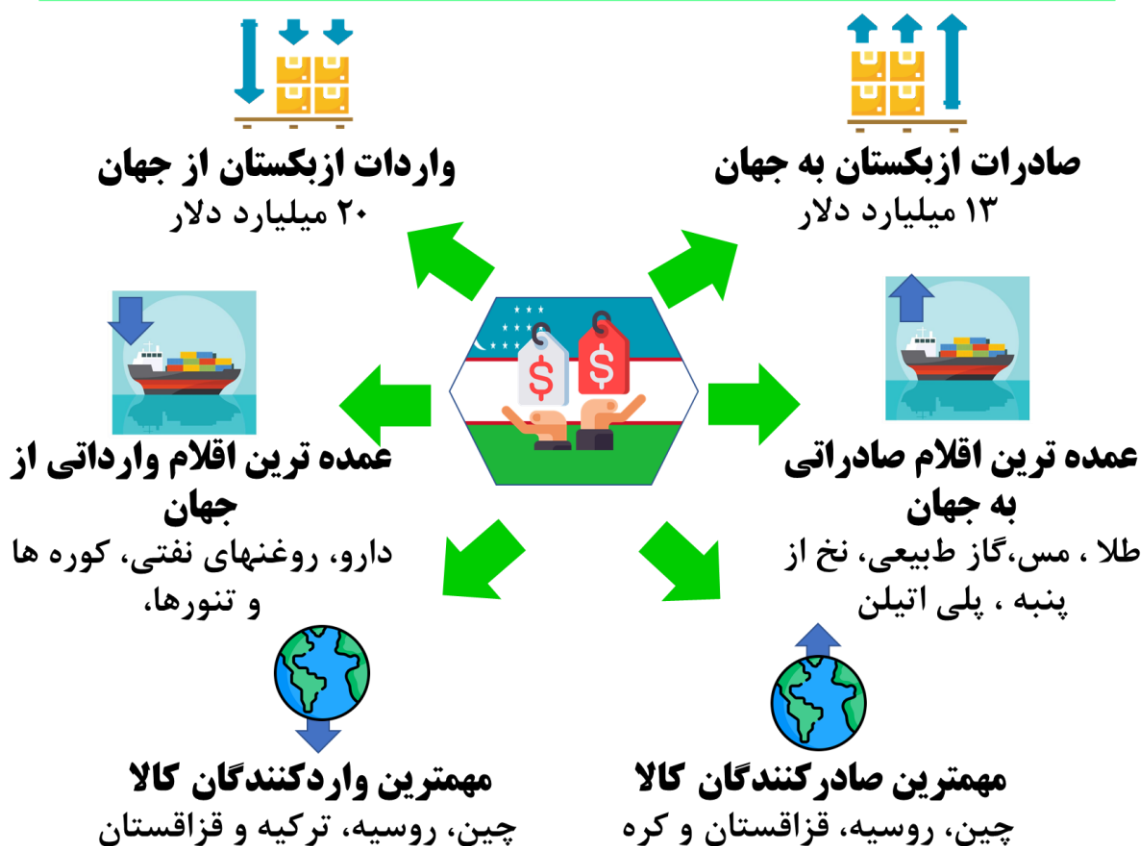
فصل دوم

اطلاعات اقتصادی و تجاری

اطلاعات اقتصادی

اطلاعات تجاری

مقدمه

لازمه تجارت با هر کشوری بدون شک آشنایی با وضعیت اقتصادی و مبادلات تجاری آن کشور با جهان خواهد بود. نظر به اهمیت این موضوع در این فصل به بررسی وضعیت اقتصادی ازبکستان از جمله ساختار و ارکان اقتصادی، شاخص های اقتصادی و نمره آزادی اقتصادی، روند تولید ناخالص داخلی، درآمد ناخالص ملی و نرخ تورم می پردازیم. همچنین در این فصل به بررسی وضعیت تجارت ازبکستان با جهان، معرفی مناطق ویژه اقتصادی و فهرست نمایشگاه های بین المللی ازبکستان پرداخته خواهد شد.

۲-۱- اطلاعات اقتصادی

۲-۱-۱- اصلاحات اقتصادی ازبکستان و اولین نقشه راه توسعه جامع ازبکستان^۱

اقتصاد ازبکستان طی چند سال اخیر اصلاحات و تغییرات اقتصادی و اجتماعی قابل توجهی را در مسیر حرکت به سمت اقتصاد آزاد آغاز و زمینه را برای افزایش رشد و توسعه اقتصادی، سرمایه گذاری خارجی و توسعه گردشگری فراهم نموده است. در سال ۲۰۱۷ نخستین اقدام و گام مهم در جهت اصلاحات اقتصادی و تجاری با تدوین برنامه ۵ ساله برای سال های ۲۰۲۱-۲۰۱۷ برداشته شد. این برنامه به عنوان اولین نقشه راه توسعه جامع ازبکستان، شامل ۵ اولویت عمده به شرح ذیل بود:

- ✓ بهبود مدیریت دولتی و تقویت جامعه مدنی
- ✓ اصلاح سیستم قضایی و اطمینان از استقلال آن
- ✓ آزادسازی اقتصادی
- ✓ بهبود آموزش، مراقبت های بهداشتی، زیرساخت های عمومی و شبکه های امنیت اجتماعی
- ✓ امنیت، تساهل مذهبی و قومی و ارتقا روابط دوستانه و همکاری با سایر کشورها

۱ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

دولت ازبکستان در چارچوب اهداف فوق، اصلاحات اساسی به ویژه در حوزه اقتصادی و تجاری را آغاز نمود که مهمترین اصلاحات انجام شده در این کشور به شرح ذیل می باشد:

- ۱) آزادسازی بازار ارز و تک نرخی کردن آن
 - ۲) اصلاحات مالیاتی و گمرکی
 - ۳) اصلاحات اداری شامل تمرکز زدایی مالی و توسعه مشارکت بخش دولتی و خصوصی
 - ۴) اصلاحات در بخش های مالی و بانکی
 - ۵) اصلاحات در بخش های آموزشی، پزشکی و ساختمانی
 - ۶) خصوصی سازی شرکت های دولتی
 - ۷) اصلاحات محیط رقابتی در بخش های مختلف اقتصاد
 - ۸) ارائه تسهیلات روادید
 - ۹) تقویت و بهبود آمار و در دسترس بودن اطلاعات
 - ۱۰) بهبود وضعیت ازبکستان در رتبه بندی های اقتصادی
 - ۱۱) تصویب قانون جدید در حوزه سرمایه گذاری و بهبود فضای کسب و کار در ازبکستان
 - ۱۲) تلاش برای پیوستن و فعالیت در سازمان ها و ارگان های اقتصادی و مالی جهانی
 - ۱۳) جذب مشاوران بین المللی برای ارائه مشورت های لازم جهت توسعه بخش های کلیدی اقتصاد ازبکستان
- ۲-۱-۲- تدوین پیش نویس استراتژی توسعه ازبکستان برای سال ها ۲۰۲۶-۲۰۲۲**

استراتژی توسعه ازبکستان جدید برای سال های ۲۰۲۶-۲۰۲۲ حاوی هفت محور اصلی زیر می باشد:

- ۱) ایجاد دولت مردمی با ارتقای کرامت انسانی و توسعه بیشتر جامعه مدنی آزاد
- ۲) تبدیل کردن اصول عدالت و حکومت قانون به عمده ترین و مهمترین شرط توسعه
- ۳) توسعه اقتصاد ملی و تأمین رشد آن مطابق تقاضای روز
- ۴) انجام سیاست اجتماعی با عدالت و توسعه سرمایه انسانی

۵) تأمین توسعه معنوی، اصلاح اساسی و ارتقای این حوزه در سطح جدید

۶) پیدا کردن راه حل های مشکلات بشری با توجه به منافع ملی

۷) تقویت امنیت و توانمندی های دفاعی کشور، انجام سیاست خارجی شفاف، عملگرا و فعال.

در راهبرد توسعه و «نقشه راه» اجرای آن در سال ۲۰۲۲، دستیابی به حدود ۱۰۰ هدف در ۷ حوزه اولویت دار توسعه ازبکستان پیش بینی شده است. به منظور توسعه اقتصاد و تضمین رشد آن در سطح نیازهای مدرن، ۱۳۳ اقدام برای دستیابی به اهداف زیر شناسایی شده است:

۱) افزایش سرانه تولید ناخالص داخلی

۲) افزایش ۱.۶ برابری حجم تولیدات صنعتی

۳) افزایش سهم بخش خصوصی در سیستم بانکی از ۱۸ درصد فعلی به ۶۰ درصد و افزایش حجم بازار سهام به ۷ میلیارد دلار

۴) کاهش مالیات بر ارزش افزوده از ۱۵ درصد فعلی به ۱۲ درصد، مالیات بر درآمد در حوزه های مخابراتی، بانکی و مالی از ۲۰ درصد فعلی به ۱۵ درصد

۵) افزایش بهره وری انرژی در اقتصاد تا ۲۰ درصد و کاهش انتشار گازهای گلخانه ای تا ۱۰ درصد

۶) افزایش ۲.۵ برابری اقتصاد دیجیتال و افزایش حجم صنعت نرم افزاری به ۵۰۰ میلیون دلار

۷) جذب سرمایه گذاری خارجی به اقتصاد به مبلغ ۱۲۰ میلیارد دلار با احتساب ۷۰ میلیارد دلار جذب سرمایه گذاری خارجی، افزایش صادرات به ۳۰ میلیارد دلار

۸) افزایش حداقل ۲ برابری درآمد کشاورزان، افزایش رشد حداقل ۵ درصدی کشاورزی

۹) اصلاح ریشه ای سیستم مدیریت منابع آب و اجرای یک برنامه دولتی جداگانه در مورد حفظ آب، صرفه جویی سالانه حداقل ۷ میلیارد متر مکعب آب

۱۰) گسترش پایه کشت علوفه و افزایش تولید ۱.۵ تا ۲ برابری آن

۱۱) توسعه کشت میوه و تره بار، افزایش ۳ برابری سطح باغات مدرن و ۲ برابری گلخانه ها، افزایش ظرفیت صادرات به میزان یک میلیارد دلار

۱۲) ایجاد نرخ های مالیاتی کاهش یافته برای توسعه تجارت در ۱۴ منطقه با شرایط سخت

۱۳) افزایش تعداد گردشگران داخلی به ۱۲ میلیون و تعداد گردشگران خارجی به ۹ میلیون تحت برنامه "سفر به دور ازبکستان"

۱۴) لغو حقوق انحصاری و خصوصی سازی شرکت های با مشارکت دولت، حذف انحصارات در بیش از ۲۵ نوع فعالیت به منظور کاهش دخالت دولت در اقتصاد و ایجاد فرصت های بیشتر برای بخش خصوصی برای نخستین بار در سال ۲۰۱۶ برنامه توسعه اقتصادی و اجتماعی ازبکستان در حوزه های اولویت دار از جمله بهبود مدیریت دولتی و تقویت جامعه مدنی، اصلاح سیستم قضایی و اطمینان از استقلال آن، آزادسازی اقتصادی، بهبود آموزش، مراقبت های بهداشتی، زیرساخت های عمومی و شبکه های امنیت اجتماعی، امنیت، تساهل مذهبی و قومی و ارتقا روابط دوستانه و همکاری با سایر کشورها برای سال های ۲۰۱۷ لغایت ۲۰۲۱ اجرا گردید.

۲-۱-۳- نرخ رشد در بخش های مختلف^۱

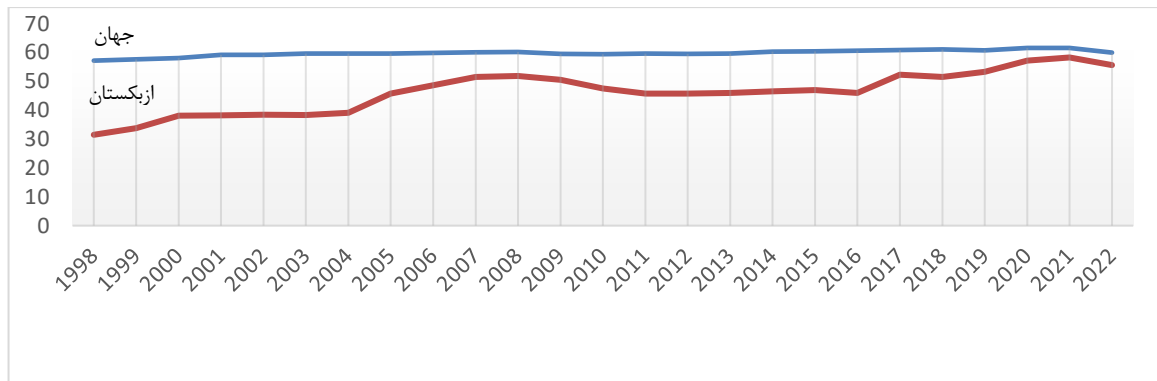
در سال ۲۰۲۱ نرخ رشد در بخش های مختلف بدین شرح هست :

- ✓ رشد ۱۰۷.۴ درصدی در تولید ناخالص داخلی
- ✓ رشد ۱۰۸.۷ درصدی در صنعت
- ✓ رشد ۱۰۶.۸ درصدی در فعالیت های ساختمانی
- ✓ رشد ۱۱۲ درصدی در تجارت خرده فروشی
- ✓ رشد ۱۱۹ درصدی در بخش خدمات بازار
- ✓ رشد ۱۰۴ درصدی در بخش کشاورزی، جنگلداری و شیلات

۲-۱-۴-نمره آزادی اقتصادی ازبکستان^۱

شاخص آزادی اقتصادی ازبکستان ۵۵.۷ از ۱۰۰ است که این کشور را در رتبه ۱۱۷ در جهان در سال ۲۰۲۲ قرار داده است. ازبکستان در بین ۴۰ کشور منطقه آسیا واقیانوسیه در رتبه ۲۵ قرار دارد و امتیاز کلی آن پایین تر از میانگین منطقه ای و جهانی است.

جدول زیر نمره آزادی ازبکستان را طی ۲۴ سال اخیر با توجه به میانگین جهان بصورت سالانه نشان می دهد.

نمره آزادی اقتصادی		سال
ازبکستان	میانگین جهانی	
۴۵.۸	۵۹.۷	۲۰۱۱
۴۵.۸	۵۹.۵	۲۰۱۲
۴۶	۵۹.۶	۲۰۱۳
۴۶.۵	۶۰.۳	۲۰۱۴
۴۷	۶۰.۴	۲۰۱۵
۴۶	۶۰.۷	۲۰۱۶
۵۲.۳	۶۰.۹	۲۰۱۷
۵۱.۵	۶۱.۱	۲۰۱۸
۵۳.۳	۶۰.۸	۲۰۱۹
۵۷.۲	۶۱.۶	۲۰۲۰
۵۸.۳	۶۱.۶	۲۰۲۱
۵۵.۷	۶۰	۲۰۲۲

نمره آزادی اقتصادی		سال
ازبکستان	میانگین جهانی	
۳۱.۵	۵۷.۲	۱۹۹۸
۳۳.۸	۵۷.۶	۱۹۹۹
۳۸.۱	۵۸.۱	۲۰۰۰
۳۸.۲	۵۹.۲	۲۰۰۱
۳۸.۵	۵۹.۲	۲۰۰۲
۳۸.۳	۵۹.۶	۲۰۰۳
۳۹.۱	۵۹.۶	۲۰۰۴
۴۵.۸	۵۹.۶	۲۰۰۵
۴۸.۷	۵۹.۹	۲۰۰۶
۵۱.۵	۶۰.۱	۲۰۰۷
۵۱.۹	۶۰.۲	۲۰۰۸
۵۰.۵	۵۹.۵	۲۰۰۹
۴۷.۵	۵۹.۴	۲۰۱۰

۱ - بنیاد هریتیج heritage.org

براساس گزارش سالانه بنیاد هریتیج، برای محاسبه آزادی اقتصادی در هر کشور از ۱۲ مولفه اصلی که در چهار گروه تقسیم‌بندی شده‌اند استفاده می‌شود. این چهار گروه عبارتند از:

۱- قانونمندی: شامل حقوق مالکیت، اثربخشی سیستم قضایی و تمامیت دولت

۲- کارایی قانون: شامل آزادی کسب و کار، آزادی نیروی کار و آزادی پولی

۳- اندازه دولت: شامل فشار مالیاتی، هزینه‌های دولتی و سلامت مالی

۴- بازارهای آزاد: شامل آزادی تجارت، آزادی سرمایه‌گذاری و آزادی مالی

هریک از این ۱۲ زیر شاخص، نمره‌ای بین ۰ تا ۱۰۰ را به خود اختصاص داده و نمره کلی به‌دست آمده برای هر کشور حاصل میانگین زیرشاخص‌ها است. از سوی دیگر کشورها بر مبنای محاسبه شاخص آزادی اقتصادی بین ۰ تا ۱۰۰، در ۵ سطح نیز قرار می‌گیرند. سطح یک بیانگر حداکثر آزادی اقتصادی و بالاترین امتیاز (۸۰ تا ۱۰۰) و سطح پنج نشان‌دهنده بسته بودن اقتصاد و با کمترین امتیاز (۴۰ تا ۴۹/۹) است.

در ادامه این قسمت شاخص‌های مذکور را برای کشور ازبکستان مورد بررسی قرار می‌دهیم.

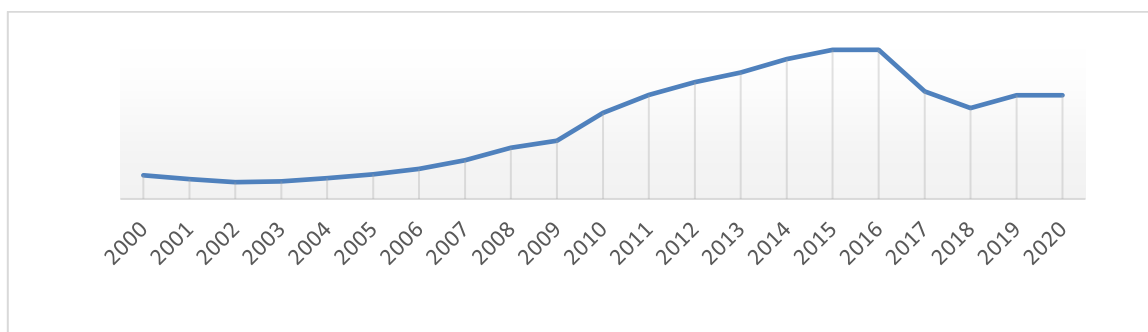
کارایی قانون	
۹۰.۸	آزادی کسب‌وکار
۷۸.۱	آزادی نیروی کار
۹۶.۶	آزادی پولی

قانونمندی	
۳۱.۶	حقوق مالکیت
۱۳.۱	اثربخشی سیستم قضایی
۲۳.۸	تمامیت دولت

بازارهای آزاد	
۷۵.۶	آزادی تجارت
۵۰	آزادی سرمایه‌گذاری
۴۰	آزادی مالی

اندازه دولت	
۵۹.۱	فشار مالیاتی
۴۸	هزینه‌های دولتی
۶۱.۶	سلامت مالی

۲-۱-۵- روند تولید ناخالص داخلی ازبکستان به قیمت های جاری^۱

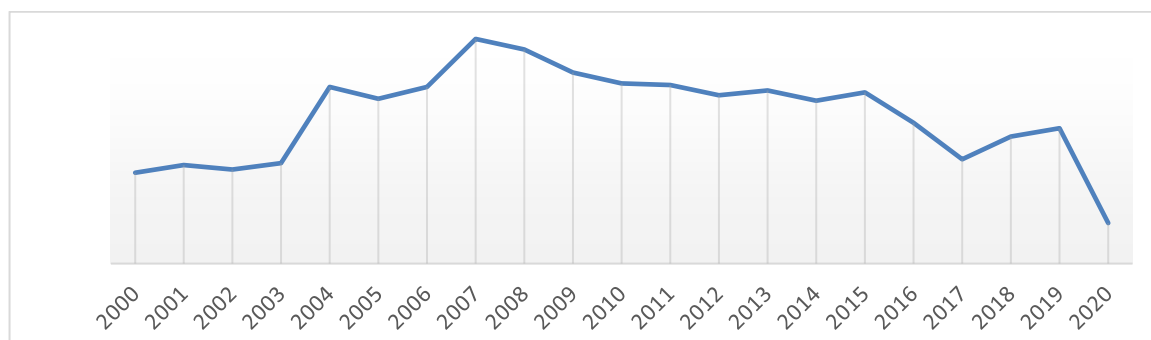
واحد ارزش: میلیارد دلار

سال	ارزش
۲۰۱۱	۶۰.۱۸
۲۰۱۲	۶۷.۵۲
۲۰۱۳	۷۳.۱۸
۲۰۱۴	۸۰.۸۵
۲۰۱۵	۸۶.۲۰
۲۰۱۶	۸۶.۱۴
۲۰۱۷	۶۲.۰۸
۲۰۱۸	۵۲.۶۳
۲۰۱۹	۵۹.۹۱
۲۰۲۰	۵۹.۹۳

سال	ارزش
۲۰۰۰	۱۳.۷۶
۲۰۰۱	۱۱.۴۰
۲۰۰۲	۹.۶۹
۲۰۰۳	۱۰.۱۳
۲۰۰۴	۱۲.۰۳
۲۰۰۵	۱۴.۳۱
۲۰۰۶	۱۷.۳۳
۲۰۰۷	۲۲.۳۱
۲۰۰۸	۲۹.۵۵
۲۰۰۹	۳۳.۶۹
۲۰۱۰	۴۹.۷۷

بر اساس نمودار و جدول فوق همانگونه که مشاهده می گردد روند تولید ناخالص داخلی ازبکستان از سال ۲۰۰۰ تا سال ۲۰۲۰ دارای تغییر و تحولاتی بوده است اما آنچه که مشهود هست حاکی از این می باشد که بیشترین میزان تولید ناخالص داخلی ازبکستان مربوط به سال ۲۰۱۵ بوده است.

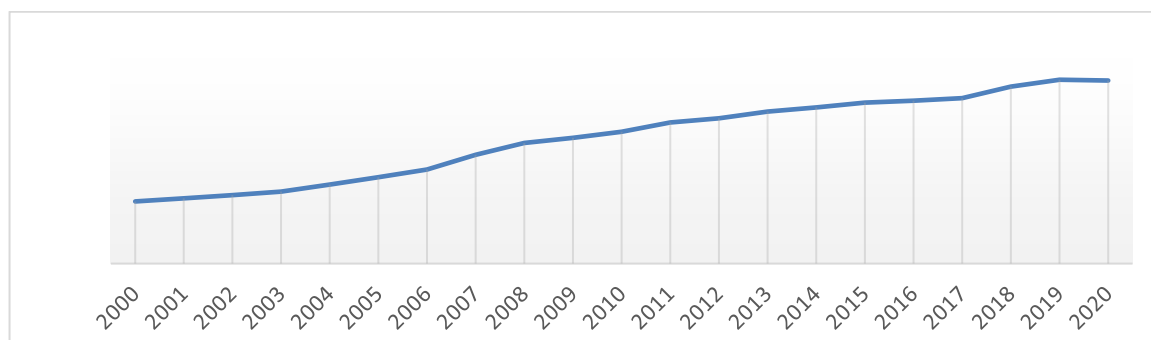
۲-۱-۶- درصد رشد تولید ناخالص داخلی^۱

سال	درصد
۲۰۱۱	۷.۵۳
۲۰۱۲	۷.۱۰
۲۰۱۳	۷.۳۰
۲۰۱۴	۶.۸۷
۲۰۱۵	۷.۲۲
۲۰۱۶	۵.۹۳
۲۰۱۷	۴.۴۰
۲۰۱۸	۵.۳۵
۲۰۱۹	۵.۷۱
۲۰۲۰	۱.۷۱

سال	درصد
۲۰۰۰	۳.۸۳
۲۰۰۱	۴.۱۶
۲۰۰۲	۳.۹۷
۲۰۰۳	۴.۲۳
۲۰۰۴	۷.۴۵
۲۰۰۵	۶.۹۵
۲۰۰۶	۷.۴۵
۲۰۰۷	۹.۴۷
۲۰۰۸	۹.۰۳
۲۰۰۹	۸.۰۵
۲۰۱۰	۷.۶۰

۲-۱-۷- درآمد ناخالص ملی بر اساس برابری قدرت خرید^{۲۱}

واحد ارزش: هزار دلار

سال	ارزش
2011	5950
2012	6130
2013	6410
2014	6580
2015	6790
2016	6860
2017	6970
2018	7460
2019	7750
2020	7710

سال	ارزش
2000	2620
2001	2750
2002	2880
2003	3030
2004	3330
2005	3640
2006	3960
2007	4590
2008	5090
2009	5300
2010	5560

GNI per capita, PPP (current international \$) - Uzbekistan - ۱

۲ - بانک جهانی - www.world Bank.org

۲-۲- اطلاعات تجاری

ازبکستان جز اولین کشور پرجمعیت در حوزه آسیای مرکزی می باشد، این کشور دارای ذخایر عظیم نفت، گاز، زغال سنگ و طلا و همچنین جز بزرگترین تولید کنندگان پنبه در جهان می باشد.

محصولات صادراتی ازبکستان به جهان شامل طلا، مس، گاز، نخ از پنبه، همچنین محصولات وارداتی ازبکستان از جهان شامل دارو، مخلوط گندم، روغن های نفتی، کوره های صنعتی یا آزمایشگاهی، قطعات وسائل نقلیه اشاره نمود. شایان ذکر است صادرات ازبکستان به جهان در سال ۲۰۲۰ به میزان ۱۳ میلیارد دلار که نسبت به مدت مشابه سال قبل با کاهش ۹ درصدی مواجه بوده است. واردات این کشور از جهان در سال ۲۰۲۰ نیز بالغ بر ۲۰ میلیارد که در مقایسه با سال گذشته با کاهش ۹ درصدی مواجه بوده است

در ادامه به بررسی روند تجارت ازبکستان با جهان و کالاهای صادراتی و وارداتی و سایر جزئیات می پردازیم.

۲-۲-۱- تجارت خارجی ازبکستان با جهان از سال ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰

واحد ارزش: میلیارد دلار

سال	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰
صادرات به جهان	۱۰	۱۱	۱۴	۱۳
واردات از جهان	۱۲	۱۷	۲۲	۲۰
تراز تجاری	-۲	-۶	-۸	-۷
حجم مبادلات تجاری	۲۲	۲۸	۳۶	۳۳

۲-۲-۲- عمده ترین اقلام صادراتی از پاکستان به جهان در سال ۲۰۲۰

واحد ارزش: میلیون دلار

ردیف	تعرفه	کالا	ارزش
۱	۷۱۰۸۱۳	طلا از جمله طلای آبکاری شده با پلاتین	۵۸۰۴
۲	۷۴۰۳۱۱	کاتود و قطعات کاتود از مس تصفیه شده	۵۷۰
۳	۹۹۹۹۹۹	کالاهای غیر مذکور	۵۴۵
۴	۲۷۱۱۲۱	گاز طبیعی	۴۵۷
۵	۵۲۰۵۱۴	نخ از پنبه (غیر از نخ دوخت)، دارای حداقل ۸۵ درصد وزنی پنبه آماده نشده برای خرده‌فروشی، (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۵۲ بوده ولی از ۸۰ بیشتر نباشد).	۳۲۰
۶	۳۹۰۱۲۰	پلی اتیلن با وزن مخصوص چگالی ۹۴٪ یا بیشتر به اشکال ابتدائی	۲۵۵
۷	۱۱۰۱۰۰	آرد گندم	۲۱۹
۸	۵۲۰۵۱۲	نخ از پنبه (غیر از نخ دوخت)، دارای حداقل ۸۵ درصد وزنی پنبه، آماده نشده برای خرده‌فروشی (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۱۴ بوده ولی از ۴۳ بیشتر نباشد).	۱۹۴
۹	۵۲۰۵۱۳	نخ از پنبه (غیر از نخ دوخت)، دارای حداقل ۸۵ درصد وزنی پنبه، آماده نشده برای خرده‌فروشی، (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۴۳ بوده ولی از ۵۲ بیشتر نباشد).	۱۸۸
۱۰	۶۱۰۹۱۰	تیشرت و زیرپوش و همانند، کشیاف یا قلاب باف از پنبه	۱۶۲

۲-۲-۳- عمده ترین اقلام وارداتی از پاکستان از جهان در سال ۲۰۲۰

واحد ارزش: میلیون دلار

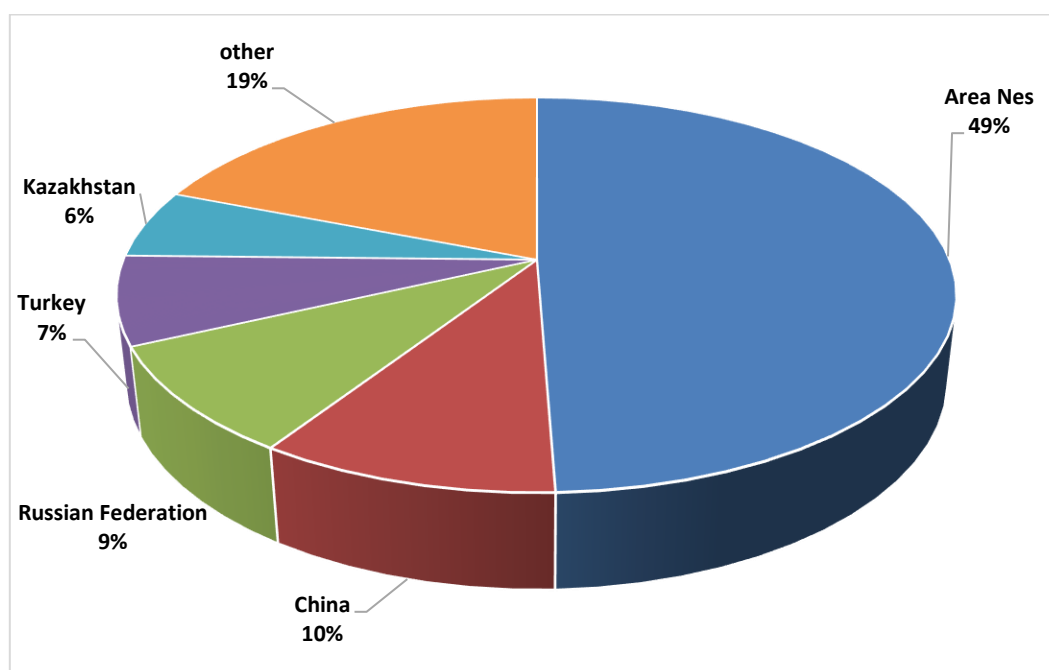
ردیف	تعرفه	کالا	ارزش
۱	۳۰۰۴۹۰	سایر داروهای متشکل از محصولات مخلوط شده یا نشده برای مصارف درمان یا پیشگیری از بیماری	۷۱۴
۲	۱۰۰۱۹۹	سایر گندم و مخلوط گندم	۵۴۲
۳	۲۷۱۰۱۹	سایر روغنهای نفتی و روغنهای حاصل از مواد معدنی قیری، غیرخام	۴۷۰
۴	۸۴۱۷۸۰	سایر کوره‌ها و تنورها (Ovens) صنعتی یا آزمایشگاهی	۳۹۵
۵	۸۷۰۸۹۹	سایر اجزاء و قطعات و متفرعات و وسایل نقلیه موتوری مشمول شماره‌های ۸۷۰۱ لغایت ۸۷۰۵	۳۴۸
۶	۸۷۰۳۲۳	اتومبیل‌های سواری و سایر وسایل نقلیه موتوری با حجم سیلندر بیشتر از ۱۵ سی سی اما از ۳ سی سی بیشتر نباشد	۳۳۳
۷	۹۴۰۶۹۰	سایر ساختمان‌های پیش ساخته	۲۵۵
۸	۴۴۰۷۱۱	چوب اره شده یا ناهمواری گرفته شده از درازا	۲۵۴
۹	۸۴۷۴۲۰	ماشین‌ها و دستگاه‌های خردکردن یا ساییدن	۲۱۱
۱۰	۲۷۰۹۰۰	نفت خام (Petroleum oil) و روغن حاصل از مواد معدنی قیری خام.	۱۹۵

www.trademap.org - ۱

www.trademap.org - ۲

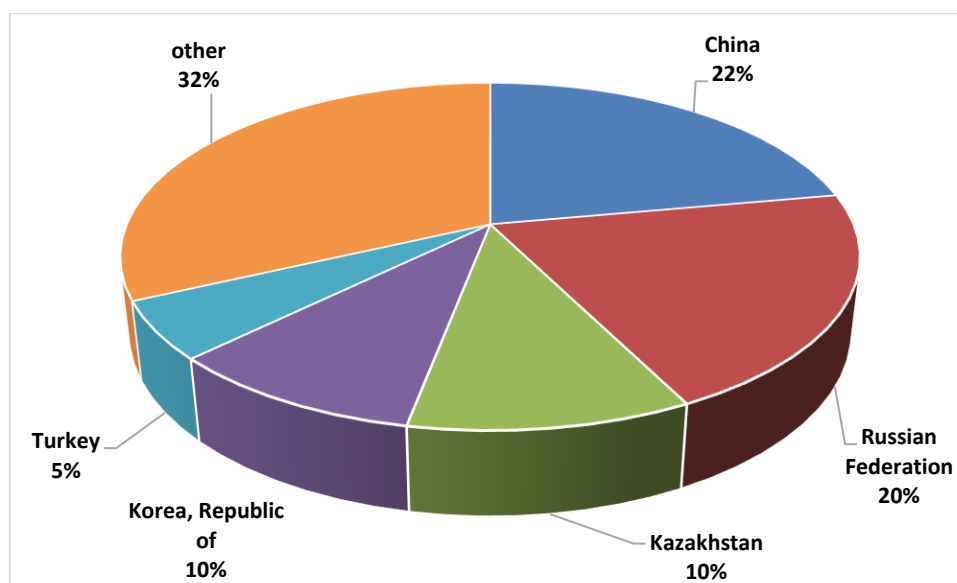
۲-۲-۴- مهمترین کشورهای وارد کننده کالا از ازبکستان در سال ۲۰۲۰^۱

رتبه	کشورهای وارد کننده	ارزش صادرات (میلیون دلار)	درصد از کل دنیا
۱	Area Nes	۶۴۶۵	۴۹
۲	China	۱۲۸۲	۱۰
۳	Russian Federation	۱۱۶۲	۹
۴	Turkey	۹۴۹	۷
۵	Kazakhstan	۷۳۲	۶
۶	Kyrgyzstan	۷۱۳	۵
۷	Afghanistan	۵۷۱	۴
۸	Tajikistan	۲۸۴	۲
۹	Iran, Islamic Republic of	۱۳۶	۱
۱۰	Ukraine	۱۱۹	۱

۲-۲-۵- مهمترین کشورهای صادرکننده کالا به ازبکستان در سال ۲۰۲۱

رتبه	کشورهای صادر کننده	ارزش صادرات (میلیون دلار)	درصد از کل دنیا
۱	China	۴۴۲۶	۲۲
۲	Russian Federation	۴۰۸۰	۲۰
۳	Kazakhstan	۲۰۹۱	۱۰
۴	Korea, Republic of	۱۹۳۵	۱۰
۵	Turkey	۱۰۷۳	۵
۶	Germany	۶۹۲	۳
۷	Lithuania	۴۷۱	۲/۴
۸	Czech Republic	۴۵۶	۲/۳
۹	India	۴۲۰	۲/۱
۱۰	Turkmenistan	۳۹۵	۲

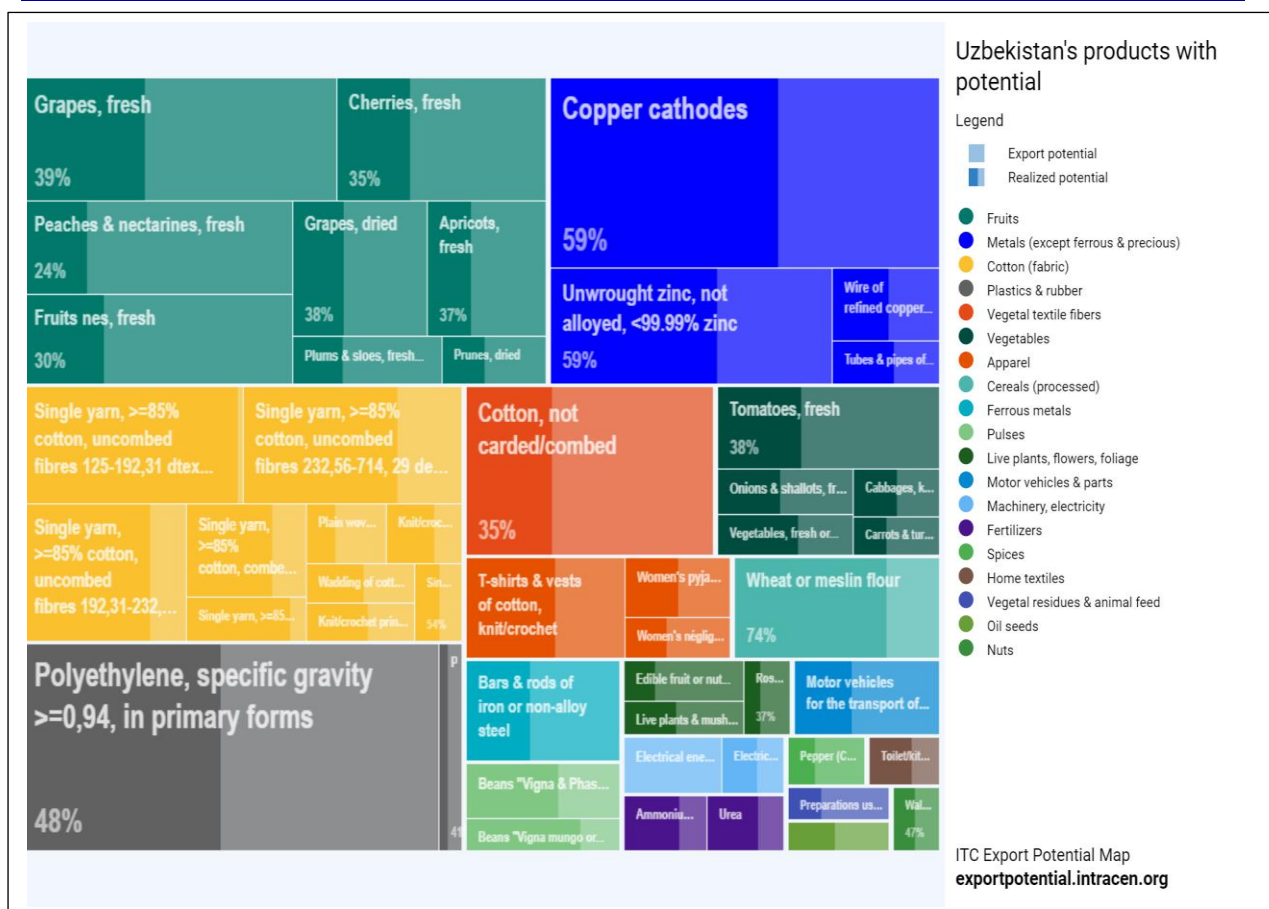

۲-۲-۶- پتانسیل های صادراتی ازبکستان به جهان^۱

پتانسیل های صادراتی ازبکستان به جهان شامل محصولاتی از قبیل پلی اتیلن، کاتود از مس، پنبه و انگور و روی می باشد. در جدول زیر فهرست کالاهای دارای پتانسیل صادراتی از ازبکستان به همراه میزان صادرات بالفعل، صادرات بالقوه و فضای برای تحقق صادرات بیشتر ارائه شده است.

واحد ارزش: میلیون دلار

ردیف	تعرفه	نام محصول	صادرات بالفعل	صادرات بالقوه	فضا برای تحقق صادرات اضافی
۱	۳۹۰۱۲۰	پلی اتیلن با وزن مخصوص (چگالی) ۹۴٪ یا بیشتر	۳۴۵	۷۰۶	۳۶۹
۲	۷۴۰۳۱۱	کاتود از مس	۵۰۱	۶۰۳	۲۵۰
۳	۵۲۰۱۰۰	پنبه، حلاجی نشده یا شانه نزده.	۲۵۴	۳۴۵	۲۲۴
۴	۰۸۰۶۱۰	انگور تازه	۱۲۴	۳۱۷	۱۹۳
۵	۷۹۰۱۱۲	روی	۱۷۰	۲۶۷	۱۰۸

<https://exportpotential.intracen.org> - ۱

۲-۲-۷- شرکت های ازبکی به تفکیک زمینه فعالیت^۱

نام شرکت	زمینه فعالیت
"El Cristal" MChJ	مصالح ساختمانی
"Navoi Comfort Qurilish Service" LLC	
Uzbuildingmaterials Association	

نام شرکت	زمینه فعالیت
"Boran" LLC	گردشگری
"Nitsa Nukus" LLC	
"Karakalpak Palace Hotel" LLC	
"Massaget Nukus Tur" LLC	

نام شرکت	زمینه فعالیت
JV LLC "Jurabek Laboratories"	دارو
JV LLC "Jurabek Laboratories"	
JV LLC "Samarkand England Eco Medical"	
JV LLC "Samarkand England Eco Medical"	

نام شرکت	زمینه فعالیت
"Abdulatif Shoes" LLC	چرم و کفش
"Uzsalaman" OK	

نام شرکت	زمینه فعالیت
"Sharq Baligi" JV LLC	شیلات
"Sharq Baligi" JV LLC	
"MR. Fish" LLC	
"MR. Fish" LLC	
"Export Fish Product"	

نام شرکت	زمینه فعالیت
SAM-FERRE company	صنعت مهندسی برق
Artikul Aziya Kabel company	
Artikul Aziya Kabel company	
Techno Cable Group company	
Techno Cable Group company	

۱ - همایش تجاری ایران و ازبکستان - اسفند ۱۴۰۰

۲-۲-۸- مناطق ویژه اقتصادی در ازبکستان

جمهوری ازبکستان داری مناطقی ویژه به لحاظ اقتصادی است. دولت ازبکستان برنامه‌ریزی‌های بلندمدت و سرمایه‌گذاری‌های قابل توجهی را نسبت به این مناطق انجام داده که شامل ارائه امتیازهای منحصربه‌فردی به سرمایه‌گذاران و تجار می‌شود. نکته جالب توجه دیگر آن‌که عمده این مناطق ویژه اقتصادی در مجاورت و یا در بطن مناطق با پتانسیل‌های ویژه گردشگری واقع شده است.^۱

۲-۲-۸-۱- مزیت‌های مناطق آزاد اقتصادی در ازبکستان^۲

ازبکستان چهار ویژگی خاص مناطق آزاد اقتصادی جدید این کشور را قرار گرفتن در بزرگ‌ترین قطب‌های صنعتی، تأمین زیرساخت‌های تولیدی، مزیت‌های ویژه در حوزه امور گمرکی و مالیاتی، و حمایت‌های ویژه دولتی عنوان کرده است. همچنین بر اساس قانون جدید این جمهوری، سرمایه‌گذاری‌های بالاتر از ۱۰ میلیون دلار در این مناطق آزاد برای مدت ۱۰ سال از تمام گونه‌های مالیاتی در این کشور معاف خواهند شد. برای سرمایه‌گذاری‌های بین ۵ تا ۱۰ میلیون دلار این مدت ۷ سال، ۳ الی ۵ میلیون دلار معادل ۵ سال و درنهایت بین ۳۰۰ هزار تا ۳ میلیون دلار، این معافیت مالیاتی برای مدت ۳ سال به سرمایه‌گذاران ارائه می‌شود. این معافیت‌های مالیاتی ۸ گانه شامل موارد ذیل می‌شوند:

- ۱) مالیات بر زمین
- ۲) مالیات بر دارایی
- ۳) مالیات بر شرکت‌ها
- ۴) پرداخت‌های واحد مالیاتی برای کسب و کارهای کوچک
- ۵) پرداخت‌های گمرکی بر واردات تجهیزات، مواد خام و موارد دیگر
- ۶) مالیات بر توسعه زیرساخت‌های اجتماعی
- ۷) مشارکت در صندوق تأمین مالی جاده‌ها
- ۸) مشارکت در صندوق بودجه‌های مازاد

<http://uzex2020.sticompany.co/> - ۱

<http://uzex2020.sticompany.co/> - ۲

۲-۸-۲-۲- قانون ازبکستان در خصوص مناطق ویژه اقتصادی^۱

قانون جمهوری ازبکستان در خصوص مناطق ویژه اقتصادی " در تاریخ ۱۸ آذرماه ۱۳۹۸ برابر با ۹ دسامبر سال ۲۰۱۹ از طرف مجلس قانونگذاری ازبکستان تصویب و در تاریخ ۲۳ آذرماه ۱۳۹۸ برابر با ۱۴ دسامبر سال ۲۰۱۹ توسط مجلس سنای این کشور تایید شده است. این قانون شامل ۱۱ فصل و ۴۸ ماده به شرح ذیل می باشد

فصل اول:

ماده ۱. هدف قانون مزبور

ماده ۲. قوانین مناطق ویژه اقتصادی

ماده ۳. مفاهیم اصلی

فصل دوم. تنظیم دولتی تشکل فعالیت و توسعه مناطق ویژه اقتصادی

ماده ۴. اختیارات هیأت وزیران جمهوری ازبکستان

ماده ۵. نهاد تام الاختیار دولتی برای تشکیل فعالیت و توسعه مناطق ویژه اقتصادی

ماده ۶. برنامه توسعه منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۷. مدیریت بر واحدهای مالکیت دولتی واقع شده در محوطه مناطق ویژه اقتصادی

ماده ۸. مشارکت دولت و بخش خصوصی در مناطق ویژه اقتصادی

فصل ۳. انواع مناطق ویژه اقتصادی و نحوه فعالیت آنها

ماده ۹. انواع مناطق ویژه اقتصادی

ماده ۱۰. منطقه آزاد اقتصادی

ماده ۱۱. منطقه ویژه علمی و فناوری

ماده ۱۲. منطقه گردشگری، تفریحی و سلامتی

ماده ۱۳. مناطق آزاد تجاری

ماده ۱۴. منطقه ویژه صنعتی

فصل ۴. میزان طرح های سرمایه گذاری پیشنهادی جهت اجرا در منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۱۵. شرایط عمومی طرح های سرمایه گذاری پیشنهادی جهت اجرا در منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۱۶. شرایط خاص طرح های سرمایه گذاری پیشنهادی جهت اجرا در محوطه منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۱۷. شرایط خاص طرح های سرمایه گذاری پیشنهادی جهت اجرا در محیط مناطق ویژه علمی و فناوری

ماده ۱۸. شرایط کلی طرح های سرمایه گذاری پیشنهادی جهت اجرا در محیط منطقه گردشگری، تفریحی و سلامتی

ماده ۱۹. فعالیت غیر مجاز در محیط منطقه ویژه اقتصادی

۱ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

فصل ۵. نحوه ایجاد منطقه ویژه اقتصادی، تمدید مدت فعالیت، تغییر مرزها و بستن آن

ماده ۲۰. ایجاد منطقه ویژه اقتصادی، تمدید مدت فعالیت، تغییر مرزها و بستن آن

ماده ۲۱. اسناد لازم جهت تشکیل منطقه ویژه اقتصادی، تمدید مدت فعالیت، تغییر مرزها یا بستن منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۲۲. شرایط بسته شدن منطقه ویژه اقتصادی

فصل ۶. مدیریت بر منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۲۳. شورای اداری منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۲۴. هیأت مدیره منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۲۵. مدیریت منطقه ویژه صنعتی

فصل ۷. نحوه ارائه درخواست سرمایه گذاری و رسیدگی آن

ماده ۲۶. نحوه ارائه درخواست سرمایه گذاری

ماده ۲۷. تهیه درخواست سرمایه گذاری جهت رسیدگی شورای منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۲۸. رسیدگی درخواست سرمایه گذاری از طریق شورای اداری منطقه ویژه اقتصادی

فصل ۸. شرکت های مشارکت کننده در منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۲۹. کسب مقام مشارکت کننده منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۳۰. حقوق و تعهدات شرکت کننده منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۳۱. از دست دادن (فاقد اعتبار شدن) مقام شرکت کننده منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۳۲. نحوه سلب شخصیت حقوقی مشارکت کننده منطقه ویژه اقتصادی در صورت عدم انجام تعهدات موافقتنامه سرمایه گذاری

ماده ۳۳. نحوه سلب مشارکت کننده منطقه ویژه اقتصادی بر اساس درخواست متقاضی

فصل ۹. موافقتنامه سرمایه گذاری

ماده ۳۴. انعقاد موافقتنامه سرمایه گذاری

ماده ۳۵. تمدید مدت اعتبار موافقتنامه سرمایه گذاری

ماده ۳۶. پایان اعتبار موافقتنامه سرمایه گذاری

فصل ۱۰. رژیم ویژه حقوقی مناطق ویژه اقتصادی

ماده ۳۷. ویژگی های رژیم ویژه حقوقی

ماده ۳۸. رژیم ویژه گمرکی

ماده ۳۹. مزایای مالیاتی و گمرکی

ماده ۴۰. تنظیم مناسبات کاری در مناطق ویژه اقتصادی

ماده ۴۱. بودجه هیأت مدیره منطقه ویژه اقتصادی

فصل ۱۱. وضعیت نهایی

ماده ۴۲. ضمانت های حمایت حقوقی سرمایه گذاران منطقه ویژه اقتصادی

ماده ۴۳. حل و فصل اختلافات

ماده ۴۴. مسئولیت در برابر تخلف قوانین مناطق ویژه اقتصادی

ماده ۴۵. بعضی از اسناد قانونی جمهوری ازبکستان که با اجرای قانون فوق، فاقد اعتبار شده اند

ماده ۴۶. تأمین اطلاع رسانی، توضیح دادن معانی و ماهیت قانون مزبور

ماده ۴۷. مطابقت کردن قوانین با قانون مزبور

ماده ۴۸. اجرایی شدن قانون

۲-۲-۸-۳- مناطق آزاد اقتصادی بخش صنعتی^۱

نام منطقه آزاد اقتصادی	ردیف	نام منطقه آزاد اقتصادی	ردیف
FEZ "Khazarasp"	۷	FEZ "Navoi"	۱
FEZ "Nukus"	۸	FEZ "Angren"	۲
FEZ "Syrdarya"	۹	FEZ "Jizzakh"	۳
FEZ "Chirokchi"	۱۰	FEZ "Urgut"	۴
FEZ "Namangan"	۱۱	FEZ "Gijduvan"	۵
FEZ "Termez"	۱۲	FEZ "Kokand"	۶

تصاویر برخی از مناطق آزاد اقتصادی بخش صنعتی در ازبکستان

Jizzakh

Angren

Navoi

Nukus

Gijduvan

Khazarasp

Syrdarya

۲-۲-۸-۴- مناطق آزاد اقتصادی (دارویی)^۱

نام منطقه آزاد اقتصادی	ردیف	نام منطقه آزاد اقتصادی	ردیف
FEZ "Bustonlik-farm" "	۵	EZ "Zomin-farm"	۱
FEZ "Parkent-farm"	۶	FEZ "Boysun-farm"	۲
FEZ "Andijan-farm"	۷	SEZ "Sirdaryo-farm"	۳
	۸	FEZ "Kosonsoy-farm"	۴

تصاویر برخی از مناطق آزاد اقتصادی بخش دارویی در ازبکستان

FEZ "Bustonlik-farm"

SEZ "Sirdaryo-farm"

۲-۲-۸-۵- مناطق آزاد اقتصادی (کشاورزی)^۲

نام منطقه آزاد اقتصادی	ردیف
"FEZ "Bukhoro-agro"	۱

<https://sez.gov.uz/ru/organization/free-economic-zone>

۲-۲-۸-۶- منطقه ویژه اقتصادی (گردشگری)^۳

نام منطقه آزاد اقتصادی	ردیف
"Free tourist zone "Charvak"	۱

<https://sez.gov.uz> - ۱

<https://sez.gov.uz> - ۲

<https://sez.gov.uz> - ۳

۲-۲-۹- نمایشگاه های کشور ازبکستان در سال ۲۰۲۲

عنوان نمایشگاه	توضیح	سایت اینترنتی	زمان و مکان نمایشگاه
uzbuild	بیست و سومین نمایشگاه بین المللی صنعت ساختمان ۲۰۲۲	https://uzbuild.uz	۰۱ - ۰۴ March ۲۰۲۲ Location: Uzexpocentre NEC, Tashkent, Uzbekistan
Buildtech	تجهیزات و فناوری های ساختمان BuildTech ۲۰۲۲	https://buildtech.uz	۰۱ - ۰۴ March ۲۰۲۲ Location: Uzexpocentre NEC, Tashkent, Uzbekistan
agroworld	هفدهمین نمایشگاه بین المللی کشاورزی AgroWorld Uzbekistan ۲۰۲۲	https://agroworld.uz	۱۶ - ۱۸ March ۲۰۲۲ Location: Uzexpocentre NEC, Tashkent, Uzbekistan
Uzfood	بیست و یکمین نمایشگاه بین المللی در غذا، مواد تشکیل دهنده و فناوری های غذایی UzFood ۲۰۲۲	https://uzfoodexpo.uz	۲۹ - ۳۱ March ۲۰۲۲ Location: Uzexpocentre NEC, Tashkent, Uzbekistan
Tihe	بیست و ششمین دوره بین المللی تاشکند نمایشگاه بهداشت و درمان TIHE ۲۰۲۲	https://tihe.uz	۱۲ - ۱۴ April ۲۰۲۲ Location: Uzexpocentre NEC, Tashkent, Uzbekistan
Uzbekistan Stomatology	هفدهمین بین المللی نمایشگاه دندانپزشکی، دندانپزشکی ازبکستان ۲۰۲۲		۱۲ - ۱۴ April ۲۰۲۲ Location: Uzexpocentre NEC, Tashkent, Uzbekistan
AptekaExpo Central Asia	شانزدهمین نمایشگاه بین المللی صنعت داروسازی AptekaExpo Central Asia TechPharm ۲۰۲۲		۱۲ - ۱۴ April ۲۰۲۲ Location: Uzexpocentre NEC, Tashkent, Uzbekistan
MebelExpo Uzbekistan	هجدهمین نمایشگاه بین المللی فناوری های تولید، نجاری، مبلمان و قطعات MebelExpo Uzbekistan ۲۰۲۲	https://mebelexpo.uz	۱۳ - ۱۵ April ۲۰۲۲ Location: Tashkent, Uzbekistan
	چهارمین نمایشگاه بین المللی صنایع نساجی و مد	https://textileexpo.u	۲۷ - ۲۹ April ۲۰۲۲

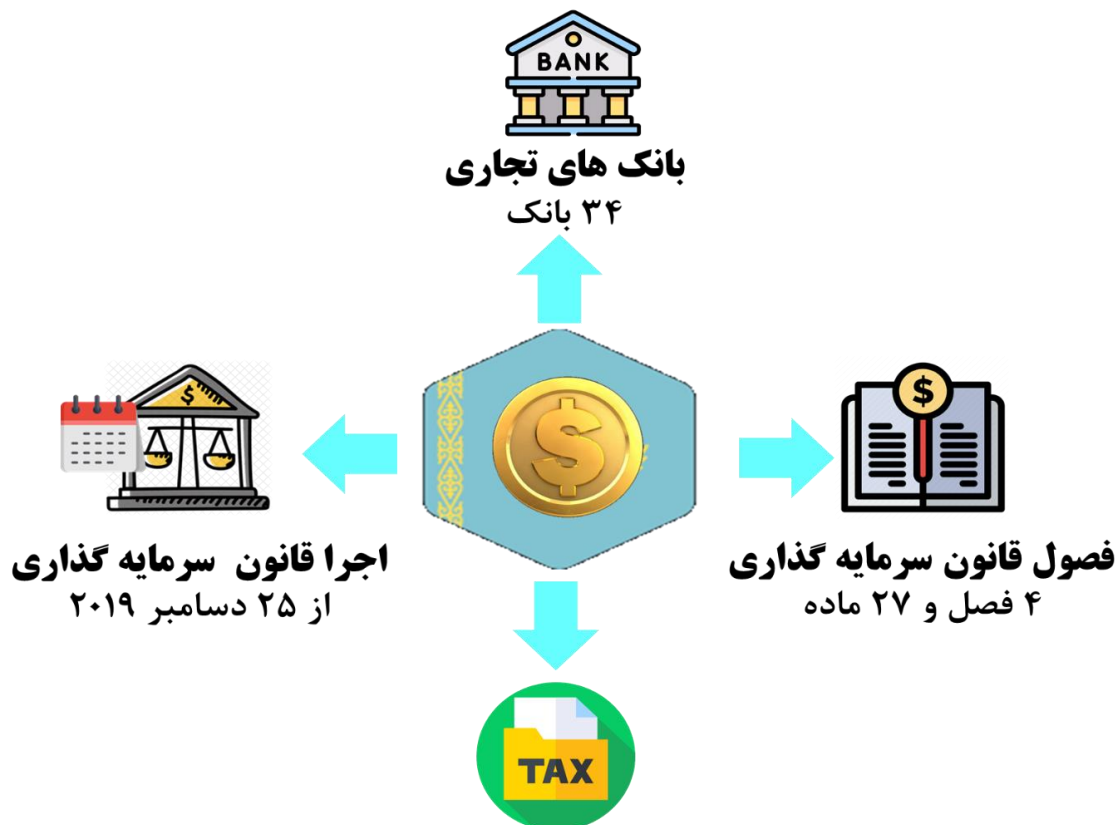
عنوان نمایشگاه	توضیح	سایت اینترنتی	زمان و مکان نمایشگاه
Uzbekistan TextileExpo	UzTextileExpo Spring ۲۰۲۲		Location: Tashkent, Uzbekistan
AptekaExpo Central Asia	شانزدهمین نمایشگاه بین المللی صنعت داروسازی - AptekaExpo Central Asia TechPharm ۲۰۲۲		۱۲ - ۱۴ April ۲۰۲۲ Location: Uzexpocentre NEC, Tashkent, Uzbekistan
Oil & Gas Uzbekistan	بیست و چهارمین نمایشگاه و کنفرانس بین المللی نفت و گاز و OGU ۲۰۲۲	https://oilgas.uz	۱۸ - ۲۰ May ۲۰۲۲ Location: Tashkent, Uzbekistan
Power uzbekistan	پانزدهمین سالگرد نمایشگاه بین المللی انرژی، صرفه جویی در انرژی، انرژی هسته ای، منابع انرژی جایگزین Power Uzbekistan ۲۰۲۲	https://power-uzbekistan.uz	۱۸ - ۲۰ May ۲۰۲۲ Location: Tashkent, Uzbekistan
Central Asian International Textile Machinery Exhibition	چهاردهمین نمایشگاه بین المللی ماشین آلات نساجی آسیای مرکزی CAITME ۲۰۲۲	https://caitme.uz/	۰۷ - ۰۹ September ۲۰۲۲ Location: Tashkent, Uzbekistan
Aquatherm tashken	دهمین سالگرد نمایشگاه بین المللی گرمایش، تهویه، تهویه مطبوع، تامین آب، لوله کشی، استخرهای شنا، محیط زیست و انرژی های تجدیدپذیر	https://aquatherm-tashkent.uz/	۲۸ - ۳۰ September ۲۰۲۲ Location: Tashkent, Uzbekistan

عنوان نمایشگاه	توضیح	سایت اینترنتی	زمان و مکان نمایشگاه
OZBEKinPRINT	بیست و دومین نمایشگاه بین المللی بسته بندی چاپ، برجسب زنی. کاغذ OZuPACK OZBEKinPRINT ۲۰۲۲	https://uzprint.uz/	۰۵ - ۰۷ October ۲۰۲۲ Location: Tashkent, Uzbekistan
Plastex Uzbekistan	دوازدهمین نمایشگاه بین المللی صنعت پلاستیک و پلیمر Plastex Uzbekistan ۲۰۲۲	https://plastex.uz/	۱۲ - ۱۴ October ۲۰۲۲ Location: Uzexpocentre NEC, Tashkent, Uzbekistan
MiningMetals Uzbekistan	شانزدهمین سالگرد نمایشگاه بین المللی معدن، متالورژی و فلزکاری MiningMetals Uzbekistan ۲۰۲۲	https://mining.uz/	۰۲ - ۰۴ November ۲۰۲۲ Location: Uzexpocentre NEC, Tashkent, Uzbekistan
TransLogistica Uzbekistan	هجدهمین نمایشگاه بین المللی حمل و نقل و لجستیک TransLogistica Uzbekistan ۲۰۲۲	https://trans.uz	۰۲ - ۰۴ November ۲۰۲۲ Location: Uzexpocentre NEC, Tashkent, Uzbekistan
Securex Uzbekistan	سیزدهمین نمایشگاه بین المللی آسیای مرکزی در حوزه ایمنی و حریق، تجهیزات نجات و فناوری های حفاظت شخصی Securex Uzbekistan ۲۰۲۲	https://securex.uz	۰۲ - ۰۴ November ۲۰۲۲ Location: Uzexpocentre NEC, Tashkent, Uzbekistan

فصل سوم

اطلاعات بانکی ، سرمایه‌گذاری و مالیاتی

اطلاعات بانکی، سرمایه گذاری، مالیاتی

انواع مالیات در ازبکستان

- مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی - مالیات بر درآمد
- شرکت ها - مالیات بر ارزش افزوده -
- مالیات آکسایز - مالیات بازپرداخت - سایر مالیات ها

مقدمه

بدون شک آشنایی با سیستم های بانکی، انواع سرمایه گذاری و سیستم مالیاتی در هر کشوری، برای تجار و سرمایه گذاران از اهمیت بسزایی برخوردار هست. با توجه به این مهم، در این فصل به معرفی بانک های تجاری ازبکستان، قوانین سرمایه گذاری در این کشور و انواع مالیات ها خواهیم پرداخت.

۳-۱- بانک های تجاری ازبکستان^۱

بانک های تجاری ازبکستان به شرح ذیل می باشد:

ردیف	نام بانک	ردیف	نام بانک
۱	Central Bank	۱۸	Turkiston bank
۲	NBU	۱۹	Saderat Iran Tashkent Bank
۳	Uzpromstroybank	۲۰	Universal bank
۴	Agrobank	۲۱	Kapitalbank
۵	Mikrokreditbank	۲۲	Ravnaq-bank
۶	xalqbank	۲۳	davrbank
۷	Merchant bank	۲۴	InFinBank
۸	Qishloq Qurilish Bank	۲۵	Asia Alliance Bank
۹	Turon bank	۲۶	Hi-Tech Bank
۱۰	Hamkor bank	۲۷	Orient Finans bank
۱۱	Asaka bank	۲۸	Madad Invest Bank
۱۲	Silk Road Bank	۲۹	Uz agro export bank
۱۳	Ziraat Bank Uzbekistan	۳۰	kapitalbank
۱۴	Trustbank	۳۱	Tenge Bank
۱۵	Aloqabank	۳۲	TBC Bank
۱۶	Ipoteka-bank	۳۳	Anorbank
۱۷	KDB Bank Uzbekistan	۳۴	apelsin

۱ - <https://cbu.uz> - بانک مرکزی ازبکستان

۳-۲- سرمایه‌گذاری در ازبکستان

۳-۲-۱- قانون ازبکستان در خصوص سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های سرمایه‌گذاری^۱

قانون جمهوری ازبکستان در خصوص سرمایه‌گذاری‌ها و فعالیت سرمایه‌گذاری در تاریخ ۹ دسامبر ۲۰۱۹ برابر با ۱۸ آذرماه ۱۳۹۸ به تصویب مجلس قانونگذاری جمهوری ازبکستان رسید و در تاریخ ۱۴ دسامبر ۲۰۱۹ برابر با ۲۳ آذرماه ۱۳۹۸ از سوی مجلس سنا نیز تایید گردید. قانون مذکور همچنین در تاریخ ۲۵ دسامبر ۲۰۱۹ برابر با ۴ دی ماه ۱۳۹۸ به امضای رئیس‌جمهور این کشور جهت اجرا رسید.

۳-۲-۲- اهم موارد در قانون سرمایه‌گذاری و فعالیت‌های سرمایه‌گذاری^۲

فصل اول مقررات عمومی

ماده ۱- هدف قانون و حوزه کاربرد آن

ماده ۲- اسناد قانونی سرمایه‌گذاری‌ها و فعالیت سرمایه‌گذاری

ماده ۳- مفاهیم اصلی

ماده ۴- اصول اصلی سرمایه‌گذاری و فعالیت سرمایه‌گذاری

فصل ۲- سرمایه‌گذاری‌ها، کارگزار فعالیت سرمایه‌گذاری و موضوع سرمایه‌گذاری

ماده ۵- انواع سرمایه‌گذاری

ماده ۶- نوع انجام سرمایه‌گذاری

ماده ۷- منابع سرمایه‌گذاری

ماده ۸- موضوع فعالیت سرمایه‌گذاری

ماده ۹- کارگزار فعالیت سرمایه‌گذاری

ماده ۱۰- حقوق سرمایه‌گذاری

ماده ۱۱- تعهدات سرمایه‌گذاری

ماده ۱۲- حقوق مشارکت‌کننده فعالیت سرمایه‌گذاری

۱- معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

۲- معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

ماده ۱۳- تعهدات مشارکت کننده فعالیت سرمایه گذاری

ماده ۱۴- قیمت گذاری در فعالیت سرمایه گذاری

فصل سوم - ضمانت های دولتی حقوق واحدهای فعالیت سرمایه گذاری و حمایت از سرمایه گذاری

ماده ۱۵- ضمانت نامه های حقوق واحدهای فعالیت سرمایه گذاری

ماده ۱۶- ضمانت های بهره برداری از منابع مالی (وجوه)

ماده ۱۷- ضمانت های انتقال آزاد منابع مالی

ماده ۱۸- ضمانت های بازگشت سرمایه گذاری های خارجی بعلت خاتمه فعالیت سرمایه گذاری

ماده ۱۹- ضمانت نامه تغییرات نامطلوب در قانون برای یک سرمایه گذار

ماده ۲۰- ضمانت نامه های تامین اصل شفافیت و آشکار بودن

ماده ۲۱- حمایت از سرمایه گذاری

ماده ۲۲- ضمانت و اقدامات اضافی - تکمیلی حمایت از سرمایه گذاری ها

ماده ۲۳- تضاد قوانین

فصل چهارم: تنظیم دولتی فعالیت سرمایه گذاری

ماده ۲۴- اهداف تنظیم فعالیت سرمایه گذاری از طرف دولت

ماده ۲۵- اصول و نحوه تنظیم دولتی فعالیت سرمایه گذاری

ماده ۲۶- نهاد تام الاختیار دولت برای تنظیم سرمایه گذاری و فعالیت سرمایه گذاری

ماده ۲۷- اختیارات ارگان های دولتی در حوزه تنظیم سرمایه گذاری ها و فعالیت های سرمایه گذاری

۳-۲-۳- انواع سرمایه گذاری در ازبکستان^۱

انواع سرمایه گذاری به شرح ذیل می باشند:

- ✓ تاسیس اشخاص حقوقی یا مشارکت سهامی در سرمایه اولیه شرکت، از جمله به وسیله تملک دارایی و سهام
- ✓ خرید اوراق بهادار به انضمام تعهدات بدهکاری ایجاد و یا منتشر شده از طرف ساکنان جمهوری ازبکستان

۱- قانون جمهوری ازبکستان در خصوص سرمایه گذاری و فعالیت های سرمایه گذاری

✓ دریافت امتیاز از جمله دریافت امتیازات برای اکتشاف، طراحی، تدوین، استخراج یا بهره برداری از منابع طبیعی و همچنین مشارکت در قرارداد مشارکت در تولید

✓ کسب حقوق مالکیت به انضمام حق مالکیت معنوی، حق تالیف، سند اختراع، علائم کالا، الگوها، نشان های تجاری، طرح های صنعتی، عناوین و نام های شرکت ها، اعتبار تجاری (حسن نیت) و همچنین برای واحدهای تجاری و حوزه خدمات همراه با زمین های واقع شده آنها

✓ کسب حق مالکیت و بهره برداری از زمین ها (از جمله به شرط اجاره) و سایر منابع طبیعی سرمایه گذاران در شکل های دیگر می توانند سرمایه گذاری کنند که مغایر قوانین نباشد. فعالیت سرمایه گذاری ممکن است بوسیله تلفیق اشکال مختلف سرمایه گذاری انجام شود. تغییر شکل اولیه و یا مجدد سرمایه گذاری ها منجر به تغییر در صلاحیت آنها به عنوان سرمایه گذاری نمی شود

۳-۳- سیستم مالیاتی ازبکستان^۱

مالیات به عنوان یک فاکتور مهم در توسعه اقتصادی ازبکستان و از منابع اصلی بودجه این کشور به شمار می آید. سیستم مالیاتی این کشور طی چند دوره پس از استقلال متناسب با ضرورت های اقتصاد بازار دچار تغییر و تحول گردیده است. طی چند سال اخیر دستورالعمل ها و مقررات جدیدی در حوزه مالیات با اهداف ایجاد فضای رقابتی مطلوب برای سرمایه گذاری داخلی و خارجی، ثبات و ساده سازی قوانین مالیاتی، کاهش سطح بار مالیاتی بر اقتصاد، افزایش جذابیت سرمایه گذاری، بهبود مدیریت مالیاتی، بهینه سازی تعداد مالیات از طریق یکپارچه سازی آنها، حصول اطمینان از ثبات وضعیت کلان اقتصادی و پایداری شکل گیری بودجه دولت و درآمدهای آن، تقویت حمایت از حقوق و منافع قانونی مالیات دهندگان و حمایت همه جانبه از آنها از سوی رئیس جمهور این کشور صادر گردیده است.

قوانین جدید مالیاتی جمهوری ازبکستان با اجرای فرامین و دستورالعمل های فوق و تکیه بر اصول و رویکردهای اثبات شده در زمینه جمع آوری مالیات و همچنین استفاده از تجربیات کشورهای دیگر از جمله کشورهای حوزه مشترک المنافع و اتحادیه اروپا تدوین گردیده است. این اقدامات موجب شده سیستم مالیاتی ازبکستان به استانداردهای بین المللی نزدیک شود و زمینه افزایش جذابیت سرمایه گذاری برای سرمایه گذاران داخلی و خارجی این کشور را تسهیل نماید.

۱ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

۳-۳-۱- انواع مالیات در ازبکستان^۱

مالیات نقش بسیار مهمی در بودجه ازبکستان ایفا می‌نماید. این مسأله موجب شده که تعداد زیادی از انواع مختلف مالیات در این کشور وضع و اخذ گردد. اصلاحات صورت گرفته طی چند سال اخیر زمینه حذف موانع جدی در توسعه سرمایه‌گذاری را فراهم نموده است. مهمترین مالیات‌های دریافتی ازبکستان به شرح زیر است.

نوع مالیات	نرخ
مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی	۱۲ درصد
مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی	۱۵ درصد
مالیات بر ارزش افزوده	۱۵ درصد
مالیات آکسیز (Excise tax)	بسته به نوع کالا متغیر می‌باشد.
مالیات بازپرداخت (WHT)	بین ۶ تا ۲۰ درصد متغیر می‌باشد.
مالیات بر دارایی اشخاص حقوقی و حقیقی	۲ درصد
مالیات زمین کشاورزی و غیر کشاورزی	زمین کشاورزی: ۰.۹۵ درصد و زمین غیر کشاورزی: ۱۵ درصد
مالیات اجتماعی	برای اشخاص حقوقی ۱۲ درصد و بابت سازمان‌های بودجه ای ۲۵ درصد
مالیات بر استفاده از منابع زیرزمینی	۲.۶ تا ۳۰ درصد
مالیات منابع آبی	نرخ عمومی ۱۵ درصد و برای بخش عمده اقتصادی تا ۳۰ درصد است.

۳-۳-۲- مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی^۲

اتباع ازبکستان از درآمد داخلی و خارجی خود مالیات می‌دهند، در حالی که از اتباع غیر از یک فقط از درآمدهای حاصله در ازبکستان مالیات دریافت می‌شود. مالیات بر درآمد متشکل از درآمد اشتغال، درآمد دارایی و انواع دیگر درآمدها است. به طور کلی، انواع درآمد از جمله سود مشمول مالیات هستند، مگر اینکه به طور خاص معاف شده باشد. نرخ دریافتی مالیات فوق از اول ژانویه ۲۰۲۱ برای اتباع ۱۲ درصد و برای خارجیان ۲۰ درصد می‌باشد. مالیات بر سود برای اتباع ۵ درصد و برای دیگران ۱۰ درصد محاسبه می‌گردد.

۱ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

۲ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

۳-۳-۳- مالیات بر درآمد شرکتها^۱

اشخاص حقوقی مقیم ازبکستان دارای درآمد از منابع داخلی و خارجی، اشخاص حقوقی خارجی که از طریق ایجاد تشکیلات دائمی فعالیت‌هایی را در ازبکستان انجام می‌دهند یا منبع درآمد آنها در ازبکستان است و اشخاص حقوقی ازبک، با گردش مالی سالانه کمتر از ۱ میلیارد صوم مشمول این نوع مالیات هستند.

نرخ مالیات بر درآمد شرکت‌ها به صورت معمول ۱۵ درصد است. برای بانک‌های تجاری، اپراتورهای تلفن همراه، اشخاص حقوقی که سیمان (کلینکر) و پلی اتیلن تولید می‌کنند نرخ ۲۰ درصد می‌باشد.

۳-۳-۴- مالیات بر ارزش افزوده^۲

مالیات بر ارزش افزوده از گردش مالی حاصل از عرضه کالاها و خدمات، از جمله واردات اخذ می‌گردد، مگر اینکه کالا در دسته‌بندی کالاهای دارای شرایط نرخ صفر یا معافیت ویژه باشد. فروش کالاهای صادراتی (به جز صادرات فلزات گرانبها) برای ارزش خارجی، خدمات حمل و نقل بین‌المللی، خدمات تاسیساتی ارائه شده به افراد، کالاها و خدمات ارائه شده برای استفاده رسمی نمایندگی‌های دیپلماتیک مشمول نرخ صفر و ارائه خدمات مالی، خدمات بیمه، کالاها و خدمات خریداری شده توسط اشخاص حقوقی با وام ارائه شده توسط موسسات مالی دولتی بین‌المللی یا خارجی بر اساس معاهدات بین‌المللی با جمهوری ازبکستان و همچنین از طریق کمک‌های مالی بلاعوض، محصولات کشاورزی تولیدی مشمول شرایط معافیت ویژه هستند.

۳-۳-۵- مالیات آکسایز^۳

مالیات آکسایز در واقع نوعی از مالیات است که شامل طیف وسیعی از خدمات و کالاهای تولید شده در ازبکستان یا وارد شده به این کشور می‌گردد؛ محصولات نفت و گاز، مشروبات الکلی، تنباکو، جواهرات، ظروف نقره، اتومبیل، خدمات مخابراتی و تلفن همراه مشمول این نوع مالیات می‌شوند. نرخ مالیات آکسایز بسته به نوع کالا متفاوت می‌باشد.

۱ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

۲ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

Excise tax - ۳

۴ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

۳-۳-۶- مالیات بازپرداخت^{۲۱}

درآمد داخل ازبکستان یک شخص حقوقی غیر مقیم (بدون تشکیلات دائمی) که در حال تجارت با / یا در داخل ازبکستان مشمول این نوع مالیات می‌گردد. درآمدهای ذیل نیز مشمول این نوع مالیات می‌گردند؛ سود سهام و بهره، درآمد حاصل از فروش دارایی واقع شده در ازبکستان اعم از سهام، املاک و مستغلات، درآمد مالیاتی به عنوان مابه‌التفاوت مبلغی که به خارجی‌ها پرداخت می‌شود و قیمت خرید اصلی؛ حق امتیاز، هزینه‌های اجاره، حق بیمه، هزینه‌های مخابرات و حمل و نقل، هزینه‌های خدمات ارائه شده در ازبکستان و غیره.

نرخ مالیات بازپرداخت برای سهام و بهره آن ۱۰ درصد، حق بیمه، بیمه مشترک و موافقتنامه‌های ریسک بیمه اتکایی ۱۰ درصد، درآمدهای حاصل از خدمات حمل و نقلی و ارتباطی بین‌المللی ۶ درصد و درآمدهای دیگر ۲۰ درصد است. اکثر معاهدات مالیات مضاعف^۳ منعقد شده توسط ازبکستان با کشورهای مختلف یا معافیت از این نوع مالیات و یا کاهش نرخ تا ۱۵ درصد را در نظر گرفته است.

۳-۳-۷- سایر مالیات‌ها

- **مالیات بر دارایی اشخاص حقیقی و حقوقی:** ساختمان‌ها و املاک افراد حقیقی و حقوقی مشمول این مالیات می‌گردند. نرخ آن ۲ درصد می‌باشد.
- **مالیات زمین کشاورزی و غیر کشاورزی:** شخصی که به صورت دائمی زمین کشاورزی را در تصرف دارد مشمول مالیات زمین کشاورزی است که نرخ آن ۰.۹۵ درصد است. مالیات زمین‌های غیر کشاورزی نیز بر اساس اعلام کمیته دولتی مالیات ازبکستان برای سال ۲۰۲۱ به میزان ۱۵ درصد بود.
- **مالیات استفاده از منابع زیرزمینی:** مالیاتی است که بر استخراج، قیمت فروش و ضایعات حاصل از استخراج و پردازش منابع طبیعی اعمال می‌شود. نرخ مالیات استخراج یا پردازش منابع طبیعی و فروش بین ۲۶ تا ۳۰ درصد است و نرخ ضایعات ۷۸ صدم تا ۹ درصد است.

WHT - ۱

۲ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

DTT - ۳

- **مالیات منابع آبی:** نرخ مالیات برای استفاده از منابع آب ۱۵ درصد و برای بخش‌های خاص اقتصاد با ۳۰ درصد شاخص گذاری می‌شود. نرخ این مالیات بر اساس میزان حجم آب مورد استفاده متغیر است. مثلاً برای آبیاری زمین‌های کشاورزی و پرورش ماهی برای هر مترمکعب آب مصرفی ۴۰ صوم و برای شرکت‌های صنعتی ۵۶۵ صوم در هر متر مکعب مالیات اخذ می‌گردد.

بر اساس دستور رئیس جمهور ازبکستان، از ۹ مهرماه ۱۳۹۸، نرخ مالیات ارزش افزوده از ۲۰ به ۱۵ درصد کاهش پیدا کرد. نرخ ۲۰ درصدی مالیات ارزش افزوده از سال ۲۰۰۰ بدون تغییر باقی مانده بود. تعرفه‌های گمرگی ازبکستان طی چندسال اخیر با تغییرات عمده‌ای روبرو بوده به نحوی که در آخرین اصلاحات صورت گرفته در دسامبر ۲۰۱۸، تعرفه بسیاری از کالاها، کاهش و یا صفر شده است. ازبکستان دارای ۲۲ منطقه آزاد اقتصادی می‌باشد که دارای رژیم مالیاتی خاص خود می‌باشند و سرمایه‌گذاران و تولیدکنندگان در این مناطق از مزایا و معافیت‌های مختلفی برخوردار هستند. در سال ۲۰۲۰ بر اساس مصوبه رئیس جمهور ازبکستان، مالیات آکسایز برای واردات ۷۳ قلم کالا از جمله محصولات الکتریکی ۳۵ قلم (یخچال، تلویزیون، اجاق گاز، جاروبرقی، ماشین لباسشویی و...)، محصولات غذایی شامل ۲۰ قلم (آبمیوه، پنیر، مارگارین، محصولات قنادی، سوسیس و محصولات گوشتی مشابه و غیره)، برخی از انواع خودروهای شخصی و مسافری تراکتور و نیمه تریلر و غیره لغو شد.

فصل چهارم

حمل و نقل در ازبکستان و معرفی

کریدورهای ریلی و جاده ای

اینفوگرافیک فصل چهارم در یک نگاه

اطلاعات حمل و نقل

طول شبکه راهها-بزرگراهها

کل : ۸۶۴۹۶ کیلومتر

رتبه در جهان : ۱۵۹

راه آهن

مسافرین : ۴ میلیون نفر

محموله ها: ۲۳ میلیون تن

خطوط ریلی : ۴۰۶۴۲ هزار کیلومتر

حمل و نقل هوایی

مسافرین : ۹۳۴ هزار نفر

محموله ها: ۲۰ میلیون تن

بزرگترین فرودگاهها:

تاشکند-فرگانا-نمنگان

معرفی کریدورها

کریدورهای مسیر شمال - جنوب

کریدورهای شرق به غرب

کریدورهای غرب به شرق

مقدمه

لازمه تجارت موفق، آشنایی با سیستم های حمل و نقل یک کشور می باشد. بر این اساس در این فصل ضمن بررسی وضعیت حمل و نقل هوایی، ریلی، جاده ای و وضعیت بزرگراهها در ازبکستان به مقایسه این کشور با کشورهای قاره آسیا در حوزه حمل و نقل خواهیم پرداخت. همچنین در پایان این فصل نگاه ویژه ای به کریدورهای حمل و نقلی و ترانزیتی ازبکستان (کریدورهای ریلی و جاده ای فعال و بالقوه و بررسی وضعیت و جایگاه این کریدورها) خواهیم داشت.

۴-۱- وضعیت حمل و نقل در ازبکستان

در این بخش به معرفی انواع سیستم های حمل و نقل در جمهوری ازبکستان از جمله هوایی، ریلی و جاده ای می پردازیم.

۴-۱-۱- حمل و نقل هوایی

شمار مسافران و بارهای حمل شده توسط سیستم حمل و نقل هوایی ازبکستان از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ و همچنین تعداد ناوهای هوایی ثبت شده به شرح ذیل می باشند:

شمار مسافران حمل شده^۱

واحد: میلیون نفر

۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
۰.۹	۳.۶	۳	۲.۵	۲.۳	۲.۴

میزان بارهای حمل شده^۲

واحد: میلیون تن- کیلومتر

۲۰۲۰	۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
۲۰.۰۰۵	۷۰.۴۹۸	۸۹.۴۳	۱۲۶.۷۹۸	۱۱۲.۲۸۲	۱۱۴.۳۳۵

۱ - www.worldbank.org - بانک جهانی

۲ - www.worldbank.org - بانک جهانی

۱۰ فرودگاه بزرگ ازبکستان^۱

Destinations	Airlines	city	name	IATA
۵۷	۱۸	Tashkent	Tashkent International Airport	TAS
۶	۴	Fergana	Fergana International Airport	FEG
۹	۴	Namangan	Namangan Airport	NMA
۳	۴	Bukhara	Bukhara Airport	BHK
۶	۴	Samarqand	Samarkand Airport	SKD
۳	۳	Nukus	Nukus Airport	NCU
۵	۳	Urgench	Urgench Airport	UGC
۳	۳	Khanabad	Karshi Khanabad Airport	KSQ
۳	۱	Andizhan	Andizhan Airport	AZN
۲	۱	Tirmiz	Termez Airport	TMJ

بزرگترین خطوط هوایی ازبکستان^۲

Destinations	name	IATA
۵۲	Uzbek (Uzbekistan Airways)	HY

۴-۱-۲-راه آهن

از نظر طول شبکه ریلی، ازبکستان با ۰.۱۴ متر برای هر نفر در رتبه ۷۶ جهان قرار دارد.^۳
شمار مسافران و کالاهای حمل شده توسط سیستم حمل و نقل ریلی ازبکستان طی سال های گذشته و همچنین طول خطوط ریلی این کشور به شرح ذیل می باشد:

شمار مسافران استفاده کننده از سیستم راه آهن ازبکستان^۴

واحد: میلیون نفر

۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
۴.۳۲۹	۴.۲۹۴	۳.۹۳۴	۳.۷۵۸

کالاهای حمل شده از طریق راه آهن در ازبکستان^۵

واحد: میلیون تن-کیلومتر

۲۰۱۹	۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
۲۲.۸۶۰	۲۲.۹۴۲	۲۲.۹۴۰	۲۲.۹۳۷	۲۲.۹۳۵

۱- www.worlddata.info

۲- www.worlddata.info

۳- www.worlddata.info

۴ www.world Bank.org - بانک جهانی

۵ - www.world Bank.org - بانک جهانی

خطوط ریلی ازبکستان^۱

واحد: هزار کیلومتر

۲۰۱۸	۲۰۱۷	۲۰۱۶	۲۰۱۵
۴۶۴۲	۴۶۴۲	۴۳۰۴	۴۲۳۸

۴-۱-۳- طول شبکه راه ها و بزرگراهها و میزان تصادفات^۲

در ازبکستان طول شبکه راه ها و بزرگراه ها در مجموع ۸۶۴۹۶ کیلومتر می باشد که به ازای هر نفر از جمعیت این کشور معادل ۲.۵۳ متر است که این موضوع ازبکستان را در رتبه ۱۵۹ رده بندی جهانی قرار می دهد. با میانگین ۳۵۶۱ تلفات رانندگی در سال (۲۰۱۲ - ۲۰۱۹)، ترافیک جاده ای در ازبکستان نسبتاً ایمن در نظر گرفته می شود. در واقع ۴.۳ تلفات تصادفات به ازای هر ۱۱.۲ نفر در سال است. این رقم در کل اتحادیه اروپا ۵.۹ و در سراسر جهان ۱۷.۱ است.

۴-۱-۴- مقایسه ازبکستان با قاره آسیا در حوزه حمل و نقل^۳

قاره آسیا		ازبکستان		عنوان
به ازای هر نفر	جمع کل	به ازای هر نفر	جمع کل	
۳,۱۸۶.۲۹ km	۱۴,۶۹۹,۵۰۰ km	۲,۵۲۶.۷۵ km	۸۶,۵۰۰ km	جاده ها
۶۰.۷۰ km	۲۸۰,۰۰۰ km	۱۳۵.۶۰ km	۴,۶۰۰ km	راه آهن
۵۶.۴۲ km	۲۶۰,۳۰۰ km	۳۲.۱۳ km	۱,۱۰۰ km	خطوط آبی
۹.۹۸	۴۶,۰۵۴	۰.۰۰	۰	بنادر تجاری
۰.۹۴	۴,۳۴۹	۱.۵۵	۵۳	فرودگاه ها

۴-۲- ازبکستان و کریدورهای حمل و نقلی و ترانزیتی منطقه ای^۴

ازبکستان در سال ۲۰۱۷ برنامه ۵ ساله ارتقا زیرساخت های حمل و نقلی و تنوع سازی مسیرهای تجارت خارجی را تصویب نموده است. بر اساس این برنامه اجرای عملی و فعال سازی کریدور بین المللی حمل و نقلی از قبیل ازبکستان- ترکمنستان - ایران - عمان، کریدور ازبکستان - قرقیزستان - چین، کریدور افغانستان جهت دسترسی به بنادر دریایی ایران (بندر عباس و چابهار) و پاکستان (گوادر و کراچی)، کریدور حمل و نقل و ارتباطات ازبکستان - ترکمنستان - دریای خزر - قفقاز جنوبی با دسترسی به بنادر دریای سیاه ترکیه، رومانی و کشورهای دیگر را در دستور

۱ - www.world Bank.org - بانک جهانی

۲ - www.worlddata.info

۳ - www.worlddata.info

۴ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

کار قرار گرفته است. با توجه به موقعیت جغرافیایی و محصور در خشکی بودن ازبکستان، این کشور جهت دسترسی به آب های آزاد، استراتژی متنوع سازی مسیرهای حمل و نقلی و ترانزیتی را در پیش گرفته است. در همین راستا این کشور طی سال های اخیر اقدامات و ابتکارات مختلفی جهت فعال سازی کریدورهای حمل و نقلی منطقه ای و بین المللی در چارچوب کریدورهای «شمال و جنوب» و «شرق و غرب» داشته است.

۴-۲-۱- کریدورهای ریلی و جاده ای فعال و بالقوه ازبکستان

۴-۲-۱-۱- کریدورهای مسیر شمال - جنوب

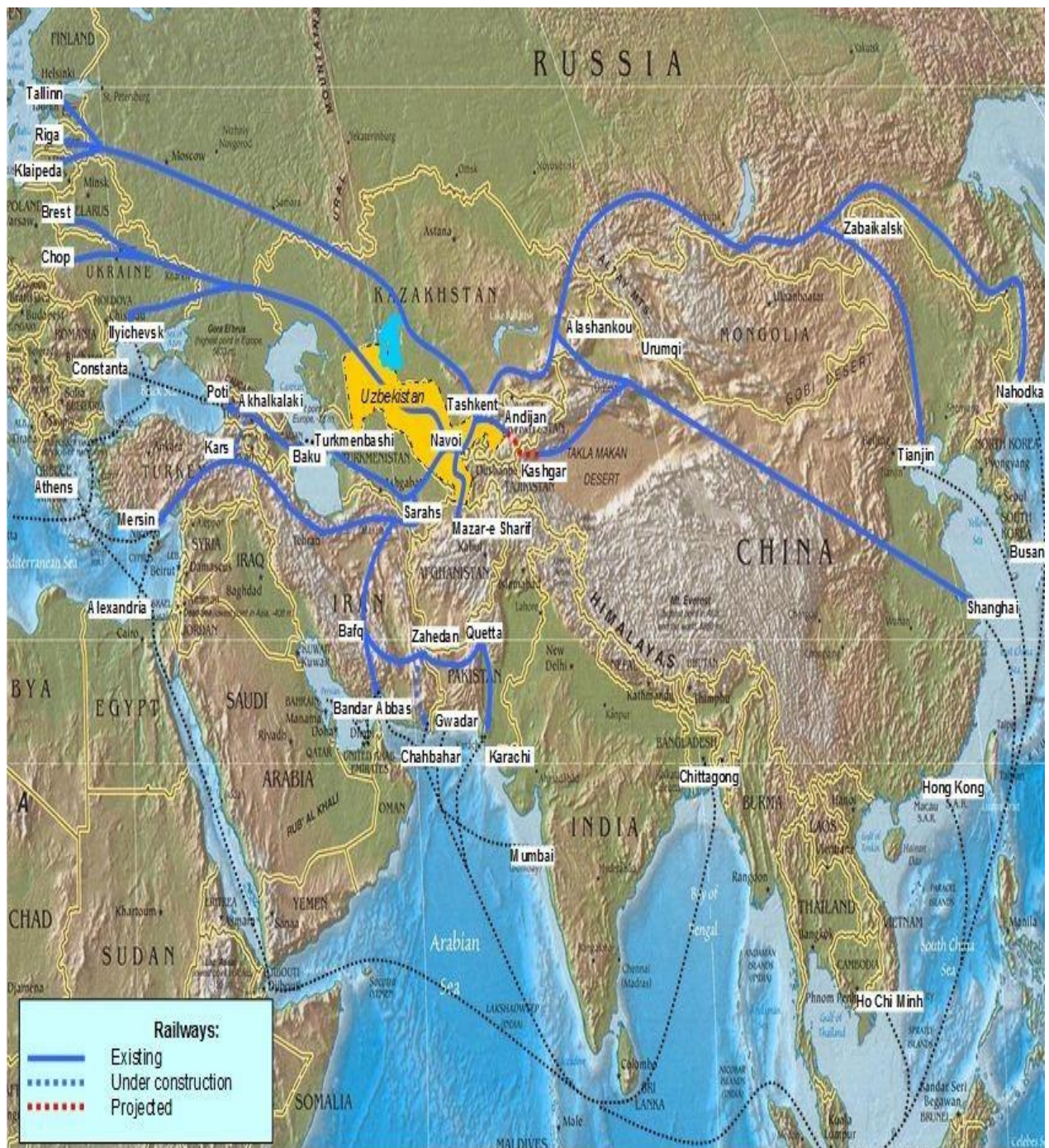
- ✓ ازبکستان - ترکمنستان - ایران (تاشکند - بخارا، مرو - سرخس - بندرعباس) با قابلیت دسترسی به بنادر کشورهای حوزه خلیج فارس، هند، پاکستان و کشورهای جنوب شرق آسیا، به طول ۳۰۶۵ کیلومتر.
- ✓ طرح احداث کریدور ازبکستان - افغانستان - ایران (تاشکند - مزارشریف - هرات - خواف - بندرعباس / چابهار)
- ✓ طرح احداث کریدور ازبکستان - افغانستان - پاکستان (تاشکند - مزارشریف - کابل - پیشاور - کراچی / گوادر)

۴-۲-۱-۲- کریدورهای شرق به غرب

- ✓ کریدور ازبکستان - قزاقستان - روسیه به کشورهای حوزه بالتیک ۴۸۰۰ کیلومتر / لهستان ۴۸۰۰ کیلومتر / اوکراین ۴۱۴۰ کیلومتر.
- ✓ کریدور ازبکستان - قزاقستان - روسیه - گرجستان - ترکیه به کشورهای اروپایی از جمله بلغارستان ۵۵۰۰ کیلومتر / بخارست ۵۶۰۰ کیلومتر
- ✓ کریدور ازبکستان - قزاقستان - جمهوری آذربایجان - گرجستان به ترکیه / بلغارستان / رومانی (جمهوری قره قاپاقستان - بندر آکتائو قزاقستان - مسیر دریای خزر - باکو - تفلیس - بندر مرسین و استانبول ترکیه به طول ۴۴۰۰ کیلومتر)
- ✓ ازبکستان - ترکمنستان - جمهوری آذربایجان - گرجستان به ترکیه
- ✓ ازبکستان - ترکمنستان - ایران - ترکیه (تاشکند - بخارا - مرو - سرخس - بندر مرسین / استانبول ترکیه)

۴-۲-۱-۳- کریدورهای غرب به شرق

- ✓ کریدور ازبکستان - قزاقستان - چین (تاشکند - چیمکنت - آزار - خورگاس - ارومچی) به طول ۱۸۵۰ کیلومتر
- ✓ ازبکستان - قرقیزستان - چین

نقشه کریدورهای ریلی موجود و بالقوه ازبکستان

نقشه کریدورهای جاده ای ازبکستان

۴-۲-۲- بررسی وضعیت و جایگاه کریدورهای موجود و بالقوه

۴-۲-۲-۱- کریدورهای شمال - جنوب

ازبکستان به طور سنتی برای دسترسی به بازار کشورهای حوزه خلیج فارس، هند، پاکستان و همچنین کشورهای جنوب شرق آسیا از کریدور ریلی و جاده ای تاشکند- بخارا- مرو- سرخس- بندرعباس استفاده نموده است. کریدور فوق یکی از کوتاه ترین و مقرون به صرفه ترین مسیرها برای دسترسی ازبکستان به بازارهای بین المللی می باشد.

این کشور در راستای سیاست متنوع سازی مسیرهای دسترسی به بازارهای بین المللی بر روی مسیرهای دیگر از جمله کریدور ترانس افغان جهت دسترسی به بنادر اقیانوس هند و خلیج فارس توجه نموده است. این موضوع برای ازبکستان بسیار مهم است زیرا در بلند مدت فرصتی برای دسترسی به دریا از طریق افغانستان به بندرهای گوادر و کراچی پاکستان و بندرعباس و چابهار در ایران را فراهم می سازد.

در این زمینه ازبکستان سیاست اجرای دو مسیر ریلی از مزار شریف- به هرات و اتصال به بندر چابهار و همچنین مسیر ریلی مزارشریف- کابل- پشاور را در دستور کار قرار دارد.

در کریدور ریلی ازبکستان- افغانستان و ایران، از یک طرف خط آهن ازبکستان به مزار شریف متصل گردیده و از سوی دیگر با تکمیل فاز چهارم راه آهن خواف - هرات، راه آهن ایران به هرات متصل می گردد. با احداث راه آهن هرات - مزار شریف راه آهن دو کشور از طریق افغانستان به هم متصل می گردد.

پروژه دوم یعنی مسیر افغانستان، کریدور مزار شریف- کابل- پشاور پاکستان است که ۵۷۳ کیلومتر طول دارد. برای ازبکستان به دلایل مختلفی اجرای پروژه انتقال سرخان - پل خمی در امتداد این کریدور و همچنین نحوه تامین مالی، احداث این پروژه در اولویت قرار گرفته است.

۴-۲-۲-۲- کریدورهای غرب به شرق

کریدور ازبکستان- قرقیزستان- چین؛ ابتکار ایجاد کریدور حمل و نقل میان ازبکستان، قرقیزستان و چین (تاشکند- اندیجان- اوش- ایرکشتام- کاشغر) توسط جناب آقای شوکت میرضیایف، رئیس جمهور ازبکستان در ماه مه ۲۰۱۷ ارائه شده است. طول مسیر مذکور ۹۱۵ کیلومتر است که ۳۹۳ کیلومتر از طریق خاک ازبکستان، ۲۸۰ کیلومتر قرقیزستان (اوش - ایرکشتام) و ۲۴۲ کیلومتر چین (ایرکشتام - کاشغر) است.

کریدور ازبکستان- قرقیزستان- چین

اجرای این پروژه شرکت های حمل و نقل جاده ای را قادر می سازد تا ۲ روز محموله را به مقصد برسانند. در مسیر فوق، ازبکستان علاقه مند است راه آهن چین-قرقیزستان-ازبکستان را نیز راه اندازی کند که با توجه به اینکه بازارهای فروش جدیدی را برای تولید کنندگان سه کشور باز می کند، می تواند به یکی از حلقه های مهم در کریدورهای «شرق- غرب» و «شمال - جنوب» تبدیل شود. کریدور مذکور این امکان را می دهد که کالا از چین از طریق قرقیزستان و ازبکستان به کشورهای اروپای شرقی و خاورمیانه حمل نقل گردد، برای کشورهای محصور در خشکی آسیای مرکزی امکان دسترسی به بنادر بین المللی را فراهم می نماید. در اکتبر سال ۲۰۲۰ اولین قطار باری از استان هبی چین به تاشکند

راه اندازی شد. برقراری حمل بار منظم در این مسیر به کشورهای آسیای مرکزی این امکان را می دهد که از یک طرف، عرضه کالاها را به اروپا و آسیا افزایش دهند و از طرف دیگر از طریق چین وارد بازارهای کشورهای حوزه آسه. آن شوند. لازم به ذکر است که مسافت حمل کالا از چین به اروپا از طریق آسیای مرکزی نسبت به حمل آن از طریق دریا دو برابر کمتر است و ۲.۵ برابر کوتاه تر از کریدور حمل و نقلی از طریق روسیه است.

۴-۲-۲-۳- کریدورهای شرق به غرب

ازبکستان در راستای متنوع سازی مسیرهای حمل و نقلی و اتصال آسیای مرکزی و قفقاز جنوبی، ترکیه و اروپا نیز به دنبال استفاده از پتانسیل ترانزیت راه آهن «باکو-تفلیس-کارس» می باشد. این کشور پیوستن به کریدور حمل و نقلی «باکو-تفلیس-کارس» را در برنامه جامع ارتقا زیرساخت های این کشور و متنوع سازی مسیرهای تجارت خارجی برای حمل و نقل کالا برای سالهای ۲۰۱۷-۲۰۲۱ گنجانده بود. کریدور راه آهن نوایی - ترکمن باشی / آکتائو - باکو - تفلیس - کارس که به صورت ترکیبی راه آهن ازبکستان، قزاقستان، ترکمنستان، آذربایجان و گرجستان را با شبکه حمل و نقل ترکیه متصل می کند، امکان ارسال کالاهای ازبکی به سواحل مدیترانه را فراهم می سازد.

در سال های گذشته و با شیوع ویروس کرونا استفاده از این مسیر از سوی ازبکستان و کشورهای آسیای مرکزی اهمیت دوچندانی یافت. این مسیر امکان حمل و نقل منظم از ترکیه و اروپا به آسیای مرکزی و چین و بالعکس را فراهم می کند. اتصال آسیای مرکزی از طریق خزر با اروپا مسیر کوتاه تری را برای حمل بار فراهم می کند. خط راه آهن «باکو-تفلیس-کارس» در آینده به بخشی از "جاده جدید ابریشم" تبدیل می شود و چین را به اروپا متصل می کند.

فصل پنجم

کشاورزی

اطلاعات کشاورزی

عمده ترین تولیدات کشاورزی
گندم، سیب زمینی، پنبه

جو

تولید: ۱۶۲ هزار تن

گندم

تولید: ۶۱۵۸ هزار تن

سیب

تولید: ۱۱۴۸ هزار تن

پنبه

تولید: ۳۰۶۴ هزار تن

مقدمه

یکی از مهمترین بخش های اقتصاد هر کشوری ، بخش کشاورزی می باشد و این موضوع در خصوص ازبکستان با توجه به پتانسیل و ظرفیت های فراوان این کشور جهت کشت فراسرزمینی و سایر امور مربوطه از اهمیت بالایی برخوردار هست. نظر به اهمیت موارد فوق الذکر در این فصل به معرفی عمده ترین تولیدات کشاورزی ازبکستان و میزان تولیدات و برداشت گندم، بذر پنبه، جو و سیب در این کشور پرداخته و در بخش بعدی به بررسی استراتژی توسعه کشاورزی در جمهوری ازبکستان برای سال های ۲۰۲۰ الی ۲۰۳۰ و اهداف و اولویت های استراتژی مذکور خواهیم پرداخت .

۵-۱- معرفی محصولات کشاورزی ازبکستان و میزان تولیدات آن

۵-۱-۱- عمده ترین تولیدات کشاورزی ازبکستان^۱

براساس جدول ذیل تولید محصولات ازبکستان از جمله گندم، سیب زمینی ، پنبه، هویج و شلغم جزء بیشترین تولیدات کشاورزی این کشور در سال ۲۰۲۰ می باشد. در بخش های بعدی به بررسی برخی از محصولات کشاورزی این کشور از نظر تولید، صادرات، واردات و ... می پردازیم.

ردیف	محصول	واحد (هزار تن)	ردیف	محصول	واحد (هزار تن)
۱	گندم	۶۱۵۸	۱۳	زردآلو	۵۲۹
۲	سیب زمینی	۳۱۴۴	۱۴	ذرت	۴۷۵
۳	پنبه	۳۰۶۴	۱۵	برنج شلتوک	۲۹۳
۴	هویج و شلغم	۲۸۷۶	۱۶	میوه ازه	۲۴۲
۵	سبزیجات تازه	۲۰۲۸	۱۷	سیر	۲۲۴
۶	گوجه فرهنگی	۱۹۲۹	۱۸	گیلاس	۱۸۵
۷	انگور	۱۶۰۷	۱۹	هلو و شلیل	۱۸۴
۸	پیاز خشک	۱۲۵۶	۲۰	جو	۱۶۲
۹	هندوانه	۱۲۵۴	۲۱	آلو و شلوار	۱۳۰
۱۰	سیب	۱۱۴۸	۲۲	گلابی ها	۱۰۹
۱۱	خیار و غوره	۸۱۳	۲۳	خرمالو	۱۰۵
۱۲	کلم	۶۵۹	۲۴	به	۹۶

۵-۱-۲- وضعیت کاشت و تولید گندم^۱

در سال ۲۰۲۰ تولید گندم در ازبکستان به میزان ۶۱۵۸ هزار تن بوده است که در مقایسه با سال ۲۰۱۹ با رشد ۱ درصدی مواجه بوده است. طی ۵ سال اخیر (۲۰۱۵-۲۰۲۰) بیشترین میزان تولید گندم در ازبکستان مربوط به سال ۲۰۱۵ به میزان ۶۹۶۵ هزار تن بوده است.

جدول زیر مساحت برداشت و میزان تولید گندم در ازبکستان را طی سالهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ نشان می دهد.

آمار تولید گندم در ازبکستان و مساحت برداشت از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰

سال زراعی	مساحت برداشت (هزار هکتار)	میزان تولید محصول (هزار تن)
۲۰۱۵	۱۴۴۶	۶۹۶۵
۲۰۱۶	۱۴۴۴	۶۹۳۵
۲۰۱۷	۱۴۰۸	۶۰۷۹
۲۰۱۸	۱۳۱۱	۵۴۱۱
۲۰۱۹	۱۳۱۱	۶۰۹۳
۲۰۲۰	۱۳۵۲	۶۱۵۸

۵-۱-۳- تولید و سطح برداشت بذر پنبه^۲

در سال ۲۰۲۰ تولید بذر پنبه در ازبکستان به میزان ۳ میلیون تن بوده است که در مقایسه با سال ۲۰۱۹ با ۱۴ درصد افزایش مواجه بوده است. طی سالهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ بیشترین میزان تولید این محصول مربوط به سال ۲۰۱۵ به میزان ۳۳۶۱ هزار تن بوده است. در جدول ذیل میزان تولید محصول بذرنپه و مساحت برداشت آن طی سالهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ نشان داده شده است.

۱- Faostat ۲۰۲۰ - فائو

۲- Faostat ۲۰۲۰ - فائو

آمار تولید بذر پنبه در ازبکستان و مساحت برداشت از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰

سال زراعی	مساحت برداشت (هزار هکتار)	میزان تولید محصول (هزار تن)
۲۰۱۵	۱۳۰۰	۳۳۶۱
۲۰۱۶	۱۲۶۵	۲۹۵۹
۲۰۱۷	۱۲۰۱	۲۸۵۴
۲۰۱۸	۱۱۰۸	۲۲۸۶
۲۰۱۹	۱۰۵۱	۲۶۹۲
۲۰۲۰	۱۰۵۸	۳۰۶۴

۵-۱-۴- تولید و سطح برداشت جو^۱

در سال ۲۰۲۰ تولید جو در ازبکستان به میزان ۱۶۲ هزار تن بوده است که در مقایسه با سال ۲۰۱۹ با ۲۲ درصد افزایش مواجه بوده است. طی سالهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ بیشترین میزان تولید این محصول مربوط به سال ۲۰۲۰ به میزان ۱۶۲ هزار تن بوده است. در جدول ذیل میزان تولید جو و مساحت برداشت آن طی سالهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ نشان داده شده است.

آمار تولید جو در ازبکستان و مساحت برداشت از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰

سال زراعی	مساحت برداشت (هزار هکتار)	میزان تولید محصول (هزار تن)
۲۰۱۵	۹۳	۱۵۲
۲۰۱۶	۱۰۳	۱۶۷
۲۰۱۷	۱۰۰	۱۳۴
۲۰۱۸	۹۰	۱۱۲
۲۰۱۹	۹۲	۱۳۳
۲۰۲۰	۱۰۹	۱۶۲

۵-۱-۵- تولید و سطح برداشت سیب^۱

در سال ۲۰۲۰ تولید سیب در ازبکستان به میزان ۱ میلیون تن بوده است که در مقایسه با سال ۲۰۱۹ با ۲ درصد افزایش مواجه بوده است. طی سالهای ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ بیشترین میزان تولید این محصول مربوط به سال ۲۰۱۶ به میزان ۱۴۴۲ هزار تن بوده است. در جدول ذیل میزان تولید سیب و مساحت برداشت آن طی سال های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ نشان داده شده است.

آمار تولید سیب در ازبکستان و مساحت برداشت از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰

سال زراعی	مساحت برداشت (هزار هکتار)	میزان تولید محصول (هزار تن)
۲۰۱۵	۹۲	۱۰۶۰
۲۰۱۶	۱۰۹	۱۴۴۲
۲۰۱۷	۹۵	۱۰۲۹
۲۰۱۸	۹۸	۱۱۳۰
۲۰۱۹	۹۹	۱۱۲۴
۲۰۲۰	۱۱۰	۱۱۴۸

۵-۲- استراتژی توسعه کشاورزی در جمهوری ازبکستان برای سال های

۲۰۲۰ الی ۲۰۳۰

۵-۲-۱- اولویت های استراتژیک توسعه کشاورزی ازبکستان برای سال های

۲۰۲۰ الی ۲۰۳۰

هدف اصلی این استراتژی بهبود بنیادی سیاست دولت در راستای تعمیق اصلاحات مداوم با هدف افزایش رقابت در بخش کشاورزی و غذایی است و اولویت های استراتژیک زیر را پوشش می دهد:

✓ تضمین امنیت غذایی مردم

✓ ایجاد جو مناسب اقتصادی و زنجیره ارزش افزوده

- ✓ کاهش تصدی گری دولت در مدیریت کشاورزی و افزایش جذابیت سرمایه گذاری
- ✓ تامین استفاده منطقی از منابع طبیعی و حفاظت از محیط زیست
- ✓ توسعه سیستم های مدرن مدیریت دولتی
- ✓ تنوع مرحله ای مخارج دولتی برای حمایت از کشاورزی
- ✓ توسعه علوم، آموزش، سیستم های اطلاعاتی و خدمات مشاوره ای در کشاورزی
- ✓ توسعه مناطق روستایی
- ✓ ایجاد سیستم شفاف آمار کشاورزی
- ✓ توسعه کشاورزی بر مبنای دستیابی به نمودارها و شاخص های اصلی
- ✓ هر سال تا اول دسامبر ، برنامه ای برای اجرای استراتژی سال آینده تدوین و تصویب می شود.^۱

۵-۲-۲- فصول استراتژی توسعه کشاورزی ازبکستان برای سال های ۲۰۲۰ الی ۲۰۳۰

توسعه پایدار بخش کشاورزی و غذایی جمهوری ازبکستان در آینده مستلزم اجرای سیاست دولت در این زمینه بر اساس رویکردهای جدید است. استراتژی توسعه کشاورزی جمهوری ازبکستان برای سالهای ۲۰۲۰-۲۰۳۰ اساس اجرای این وظایف است.

این استراتژی در ۳ فصل به شرح عناوین ذیل تدوین شده است :

فصل یکم) شرایط عمومی

فصل دوم) مسیر های اولویت دار استراتژی

- ✓ تامین امنیت غذایی مردم
- ✓ ایجاد جو مطلوب برای تجارت کشاورزی و زنجیره ارزش افزوده
- ✓ کاهش تصدی گری دولت در مدیریت بخش کشاورزی و افزایش جذابیت سرمایه گذاری
- ✓ اطمینان از استفاده منطقی از منابع طبیعی و حفاظت از محیط زیست
- ✓ توسعه سیستم های مدرن مدیریت دولتی
- ✓ متنوع سازی تدریجی هزینه های عمومی برای حمایت از بخش کشاورزی

۱ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

✓ توسعه علوم، آموزش و پرورش، سیستم های اطلاعاتی و خدمات مشاوره ای در کشاورزی

✓ توسعه روستایی

✓ ایجاد سیستم شفاف آمار کشاورزی

فصل سوم) نتایج مورد انتظار اجرای استراتژی^۱

۵-۲-۳- نتایج مورد انتظار اجرای استراتژی توسعه کشاورزی ازبکستان برای سال های

۲۰۲۰ الی ۲۰۳۰^۲

✓ ایجاد سیستم شفاف تخصیص و تصرف زمین، جلوگیری از فساد و سایر اشکال نگرش ذهنی، ایجاد سیستمی که حقوق استفاده کنندگان از زمین را تضمین کند.

✓ دستیابی به کاهش شدید در موارد تخصیص غیر قانونی و استفاده غیر منطقی از زمین

✓ توسعه ۱.۱ میلیون هکتار از اراضی کشاورزی، افزایش کارایی استفاده از ۵۳۵.۶ هزار هکتار از اراضی دیم، مرتع و سایر اراضی

✓ ثبت کامل زمین های کشاورزی

✓ افزایش کل مساحت زمین های آبی با استفاده از فناوری های صرفه جویی در مصرف آب در مناطق جمهوری و بهبود مکانیسم های کمک به معرفی این سیستم ها

✓ تسویه حساب بین مصرف کنندگان و تامین کنندگان آب بر اساس هزینه های واقعی تحویل آب و مکانیسم های بازار آزاد

✓ تخصیص کشت کشاورزی در مناطق، رشد یک نوع محصول در یک مکان، کاربرد ایده های نوآورانه کشاورزی، افزایش بازده (حاصلخیزی) و ایجاد شرایط برای بهبود کیفیت محصول

✓ لغو تدریجی مشارکت دولت در تولید محصولات خام پنبه و غلات

✓ ایجاد یک سیستم برای انعقاد قرارداد بین تولیدکنندگان و گیرندگان محصولات پنبه خام و غلات بر اساس حجم محصولات تولید شده

۱- استراتژی توسعه کشاورزی ازبکستان برای سال های ۲۰۲۰ الی ۲۰۳۰ / معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>
۲- فصل سوم استراتژی توسعه کشاورزی ازبکستان برای سال های ۲۰۲۰ الی ۲۰۳۰ / معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

- ✓ انتخاب آزاد کشت نوع محصول پربار توسط تولیدکنندگان بر اساس نوع زمین
- ✓ حمایت از تولید کنندگان کوچک کشاورزی و ایجاد شرایط استفاده منطقی از زمین
- ✓ تامین تولید، ذخیره سازی، فرآوری عمیق و رشد پایدار صادرات میوه ها و سبزیجات با کیفیت بالا و رقابت پذیر
- ✓ اجرای یکپارچه سازی موثر علم، آموزش و تولید
- ✓ افزایش حاصلخیزی و رقابت پذیری محصولات کشاورزی
- ✓ اعمال استانداردهای عملیات مناسب کشاورزی و زیست محیطی (GAEP) در میان تولید کنندگان کشاورزی و همچنین روش های تولید خوب (GMP) در کارآفرینی کشاورزی و سایر استانداردهای کیفیت
- ✓ رشد متوسط بهره وری نیروی کار در کشاورزی ۱.۷ برابر
- ✓ ایجاد ظرفیت اضافی برای فرآوری محصولات کشاورزی به میزان ۳.۴ میلیون تن
- ✓ افزایش نرخ محصولات فرآوری شده تا ۳۰٪ (افزایش صادرات به ۲۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۳۰)

فصل ششم

معدن ، نفت و گاز

اطلاعات معدن، نفت و گاز

مقدمه

بدون شک یکی از ثروت‌ها و گنجینه‌های هر کشوری، برخورداری از ذخایر و منابع معدنی غنی می‌باشد. شاید بتوان گفت این موضوع یکی از مهمترین موارد مدنظر برای شرکت‌های فعال در حوزه اکتشاف، استخراج و بهره‌برداری معادن می‌باشد. خوشبختانه ازبکستان یکی از کشورهای غنی از نظر معادن می‌باشد. نظر به اهمیت این موضوع در این فصل به ارائه اطلاعات معدنی ازبکستان، تولید مواد خام معدنی، وضعیت اورانیوم و طلا و نیز سرمایه‌گذاری و توسعه معادن و همچنین وضعیت تولید و منابع نفت و گاز می‌پردازیم.

۶-۱- اطلاعات معدنی

منابع معدنی ازبکستان شامل نفت، گاز طبیعی، طلا، نقره، اورانیوم، مولیبدن، تنگستن، زغال سنگ، مس، روی و سرب است. اورانیوم، مس و طلا مهمترین مواد معدنی این کشور هستند. این کشور دارای بیش از ۱۸۰۰ ذخایر معدنی است.^۱ این کشور در ذخایر طلا دارای رتبه ۴، در ذخایر مس رتبه ۱۰ و ۱۱، در ذخایر اورانیوم رتبه ۸-در استخراج اورانیوم رتبه ۱۱ و ۱۲ را در کل دنیا به خود اختصاص داده است.^۲

۱ - آزوماینینگ www.azomining.com

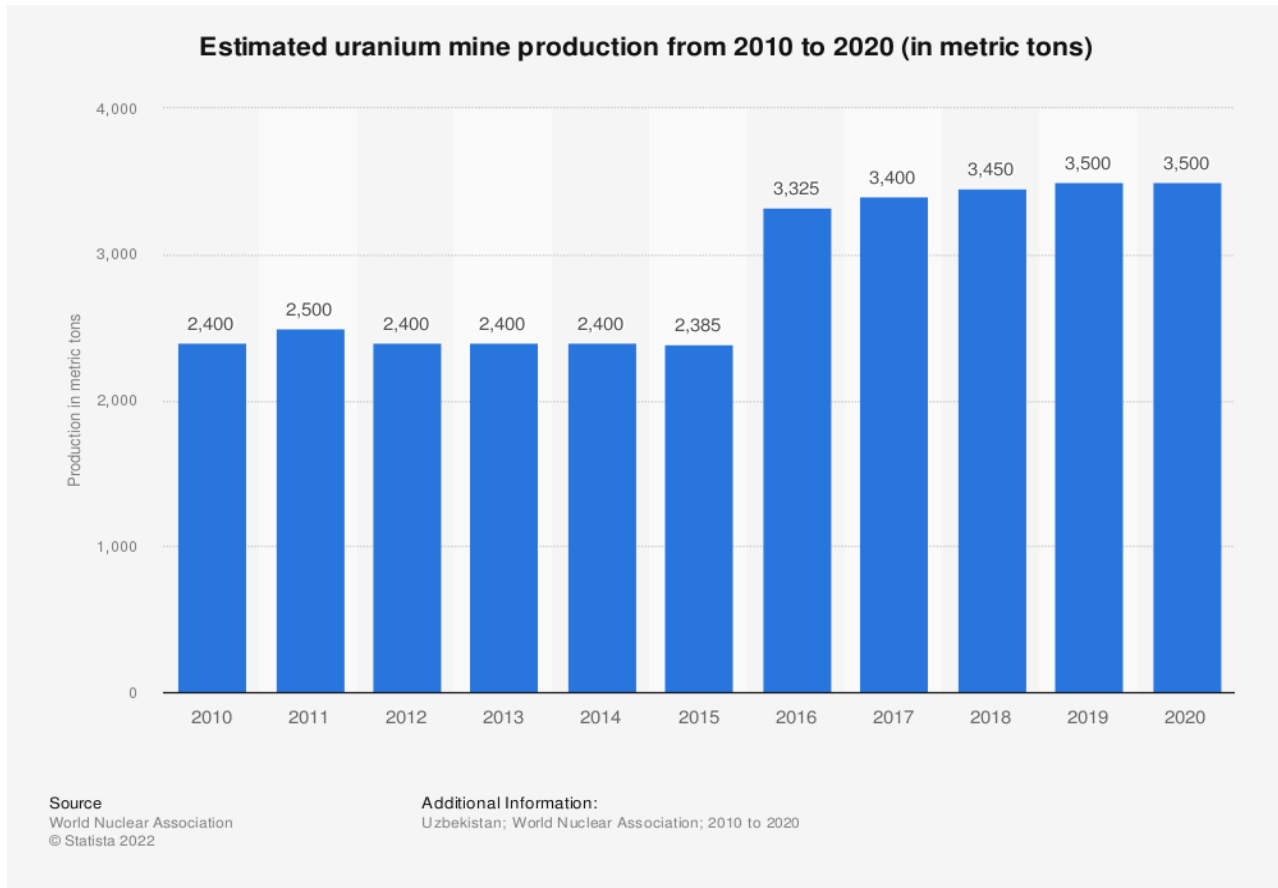
۲ - وزارت امور خارجه ازبکستان - www.mfa.uz

۶-۲- تولید مواد خام معدنی در ازبکستان از سال ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۰

ردیف	ماده معدنی	واحد	۲۰۱۶	۲۰۱۷	۲۰۱۸	۲۰۱۹	۲۰۲۰	درصد تغییرات ۲۰۱۹ نسبت به ۲۰۲۰	درصد تغییرات ۲۰۱۶ نسبت به ۲۰۱۹
۱	Molybdenum	(t)	۶۲۰	۷۰۰	۷۵۰	۸۰۰	۷۶۰	-۵/۰۰	۲۲/۵۸
۲	Tungsten	(t)	۸۰	۱۰۳	۹۷	۱۰۰	۲۰	-۸۰/۰۰	-۷۵/۰۰
۳	Bismuth	(t)	۰	۰	۰	۲	۲	۰/۰۰	.
۴	Cadmium	(t)	۲۹۰	۳۰۶	۳۳۷	۲۵۰	۴۵۰	۸۰/۰۰	۵۵/۱۷
۵	Copper	(t)	۱۰۰۰۰۰	۱۰۹۰۰۰	۱۱۷۰۰۰	۱۳۷۳۰۰	۱۴۲۸۰۰	۴/۰۱	۴۲/۸۰
۶	Lead	(t)	۲۰۰۰	۲۶۰۰۰	۲۱۳۰۰	۱۹۱۰۰	۱۸۴۰۰	-۳/۶۶	۸۲/۰۰
۷	Rhenium	(kg)	۶۶۰	۵۳۰	۵۰۰	۸۰۰	۱۰۰۰	۲۵/۰۰	۵۱/۵۲
۸	Selenium	(t)	۱۰	۲۵	۲۸	۳۰	۴۰	۳۳/۳۳	۳۰۰/۰۰
۹	Tellurium	(t)	۳	۳	۲	۲	۳	۵۰/۰۰	۰/۰۰
۱۰	Zinc	(t)	۴۵۰۰۰	۴۷۲۰۰	۳۸۴۰۰	۳۵۴۰۰	۳۷۲۰۰	۵/۰۸	-۱۷/۳۳
۱۱	Gold	(kg)	۱۰۰۰۰۰	۸۹۹۰۰	۹۲۷۱۶	۱۰۰۹۰۰	۱۰۴۶۰۰	۳/۶۷	۴/۶۰
۱۲	Palladium	(kg)			۰	۲۸	۹۱	۲۲۵/۰۰	.
۱۳	Silver	(kg)	۲۳۱۰۰۰	۲۳۳۳۰۰	۱۶۱۷۰۰	۱۷۲۰۰۰	۱۹۶۰۰۰	۱۳/۹۵	-۱۵/۱۵
۱۴	Kaolin	(t)	۳۲۳۶۸۰	۲۶۹۹۰۶	۲۹۱۸۱۴	۳۷۷۱۸۴	۳۷۳۴۴۰	-۰/۹۹	۱۵/۳۷
۱۵	Phosphates	(t)	۱۷۰۰۰۰	۱۷۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰	۰/۰۰	-۱۱/۷۶
۱۶	Potash	(t)	۸۳۰۰۰	۱۱۴۹۰۰	۱۷۶۹۰۰	۱۹۸۴۰۰	۲۱۰۰۰۰	۵/۸۵	۱۵۳/۰۱
۱۷	Steam Coal	(t)	۱۶۰۰۰۰	۱۶۰۰۰۰	۱۶۰۰۰۰	۲۴۵۱۶۸	۳۲۶۰۵۱	۳۲/۹۹	۱۰۳/۷۸
۱۸	Lignite	(t)	۳۷۱۷۴۰۰	۳۸۱۷۸۶۷۰	۴۰۱۴۴۰۰	۳۸۰۷۶۰۰	۳۸۰۵۰۰۰	-۰/۰۷	۲/۳۶
۱۹	Nat. Gas	(Mio m ^۳)	۵۶۱۳۶	۵۶۴۱۷	۵۹۸۴۲	۶۰۵۳۸	۴۹۷۳۹	-۱۷/۸۴	-۱۱/۴۰
۲۰	Petroleum	(t)	۲۶۱۵۴۰۰	۲۷۶۶۶۰۰	۲۸۹۰۹۱۵	۲۸۱۶۳۰۰	۲۱۴۱۸۰۰	-۲۳/۹۵	-۱۸/۱۱
۲۱	Uranium	(t)	۳۹۲۱	۴۰۰۹	۴۰۶۲	۴۱۲۷	۴۱۲۷	۰/۰۰	۵/۲۵
	Total	(t)	۵۲۱۳۰۵۳۶	۵۲۶۸۱۳۴۵	۵۵۷۳۹۷۶۱	۵۶۲۲۲۴۳۷	۴۷۰۰۱۵۹۵		

۶-۳- وضعیت اورانیوم در ازبکستان^۱

ازبکستان یکی از بزرگترین کشورهای تولید کننده اورانیوم و ذخایر آن در جهان است نخستین معدن اورانیوم در منطقه اوچقودوق استان نوایی در سال ۱۹۵۲ کشف گردید و در سال ۱۹۵۸ برای استخراج آن شرکت صنایع معادن نوایی تأسیس شد. در جدول ذیل میزان تولیدات اورانیوم در این کشور طی سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ نشان داده شده است.

تولید معدن اورانیوم از ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۰ (بر حسب تن)

ردیف	سال	میزان	ردیف	سال	میزان
۱	۲۰۱۰	۲۴۰۰	۷	۲۰۱۶	۳۳۲۵
۲	۲۰۱۱	۲۵۰۰	۸	۲۰۱۷	۳۴۰۰
۳	۲۰۱۲	۲۴۰۰	۹	۲۰۱۸	۳۴۵۰
۴	۲۰۱۳	۲۴۰۰	۱۰	۲۰۱۹	۳۵۰۰
۵	۲۰۱۴	۲۴۰۰	۱۱	۲۰۲۰	۳۵۰۰
۶	۲۰۱۵	۲۳۸۵			

۴-۶- ذخایر طلا در ازبکستان^۱

۴-۶-۱- وضعیت تولید و صادرات طلا در ازبکستان

بر اساس گزارش کمیته دولتی زمین شناسی و منابع معدنی ازبکستان، این کشور از نظر ذخایر و منابع طلا در رتبه چهارم و از نظر تولید در رتبه هشتم جهان قرار دارد. از اول ژانویه ۲۰۱۸، ذخایر معادن طلا در ازبکستان ۵.۹۹ هزار تن برآورد شد. در سال ۲۰۲۱ نیز این کشور در جایگاه نخست کشورهای صادرکننده طلا قرار گرفته است.

Source: Metals Focus, World Gold Council, U.S. Global Investors

۴-۶-۲- ذخایر و استخراج طلا

ازبکستان در بین ۱۰ کشور اصلی استخراج کننده طلا در رتبه هشتم قرار دارد. این کشور در سال ۲۰۱۹ به میزان ۹۴۶ تن طلا و در سال ۲۰۲۰ در حدود ۱۰۱۶ تن طلا استخراج کرده است. بر اساس گزارش های کمیته دولتی زمین شناسی ازبکستان، حدود ۱۰۰ معدن طلا در این کشور وجود دارد. عمده سنگ معدن طلا ازبکستان در معادن بزرگ قزل قوم استان نوایی، استان سمرقند و استان تاشکند قرار دارد. معدن طلای مورونتو^۲ واقع در صحرای قزل قوم شهر زر افشان استان نوایی یکی از بزرگترین معادن طلای جهان و همچنین پنجمین معدن روباز عمیق جهان است که سالانه ۸۰ تن

۱ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

۲ - Muruntau

طلا تولید می‌کند. این معدن در سال ۱۹۵۸ کشف شد. ابعاد آن حدود ۳.۵ کیلومتر در ۳ کیلومتر است و عمق استخراج فعلی آن ۶۰۰ متر است که برنامه ریزی شده است تا بیش از ۱۰۰۰ متر گسترش یابد. فعالیت استخراج سطحی در این معدن در سال ۱۹۶۷ آغاز شد. از معدن مذکور در سال ۲۰۲۰ بیش از دو میلیون اونس (MOZ) طلا استخراج شده است. ذخایر طلای معدن فوق بیش از ۴ هزار تن برآورد شده است.

۶-۴-۳- شرکت های فعال در حوزه استخراج و تولید طلا

مجتمع معدنی و متالورژی نوایی (NMMC) و مجتمع معدنی و متالورژی آلمالیک (AGMK) به عنوان دو شرکت سهامی دولتی در حوزه تولید و استخراج طلا در ازبکستان فعال هستند.

مجتمع معدنی و متالورژی نوایی، بزرگترین شرکت معدنی در ازبکستان و یکی از بزرگترین شرکت های استخراج طلا در جهان است که در منطقه نوایی واقع شده است و در سال ۱۹۵۸ تشکیل شده است. حجم تولید سالانه طلای این مجتمع در حدود ۸۰ تن است. علاوه بر طلا، اکسید اورانیوم، نقره و سایر منابع معدنی تولید می‌کند و مالک معدن موروتناو هست. سایر تاسیسات معدنی شرکت در شهرهای زرافشان، اوچکودوک، نورآباد و نوایی قرار دارد و دارای ۵ مجتمع متالورژی و ۱۳ معدن است.

مجتمع معدنی و متالورژی آلمالیک نیز یک مجتمع صنعتی بزرگ برای فرآوری سنگ معدن فلزات گرانبها و غیرآهنی است که شامل ۶ معدن، ۵ کارخانه فرآوری، ۳ کارخانه متالورژی و ... در استان تاشکند واقع شده و در استان‌های نمگان و سرخان دریا نیز فعالیت دارد. پالایش مستقیم فلزات گرانبها در کارخانه ذوب مس که شامل ۱۰ کارگاه اصلی است انجام می‌شود.

۶-۴-۴- صادرات و فروش طلا

بر اساس اعلام خبرگزاری پادرونا اوز ازبکستان به نقل از داده‌های شورای جهانی طلا، ازبکستان در سال ۲۰۲۱ با فروش ۲۱.۵ تن طلا در جایگاه نخست فروشندگان طلا قرار گرفته است. کشورهای ترکیه با فاصله قابل توجه ۷ تن، روسیه ۳.۱ تن، قرقیزستان ۱.۴ در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. بر اساس این گزارش بزرگترین خریداران طلا قزاقستان با ۴.۳، لهستان ۳.۴ و هند ۲.۸ تن بودند.

ازبکستان طی چند سال اخیر بیش از ۶۸۰ تن طلا صادر نموده است. صادرات طلای این کشور در سال ۲۰۲۰ به میزان ۱۰۰ تن و در ۱۱ ماه نخست سال ۲۰۲۱ به میزان ۲۱.۵ تن بود.

۶-۴-۵- سرمایه گذاری و توسعه معادن

توسعه صنایع معدنی مرتبط با طلا و افزایش تولید این فلز گرانبها به یکی از اولویت های سرمایه گذاری ازبکستان تبدیل شده است و توجه ویژه ای به این بخش شده است. در سال ۲۰۱۹ فرمان ویژه رئیس جمهور ازبکستان برای توسعه بیشتر صنعت معدن و متالوژی تصویب شده است و بر اساس آن شرکت های بزرگ معدنی و متالوژی ملزم به تهیه گزارش مطابق با استانداردهای بین المللی، افشا و انتشار داده های شرکت در مورد مسائل اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی شدند. همچنین بر اساس پیش نویس سند توسعه صنعت زمین شناسی ازبکستان، برای سال های ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۴ برنامه ریزی شده که طی پنج سال آینده میزان ذخایر طلای کشف شده به ۴۷۴ تن افزایش یابد. ۴۵ درصد از کل اعتبارات برای فعالیت های اکتشافی صرف جستجو، ارزیابی و اکتشاف فلزات گرانبها می شود. از نظر زمین شناسی، تنها ۲۰ درصد از خاک ازبکستان مورد مطالعه قرار گرفته است که نشان دهنده پتانسیل بالا برای کشف ذخایر جدید است. جذب سرمایه گذاری خارجی برای افزایش حجم اکتشافات طلا در دستور کار قرار گرفته است. بر اساس فرمان رئیس جمهور در مورخه ۲۴ می ۲۰۱۷، تسهیل فرآیند توسعه همکاری های سرمایه گذاری در زمینه بهره برداری از منابع زیرزمینی به تصویب رسید. در این زمینه با مصوبه مورخ ۳۱ می ۲۰۱۷ هیأت وزیران، فهرست ۱۱۱ منطقه مستعد و ۲۹ ذخیره از انواع مواد معدنی دارای اهمیت استراتژیک برای جذب سرمایه گذاری خارجی، به تصویب رساند که بخش مهمی از آنها در حوزه معادن طلا قرار دارند.

با اصلاح قوانین و مقررات معدنی، شرکت های خارجی نسبت به سرمایه گذاری در معادن ازبکستان رغبت پیدا کردند. بر اساس قوانین جدید معدنی ازبکستان اشخاص حقیقی و حقوقی می توانند نسبت به استخراج معادن بر اساس روندهای قانونی اقدام نمایند. بر اساس اعلام رئیس جمهور ازبکستان؛ فرصت های سرمایه گذاران خارجی در این زمینه همچنان گسترش می یابد. به طور خاص، در این زمینه نرخ مالیات بر معادن مس و طلا از ۱۰ به ۷ درصد کاهش یافته است. معادن مستعد دارای منابع زیر زمینی از جمله طلا و دیگر فلزات گرانبها توسط کمیته دولتی زمین شناسی و منابع معدنی جمهوری ازبکستان جهت سرمایه گذاری و بهره برداری سرمایه گذاران معرفی و بر اساس مزایده آنلاین به متقاضیان واگذار می گردد. تنها برخی از معادن بدون طی شدن روند مزایده و به صورت مستقیم بر اساس تصمیمات ریاست جمهوری و برخی شرایط دیگر به سرمایه گذار واگذار می گردد. مجوز حق استفاده از مناطق زیرزمینی برای اجرای فعالیت های

اکتشافی فلزات گرانبها توسط کمیته دولتی زمین شناسی و منابع معدنی جمهوری ازبکستان برای مدت ۳ سال پس از نتایج مزایده الکترونیکی صادر می‌شود.

طی سال های اخیر شرکت هایی از روسیه، ترکیه، چین، کره جنوبی، ژاپن، کانادا، جمهوری آذربایجان، انگلیس و ... علاقمندی خود را جهت فعالیت های اکتشافی در این کشور ابراز نموده و با تعدادی از شرکت های این کشورها قراردادهای همکاری در حوزه اکتشافات زمین شناسی و توسعه ذخایر در ازبکستان منعقد گردیده است؛ از جمله می‌توان به قرارداد کمیته دولتی زمین شناسی ازبکستان با شرکت روسی جهت انجام فعالیت های اکتشافی معادن مس و طلا در استان نوایی، قرارداد شرکت ترک با کمیته دولتی زمین شناسی برای انجام فعالیت های اکتشافی دو معدن طلا در سمرقند، موافقتنامه کمیته دولتی زمین‌شناسی ازبکستان با سازمان زمین‌شناسی ترکیه (MTA) و شرکت کانادایی B2Gold جهت انجام مطالعات زمین شناسی و استخراج طلا و تنگستن در مناطق نوایی و جیزاخ و ... اشاره کرد.

ازبکستان طی سال های اخیر علاوه بر توجه به مسائل اکتشافی و توسعه معادن فلزات گرانبها، به منظور توسعه صنایع مرتبط با این حوزه از جمله صنعت جواهر سازی اقدامات متعددی انجام داده است. در سال ۲۰۱۸ بر اساس مصوبه رئیس جمهور در برنامه توسعه صنایع جواهرسازی ازبکستان برای سال های ۲۰۲۰-۲۰۱۸، تصویب شد و بر اساس آن اتحادیه صنایع جواهر سازی ازبکستان شکل گرفت و شرکت های صنایع جواهرسازی ازبکستان تا ۱ ژانویه ۲۰۲۱ از پرداخت حقوق و عوارض گمرکی جهت واردات دستگاهها، ماشین آلات، قطعات و موادی که در ازبکستان تولید نمی‌شوند معاف شدند.

در مرحله دوم برنامه اقدامات در جهت توسعه سریع صنعت جواهرسازی در ازبکستان برای سال های ۲۰۲۳-۲۰۱۹ تصویب شد. طبق این مصوبه تولید کنندگان جواهر حق فروش مستقل جواهرآلات تولیدی خود، روش مصرف، نگهداری و ثبت و ... را خواهند داشت.

اخیرا در راستای حمایت از تولید کنندگان صنایع جواهرسازی ازبکستان، تولید کنندگان جواهرات از جمله طلا تا پایان سال ۲۰۲۲ از پرداخت مالیات آکسیز، مالیات ارزش افزوده، مالیات بر دارایی، مالیات بر زمین و مالیات به صندوق های هدفمند دولت معاف شدند.

اصلاحات صورت گرفته در حوزه بهره برداری معادن و امکان مشارکت شرکت های خارجی در این حوزه و همچنین توجه ویژه دولت ازبکستان به توسعه صنایع جواهرسازی، ظرفیت ها و فرصت های مناسبی برای حضور شرکت های خارجی در حوزه‌های مذکور فراهم نموده است.

۶-۴-۶- معرفی سایت اینترنتی کمیته دولتی زمین شناسی ازبکستان

شرکت های علاقمند به حضور در حوزه صنایع و معادن ازبکستان می توانند با مراجعه به سایت کمیته دولتی زمین شناسی ازبکستان به آدرس [www. Uzgeolcom.uz/en](http://www.Uzgeolcom.uz/en) با پروژه های پیشنهادی و معرفی شده این کشور جهت همکاری دسترسی پیدا نمایند.

۶-۵- وضعیت تولید و منابع نفت و گاز ازبکستان^۱

ازبکستان از لحاظ ذخایر گازی و میزان تولید گاز بعد از روسیه و ترکمنستان، رتبه سوم را در میان کشورهای حوزه مشترک المنافع دارد اما تولید نفت این کشور در سال های اخیر روندی کاهشی داشته است. دولت ازبکستان با توجه به وضعیت موجود و آینده انرژی در این کشور، سیاست های متنوع سازی منابع انرژی و توجه ویژه به انرژی های جایگزین را در دستور کار خود قرار داده است.

دولت ازبکستان از یک سو تلاش دارد تا میزان تولید سوخت های فسیلی از جمله نفت و گاز را افزایش دهد و از سوی دیگر به دنبال جذب سرمایه گذاری خارجی برای احداث و نوسازی نیروگاه های برق آبی و حرارتی، احداث نیروگاه هسته ای، نیروگاه خورشیدی و بادی می باشد.

۶-۵-۱- وضعیت تولید و منابع نفتی ازبکستان

ازبکستان یکی از کشورهای دارای ذخایر عمده نفت و گاز در آسیای مرکزی می باشد. میزان تولید و ذخایر نفتی این کشور از اوایل قرن بیست یکم به بعد روندی کاهشی داشته است. بر اساس اطلاعات منابع ازبکستان میزان ذخایر نفت اثبات شده این کشور ۱۰۰ میلیون تن (هر تن حدود ۷ بشکه) برآورد شده است. در سال ۲۰۲۰ کل تولید نفت این کشور ۷۳۳ هزار تن بوده که نسبت به سال ۲۰۱۹ به میزان ۵ درصد افزایش یافته است. عمده تولید و استخراج نفت ازبکستان در ۵ حوزه نفتی اوستورت، بخارا، خیوه، حصار جنوب غربی ریال سرخاندریا و فرغانه صورت می گیرد. ظرفیت پالایشگاه های نفت این کشور از جمله پالایشگاه فرغانه و بخارا ۱۱ میلیون تن است که به علت کمبود مواد اولیه با کمتر از ۵۰ درصد ظرفیت خود کار می کنند.

۱ - معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه <https://economic.mfa.ir>

طی سال های اخیر در ازبکستان به منظور افزایش تولید منابع نفتی و جذب سرمایه گذاری های خارجی در این حوزه برخی از قوانین سرمایه گذاری اصلاح شدند و زمینه برای حضور بیشتر شرکت های نفتی بزرگ دنیا برای انجام مطالعات زمین شناسی، اکتشاف و بهره برداری فراهم گردیده است.

۶-۵-۲- میادین نفتی

تاکنون ۸۶ میدان نفتی با اهمیت صنعتی در ازبکستان شامل ۳۶ میدان نفتی، ۲۴ میدان نفت و گاز و ۲۶ میدان نفت و میعانات گازی کشف شده است و درحال حاضر از ۶۳ میدان نفتی استخراج صورت می گیرد. بزرگترین ذخایر نفتی ازبکستان در میدان نفتی kokdumalak در منطقه مرزی با ترکمنستان (۷۰ درصد ذخایر)، منطقه فرغانه و منطقه نفتی بخارا - خیوه قرار دارند.

۶-۵-۳- میزان تولید

پس از استقلال این کشور در سال ۱۹۹۱، میزان تولید نفت در برهه زمانی ۱۹۹۱ تا ۱۹۹۸ به نقطه اوج خود یعنی ۸ میلیون تن در سال رسید. این میزان در سال های بعد با روندی کاهشی مواجه گردید به نحوی که در سال ۲۰۰۱ به ۳.۵ میلیون تن، در سال ۲۰۱۲ به ۱.۵ میلیون تن و در سال ۲۰۲۰ به ۷۳۳ هزار تن در سال رسیده است.

۶-۵-۴- پالایشگاهها

- ✓ **پالایشگاه فرغانه** : این پالایشگاه در سال ۱۹۵۹ ساخته شده است. با توجه به مشکل گوگرد بالای فرآورده های نفتی در ازبکستان این پالایشگاه در سال ۱۹۹۵ توسط شرکت میتسوبیشی ژاپن بازسازی گردید. پالایشگاه مذکور با ظرفیت پالایشی ۵/۵ میلیون تن نفت در سال ۶۰ نوع فرآورده نفتی را تولید می نماید.
- ✓ **پالایشگاه بخارا** : این پالایشگاه پس از استقلال ازبکستان در سال ۱۹۹۷ با سرمایه گذاری مشترک شرکت فرانسوی TECHNIP احداث گردید. پالایشگاه مذکور با ظرفیت ۵،۲ میلیون تن ۹ نوع محصول از جمله بنزین، سوخت دیزل و جت را تولید می نماید.

✓ **پالایشگاه Alty-Aryk**: این پالایشگاه در سال ۱۹۰۶ ایجاد شد و از قدیمی ترین پالایشگاه های ازبکستان است. کل ظرفیت پالایشگاه مذکور ۳.۲ میلیون تن نفت است. این پالایشگاه شعبه ای از پالایشگاه بزرگ فرغانه می باشد.

✓ **پالایشگاه Dzharkurgan**: این پالایشگاه در سال ۲۰۰۵ با سرمایه گذاری شرکت ازبک نفت و گاز و شرکت روسی پتروماروز (petromaruz) با ظرفیت پالایشی محدود ۱۳۰ تن در سال جهت تولید بنزین، پارافین و آسفالت احداث گردیده است.

۶-۵-۵- وضعیت تولید و منابع گازی ازبکستان

ازبکستان در حوزه ذخایر، تولید و صادرات گاز وضعیت بهتری نسبت به نفت دارد و در رده سوم کشورهای تولید کننده گاز در کشورهای حوزه مشترک المنافع قرار دارد. ازبکستان دارای جایگاه یازدهمین کشور تولید کننده گاز و چهاردهمین از لحاظ ذخایر گازی در جهان است. این کشور در نظر دارد تا سال ۲۰۲۵ صادرات گاز طبیعی را به منظور فرآوری کامل در قلمرو این کشور و همچنین توسعه تولید محصولات با ارزش افزوده متوقف نماید. بر اساس پیش بینی ها و برنامه ریزی های صورت گرفته تولید گاز ازبکستان در سال ۲۰۳۰ به میزان ۶۶.۱ و میزان مصرف به ۵۶.۵ میلیارد متر مکعب خواهد رسید.

۶-۵-۶- میادین بزرگ گازی

۱۷ میدان گازی بزرگ در منطقه نفت و گازی بخارا-خیوه قرار دارد همچنین میدان های گازی بزرگی در جنوب غربی کوه های حصار در استان قشقه دریا، استان سرخان دریا، اوستورت در استان قره قالپاقستان وجود دارد. برخی از مهمترین میدان ها به شرح ذیل است:

✓ **میدان گازی شورتان**: میدان شورتان در ناحیه گذر استان قشقه دریا در جنوب ازبکستان در سال ۱۹۸۰ راه اندازی شده و در حال حاضر از ۱۵۶ حلقه چاه این میدان گازی، گاز تولید می گردد.

✓ **میدان گازی گزلی**: میدان گازی گزلی در استان خوارزم واقع شده است. در سال ۱۹۵۶ کشف شد و توسط ازبک نفت گاز توسعه یافت. تولید آن در سال ۱۹۶۰ آغاز شد و گاز طبیعی و میعانات تولید می کند.

✓ **میدان گازی استورت:** در شمال غربی ازبکستان در استان قره قالپاقستان واقع شده است. مساحت میداین نفت وگازی استورت در حدود ۱۰۸ هزار کیلومتر است و دارای ۱۱ حلقه چاه فعال استخراج و تولید گاز است.

۶-۵-۷- پالایشگاهها و مجتمع های بزرگ گازی

✓ **پالایشگاه گازی مبارک:** پالایشگاه مذکور که در استان قشقه دریا احداث شده ظرفیت تولید ۳۰ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی و بیش از ۵۷۰ هزار تن میعانات گازی در سال را دارد. این پالایشگاه همچنین به غیر از میعانات گازی، گاز نفتی مایع (LPG) و گوگرد نیز تولید می کند.

✓ **پالایشگاه گازی شورتان:** پالایشگاه مذکور که در استان قشقه دریا با مشارکت شرکت هایی از آمریکا، ژاپن و ایتالیا احداث شده، ظرفیت پالایش ۲۰ میلیارد متر مکعب گاز را دارد و دارای چند زیر مجموعه تولیدی از جمله کارخانه ترکیب پروپان - بوتان با ظرفیت ۱۰۴ هزار تن گاز مایع (۵۶ هزار تن پروپان، ۴۸ هزار تن بوتان و ۴۴ هزار تن بنزین پایدار)، مجتمع گاز شیمی (پتروشیمی) شورتان جهت تولید اتیلن، کومونومر و پلی اتیلن است.

۶-۵-۸- ظرفیت تولید گاز

ظرفیت سالانه تولید گاز در ازبکستان بین ۵۰ تا ۶۰ میلیارد مترمکعب است. شرکت ازبک نفت گاز بیش از ۶۰٪ گاز این کشور را عمدتاً از میدان گازی مبارک تولید می کند و در مرتبه بعد شرکت لوک اوپل (حدود ۲۵٪)، شرکت مشترک ازبک- کره ای "Uz-Kor Gas Chemical" (حدود ۴٪)، شرکت آمریکایی اپسیلون (۲.۵٪) قرار دارند. به گزارش کمیته آمار ازبکستان این کشور در سال ۲۰۲۰، ۴۹.۷ میلیارد متر مکعب گاز تولید کرده است در حالی که این رقم در سال ۲۰۱۹ به میزان ۶۰.۵ میلیارد متر مکعب بوده است.

فصل هفتم
اطلاعات فرهنگی ،
گردشگری و ورزشی

اطلاعات فرهنگی، گردشگری و ورزشی

جشن های ملی

روز مدافعان میهن، روز جهانی زن،
نوروز، روز خاطره، روز استقلال
روز استادان، روز قانون اساسی
کشور، عید رمضان، عید قربان

سرود ازبکستان

تصویب در دهم دسامبر
سال ۱۹۹۲

معرفی شهرهای مهم

تاشکند، سمرقند،
بخارای نجیب، حیوا

فعالیت های ورزشی

کوهپیمایی، اسب سواری، اسکی و
اسنوبرد، قایق رانی و گلف

مقدمه

از نظر ادوارد تایلور^۱ فرهنگ در واقع مجموعه پیچیده‌ای از دانش‌ها، باورها، هنرها، قوانین، اخلاقیات، عادت‌ها و هرچه که فرد به عنوان عضوی از جامعه خویش فرا می‌گیرد، تعریف شده است. علاوه بر اهمیت موضوع فرهنگ در هر کشور، می‌توان موضوع گردشگری و جاذبه‌های گردشگری یک کشور را نیز از دیگر عوامل مهم و اساسی دانست. بدون شک حضور موفق در بازار یک کشور مستلزم بررسی وضعیت فرهنگی، نگرش‌ها و رفتارهای مردم آن کشور و همچنین وضعیت گردشگری و جاذبه‌های آن می‌باشد. خوشبختانه پیشینه روابط فرهنگی ج.ا.ایران و ازبکستان به سالهای خیلی قبل بر می‌گردد و همچنین از نظر گردشگری این کشور دارای جاذبه‌های زیبا و بی‌نظیری می‌باشد. در این فصل برآنیم به بررسی فرهنگ در ازبکستان و ذکر موارد مرتبط، سنت‌ها، گردشگری، معرفی شهرهای مهم، بازارها، هتل‌ها و نیز معرفی تعدادی از فعالیت‌های ورزشی در این کشور خواهیم پرداخت.

۷-۱-۱- فرهنگ در ازبکستان و ذکر موارد مرتبط

در ادامه به موارد مرتبط با فرهنگ ازبکستان اشاره می‌گردد.

۷-۱-۱-۱- سرود دولت جمهوری ازبکستان^۲

قانون پیرامون «سرود ملی جمهوری ازبکستان» در دهم دسامبر سال ۱۹۹۲ و در یازدهمین جلسه شورای عالی جمهوری ازبکستان به تصویب رسید.

۷-۱-۲- جشن‌های ملی^۳

* چهاردهم ژانویه - روز مدافعان میهن

در کشور مستقل ازبکستان جشن مذکور به تشکیل نیروهای مسلح داخلی اختصاص یافته است. در چهاردهم ژانویه سال ۱۹۹۲، در خصوص پیوستن پارلمان این کشور، مؤسسات آموزش نظامی کشور و دیگر تشکل‌های نظامی از تمامی بخش

۱ - Edward Tylor

۲ - <http://www.uzbekembassy.ir> - سفارت ازبکستان در تهران

۳ - <http://www.uzbekembassy.ir> - سفارت ازبکستان در تهران

ها و ائتلافات به حوزه صلاحیت جمهوری ازبکستان مصوبه ای به تصویب رسید. در ۲۹ دسامبر سال ۱۹۹۳، روز چهاردهم ژانویه به عنوان روز مدافعان میهن اعلام گردید.

*** هشتم مارس - روز جهانی زن**

در ازبکستان جشن مزبور به عنوان جشن عشق ورزی، مهربانی و زیبایی برگزار می گردد، و همچنین روز مذکور به عنوان «روز مادران» نیز شناخته شده است. هشتم مارس در ازبکستان به عنوان روز تعطیلی مشخص گردیده است.

*** بیست و یکم مارس - نوروز**

نوروز جشن ملی - باستانی (که معنای آن در زبان فارسی «روز نو» است) در روز بیست یکم مارس برگزار می گردد. در این روز مدت طول شب و روز مساوی می گردد. با فرا رسیدن جشن مذکور خانواده های مردم ازبکستان غذاهای ملی گوناگونی، همانند سمنو، حلیم، سمبوسه سبزی و پلوهویج آماده می سازند. غذاهای مذکور سرشار از ویتامین های زیادی هستند که برای بدن انسان مفید می باشند. پس از دستیابی ازبکستان به استقلال، آداب و رسوم و سنت های کهن مردم ازبک احیا گردید، از جمله برگزاری جشن نوروز در کشور بطور خاص تبلور یافت. جشن نوروز نمادی از دوستی و وحدت همه مردم جهان بوده، و یک جشن فراملی می باشد. در این روزها، جشن نوروز در میدان علیشیر نوایی بصورت باشکوه برگزار می گردد.

*** نهم مه - روز خاطره و گرامیداشت**

در روز نهم مه سال ۱۹۹۹ در پایتخت ازبکستان میدان خاطره بازگشایی شد و از آن روز به بعد، نهم مه به عنوان روز خاطره و گرامیداشت جشن گرفته می شود. جشن مزبور دارای معنای وسیعی بوده، و در کشور مستقل ازبکستان یاد هموطنانی که در طول قرن ها قهرمانانه از کشور خود دفاع کرده اند و برای آزادی، استقلال و امنیت و آسایش مردم خود مبارزه نموده اند گرامی داشته می شود، و همچنین آن روز، روز گرامیداشت انسانیت و خاطره مردمان جهان نیز هست. روز خاطره و گرامیداشت یک جشن ملی-مردمی است و در این روز مردم حال بستگان خود را که در مناطق دور و نزدیک زندگی می کنند جویا شده و آنان را مورد تفقد قرار می دهند، و به بازدید بزرگسالان رفته و به آنان احترام خاصی ابراز می دارند.

* یکم سپتامبر - روز استقلال

اساساً جشن ملی جمهوری ازبکستان - روز استقلال کشور است. جشن مذکور در تاریخ یکم سپتامبر باشکوه برگزار می گردد. جشن ملی جشنی است که در آن دوستی، نیکوکاری و همه آرزوهای مردم ازبک که به احترام همه جانبه متکی است به نمایش گزارده می شود. گروه های مختلف قومی که در ازبکستان زندگی می کنند، با صرف نظر از قوم و نژاد و مذهب خود در تمام مناطق ازبکستان این روز را جشن می گیرند.

* یکم اکتبر - روز استادان و معلمان

هر ساله در ازبکستان روز استادان و معلمان به طور گسترده جشن گرفته می شود. از قدیم الایام احترام عمیق نسبت به اساتید و معلمان محفوظ مانده است، به طوری که کلماتی همچون «معلم»، «استاد» و «داملا» از سوی شاگردان نه تنها به جهت دانشی که از آنان کسب کرده اند، بلکه شاگردان در طول قرن ها به نشانه سپاس و احترام، اساتید و معلمان خود را اینگونه خطاب می کردند. شاگردان مدارس و مؤسسات آموزشی نسبت به اساتید و معلمانی که دانش های نخست زندگی را به آنان آموخته اند عمیقاً احترام قائل اند. در این روز شاگردان با قدردانی از اساتید و معلمان، به پاس زحمات سختی که در راه زندگی کشیده اند با اهدای گل و هدایا به آنان از صمیم قلب تبریک می گویند.

* هشتم دسامبر - روز قانون اساسی کشور

قانون اساسی جمهوری ازبکستان در هشتم دسامبر سال ۱۹۹۲ توسط مجلس به تصویب رسید. این روز در تمام ازبکستان جشن گرفته می شود.

* عید ماه مبارک رمضان

این جشن به عنوان عید روزه داری شناخته شده، و در تقویم اسلامی (هجری قمری) مصادف با ماه نهم می باشد. جشن مذکور ۳۰ روز بوده، و بر حسب سنت اسلامی، این ایام تزکیه معنوی و اخلاقی به حساب می آید. شرایط آن به شرح زیر است: از طلوع فجر تا غروب آفتاب از خوردن و آشامیدن و افکار بد خودداری کردن و با اطرافیان رابطه محترمانه داشتن و حتی الامکان نیکی نمودن به آنان است. پس از انجام شرایط مذکور، عید ماه مبارک رمضان که سه روز به طول می انجامد آغاز می گردد. روز اول «عید فطر» روز تعطیلی کشور به حساب می آید.

* عید قربان

عید قربان یکی از بزرگترین اعیاد دینی در جهان است که از سوی مسلمانان برگزار می‌گردد. منشأ این عید بزرگ مرتبط با یک رویداد تاریخی است که حاکی از حاضر شدن حضرت ابراهیم (ع) برای قربانی کردن پسر خود در راه اطاعت از فرمان خدا می‌باشد و در این هنگام اقدام او از سوی خدای متعال متوقف گشته و به جای پسرش فرمان قربانی کردن حیوانی (گوسفند، شتر و حیوانات دیگر) صادر می‌گردد. این عید سه روز ادامه می‌یابد و مسلمانان این ایام را در کنار خانواده و بستگان خود می‌گذرانند. مردم در ایام عید حال بستگان خود را که در مناطق دور و نزدیک زندگی می‌کنند جویا می‌شوند و به نیازمندان کمک می‌کنند. روز اول «عید قربان» روز تعطیلی کشور به حساب می‌آید.

۷-۱-۳- سنت‌ها^۱

هنجارها و سنتهای ملت ازبک که در چهارراهه جاده بزرگ ابریشم زندگی می‌کردند، در طول قرن‌های متوالی در نتیجه اثر متقابل آئین‌های زرتشتیان، سغدیان، باختریان، سنت‌های عشایری همچنین تحت تاثیر فرهنگ اسلامی قرار گرفت. گردشگران حین سفر در ازبکستان، نه تنها معماری‌های کشور را می‌بینند بلکه در جشنهای ملی ازبکی شرکت کنند (مثلاً روز ۲۱ مارس، روزنوی بهاری، یعنی "نوروز"، جشن گرفته می‌شود). آشپزی ملی ازبکی، شایسته توجه ویژه‌ای است. اساس آن، از تجربه گذشتگان غنی شده که نشان دهنده عمق سبک زندگی ملت ازبک است. تنقلات خوشمزه ازبکی از درآمیختن طعم ادویه جات که لذت خوردنش، حتی شخص بی‌اعتنا را بی تفاوت نمی‌گذارد.

۷-۲- گردشگری در ازبکستان و ذکر موارد مرتبط

جمهوری ازبکستان، دارای آثار باستانی و تاریخی، معماری‌های باشکوه و طبیعت غنی، انظار جهانیان را مجذوب خود کرده است. در طول قرن‌ها، ازبکستان در مسیر توأصلاتی جاده بزرگ ابریشم قرار داشت. جاده‌ای که بازرگانان، کاشفان، جغرافی دانان و مبلغان و مهاجمانی را در خود دید.^۲ در ادامه به موارد مرتبط با گردشگری در ازبکستان اشاره می‌گردد.

۱- <http://www.uzbekembassy.ir> - سفارت ازبکستان در تهران

۲- <http://www.uzbekembassy.ir> - سفارت ازبکستان در تهران

۷-۲-۱- میراث جهانی^۱

ازبکستان، با بناهای باستانی باشکوه و یادواره های تاریخی که توسط گذشتگان به ارث رسیده است افتخار می کند. مجموعه "ایجان قلعه" در شهر خیوه، مراکز تاریخی بخارا، شخربسزو سمرقند که در لیست ویژه یونسکو با عنوان "میراث جهانی" ثبت شده اند. یادواره های منحصر بفرد و سازه های معماری موجود در این شهرها، تصاویری از ادواری است که نقش مهمی در تاریخ این کشور ایفا کردند، را نشان می دهد.

۷-۲-۲- معرفی شهرهای مهم ازبکستان^۲

* تاشکند

تاشکند، شهری مدرن و پایتخت جمهوری ازبکستان، از کلان شهرهای منطقه (آسیای میانه) و از شهرهای قدیمی جهان است. این شهر در سال ۲۰۰۹ قدمت ۲۲۰۰ ساله خویش را جشن گرفت. مراکز صنعتی مدرن، شرکت ها با تولیدات متنوع از صنعت هواپیمائی گرفته تا تراکتور، تلویزیون و صنایع ریسندگی و بافندگی در این شهر فعالیت می کنند. موزه ها در ازبکستان انعکاسی از تاریخ غنی فرهنگی و روحانی ملت ازبک است. در مرکز شهر (پایتخت) موزه دولتی "تیموریان" با یک گنبد بزرگ آبی رنگ، که یادآور گنبد باستانی سمرقند است، وجود دارد. نمایش این گنبد، جلوه گر وجود عصر حکومت مستقل در قرون وسطی در قلمروی ازبکستان، و جلوه هایی از توسعه علم و هنر در زمان تمدن "امیر تیمور" را نشان می دهد.

* سمرقند

سمرقند تنها شهری هست که عنوان "قلب جاده بزرگ ابریشم" را به خود اختصاص دهد. در زمان های باستان "مروارید معماری های اسلامی"، "آینه ی جهان" از توصیفات شهر سمرقند بود. بناهای تاریخی سمرقند بسیار با شکوه و زیبا هست. در این شهر می توان نفس کشیدن خود تاریخ را حس کرد. تاریخی که خرابه ها، مدارس علمیه، آرامگاهها و مناره ها را در دل جای داده است.

۱- <http://www.uzbekembassy.ir> - سفارت ازبکستان در تهران

۲- <http://www.uzbekembassy.ir> - سفارت ازبکستان در تهران

رگیستان، میدان افسانه ای شهر سمرقند با معماری های منحصر بفرد منطقه آسیای میانه است. این میدان از دیرباز محل داد و ستد و مرکز عمومی سمرقند بود. بعد از گذشت قرن ها، هنوز بنا و مناره های عظیم، سه مدرسه الوغبیک، شیردار، طلاکاری با وقار، پابرجاست. آرامگاه "گور امیر"، نیز از مروارید سمرقند کهن است.

میدان رگیستان، آرامگاه گور امیر، بی بی خانم، شاه زنده، رصدخانه ی اولوغبیک، تنها فهرستی مختصر، از همه یادواره هایی است که بازدیدکنندگان این شهر کهن را، شگفت زده می کند.

* بخارای نجیب

بخارا، در گذشته، مرکز آبادی های با تراکم جمعیتی زیاد بوده است که تاریخ آن به ۲۵۰۰ سال بر می گردد. بخارا با داشتن بیش از ۱۴۰ یادواره معماری کهن باستانی به مکانی برگزیده و دل انگیز برای توریستها تبدیل شده است.

* حیوا (خیوه)

حیوا، تنها شهری که بطور کلی از زمان های گذشته، از تاریخ جاده بزرگ ابریشم شکل و بنای خود را به سلامت حفظ کرده است. این شهر را به درستی با عنوان "موزه ای در فضای آسمانی باز" نام نهادند. در شهر حیوا، برخی از کاخ های شاهان وجود دارد که از مهمترین آنان کاخ "تاش حولی" می باشد.

۷-۲-۳- سیاحت با شتر^۱

محیط افسانه ای جاده ی ابریشم را میتوان همراه سیاحت با کاروان شترها در بیابان " کیزیل کوم" (شنزار قرمز) تجربه کرد. تا چشم کار میکند شنزارها، تپه های شنی، جزایر پراکنده تاغی، خارهای بیابانی، شتران و فقط ماسه و ماسه و ماسه را خواهد یافت، همه اینها همراه با لبخند سوزان و بی رحم آفتاب خواهد بود. در اوایل فصل بهار با بارش باران، صحرا شاهد ظهور گل های خشخاش بنفش میشود گویی که فرشی زمرد رنگ را به زمین پهن کرده باشند، اما متأسفانه دیری نمی پاید که این فرش زمردی از دیدگان محو می گردد. گردشگران به محض رسیدن به بیابان اتوموبیل های خود را رها کرده و سوار شترها می شوند و سفر پر ماجرا و هیجان انگیز خود را آغاز می کنند. یکی از لحظه های به یاد ماندنی این سفر، تماشای غروب آفتاب از روی شترها می باشد. رنگ خونی ماسه ها که در شب سوسو کنان می درخشند و استراحت

در چادر های "یورت" (چادر قابل حمل قزاق ها) می تواند به لذت این سفر بیافزاید. از دیگر مسائلی که توریستها را به خود جذب کند، می توان به غذاهای متنوع محلی و آداب و رسوم های بیابانی اشاره کرد.

۷-۲-۴- مراکز خرید و فروش (بازارها)^۱

بازارهای سنتی بر گرفته از تمدن مشرق زمین که فراوانی، نمایش رنگهای مختلف و همچنین جنب و جوش خاصی را به وضوح می توان در آن دید.

در بازار های شرقی میوه ها و سبزیجات در تمام فصل های سال یافت می شود، مخصوصا در دو فصل پاییز و تابستان، این گونه بازارها رنگ تازه ای به خود می گیرند.

این بازارها از طلوع آفتاب هر روز شروع به کار می کنند و با تاریک شدن هوا کار خود را به پایان می رسانند. جو خاصی که به بازار های شرقی حاکم است عبارتند از: سروصدای فروشندگان و اتوموبیل ها، صدای موسیقی های محلی، بوی تازه ی تره بارها، سبزیجات و بوی کباب های متنوع و...

۷-۲-۵- اماکن اقامتی (هتل ها)^۲

امروزه کاروانسراهای قدیمی، جای خود را به هتل های مدرن داده اند. هتل های بین المللی با نام های آشنا و معتبر که به ارائه خدمات در سطح جهانی در استان های مختلف ازبکستان از جمله: تاشکند، سمرقند، بخارا، اورگنج و... مشغول به کار هستند. علاوه بر این، تعداد زیادی از مراکز اقامتی کوچکتری نیز هستند که هر کدام با سبک و خصوصیات منحصر به فرد در حال ارائه خدمات می باشند.

۷-۳- معرفی تعدادی از فعالیت های ورزشی در ازبکستان

۷-۳-۱- کوهپیمایی^۳

از جاذبه های طبیعی بی نظیر ازبکستان، می توان به تور کوهپیمایی غرب رشته کوههای تیین - شان (کوه آسمانی) اشاره کرد. بر سر راه این گردشگری ماجراجویانه کوه های چیمگان وجود دارد، که ارتفاع بلندترین کوه چیمگان، ۳۳۰۹ متر (قله) می باشد.

۱ - <http://www.uzbekembassy.ir> - سفارت ازبکستان در تهران

۲ - <http://www.uzbekembassy.ir> - سفارت ازبکستان در تهران

۳ - <http://www.uzbekembassy.ir> - سفارت ازبکستان در تهران

۷-۳-۲- اسب سواری^۱

اسب سواری، مردم را به طور رمانتیک، با هر سن و سالی و با هر سلیقه ای به خود جذب می کند. موسم تور اسب سواری اغلب تابستانها می باشد، اما اقلیم خاص ازبکستان اسب سواری را در طول سال برای علاقه مندان ممکن کرده است. پارک ملی اوگام - چاتگال که مملو از گونه های مختلف گیاهی و جانوری می باشد، مکانی ایده آل برای علاقه مندان به ورزش اسب سواری است. در حدود ۸۰ کیلومتری شهر تاشکند، پایتخت ازبکستان در بین کوهستان برفی تین- شان غربی، مجتمع تفریحی ورزشی چیمگان اورامگوهی برای علاقه مندان به ورزش اسب سواری تاسیس شده است. در این مجموعه اسب های اصیل محلی به نام های "کوروما" و "کارابایر" که با نام آخال تکه نیز معروف است، نگه داری می شود و همچنین بعضی اسب های دورگه نیز وجود دارد. از اینجا تورهای اسب سواری به مناطق بیابانی و استپی کشیده می شود.

۷-۳-۳- اسکی و اسنوبرد^۲

کوه های تین- شان غربی می تواند تمام درخواست های علاقه مندان به ورزشهای زمستانی را برآورده کند. هوای نسبتاً سرد و تقریباً بدون باد و حدود ۳۰۰ روز آفتابی و مناطق هموار برای سرگرمی های زمستانی فضایی کاملاً مناسب را برای ورزش هایی همچون اسکی اسلalom و دانهایل و ... فراهم کرده است. در طول چند سال گذشته مناطق "چیمگان- چارواک- بیلدیرسای" توانسته علاقه مندان ورزش اسکی آزاد - هالی اسکی را به خود جذب کند. این پیست اسکی در دامنه کوه زیبای چیمگان (در ارتفاعات ۱۴۰۰ - ۱۹۰۰ متر از سطح دریا) قرار دارد. لازم است یادآور شویم برای علاقه مندان به هالی اسکی مناطق ویژه ای فراهم شده است که ارتفاع آن به ۴۰۰۰ متر میرسد و به دره های برفی ختم می شود. هر فرد در روز می تواند ۶ بار از پیستی که از برف های مرغوب ساخته شده است، استفاده کند.

۷-۳-۴- قایق رانی^۳

گاهی اوقات ازبکستان را با عنوان "سویس آسیایی" نیز می نامند. این نامگذاری برای علاقه مندان به ورزش قایق رانی، می تواند جذاب باشد. آنان می توانند از طول رودخانه های محلی به راحتی به عنوان مکانی برای قایق رانی استفاده کنند.

۱- <http://www.uzbekembassy.ir> - سفارت ازبکستان در تهران

۲- <http://www.uzbekembassy.ir> - سفارت ازبکستان در تهران

۳- <http://www.uzbekembassy.ir> - سفارت ازبکستان در تهران

قایق رانی در طول رودخانه خروشان "چانتکال" یکی از فعالیت های مورد علاقه گردشگران می باشد. آنان به قایق رانی چند روزه در طول رودخانه علاقه خاصی دارند، مخصوصاً مسیر پنجم این رودخانه که مسیری پریپیچ و خم همراه با مناظری دیدنی و جذاب است، هیجان ویژه ای دارد. کمتر از ۵۰ مانع جدی در انتظار قایقران های ماجراجو نمی باشد. برخی از این موانع عبارت اند از: مناطق کم عمق با صخره های تیز همراه با امواج خروشان، و گردآبها و جریان های سریع، دره ها و پرتگاه ها و آبشارهای تند و تیز.

۷-۳-۵- گلف

در کنار دریاچه تاشکند، مجتمعی با استانداردهای عالی مخصوص گلف تاسیس شده است. در زمینی سرتاسر سبز به مساحت ۱۰۸ هکتار دارای ۱۸ حفره و تپه هایی با شیب ملایم در حالی که محوطه ی این مجموعه با شاخ و برگ درختان مزین شده است. مناظر طبیعی، مانند درختان، آبشارها، دریاچه، زیبایی باشگاه را دوچندان می کند. علاوه بر باشگاه گلف در کنار دریاچه ی تاشکند مجتمع های تفریحی ورزشی با محوطه های سبرسبز زیادی، ساخته شده است، از جمله باشگاه های آموزشی، میدان های تنیس، انواع استخرها و سوناها می توان نام برد. تمامی این معماری های منحصر به فرد، زیبایی های طبیعی، اشتیاق و خوشرویی ها برای گردشگران و کسانی که از کشور ازبکستان دیدن می کنند مهیا شده است، تا سفر پر خاطره و سرشار از زیبایی داشته باشند.

بخش دوم :

بررسی روابط تجاری

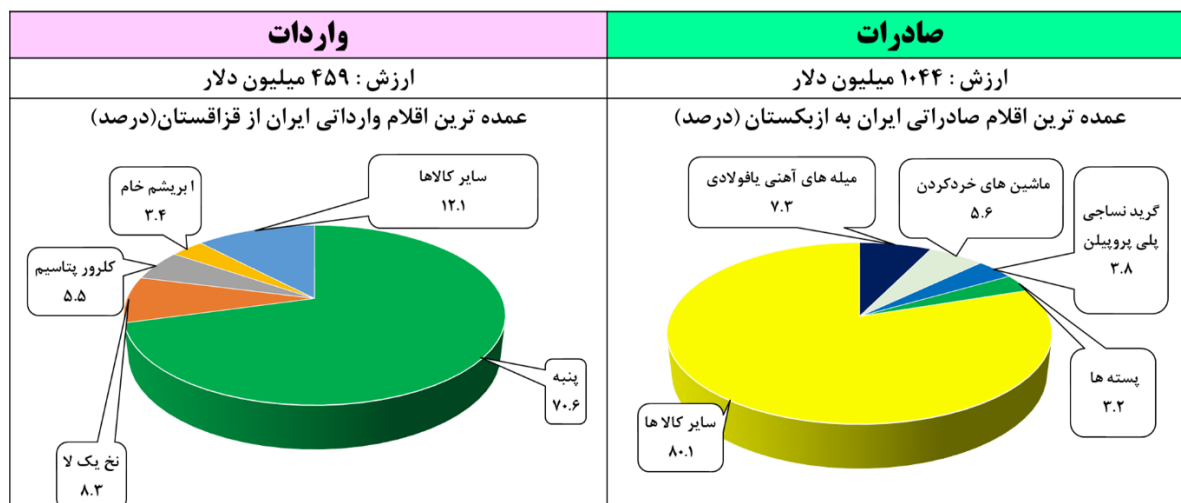
ج.ا.ایران و ازبکستان و

تحلیل آن

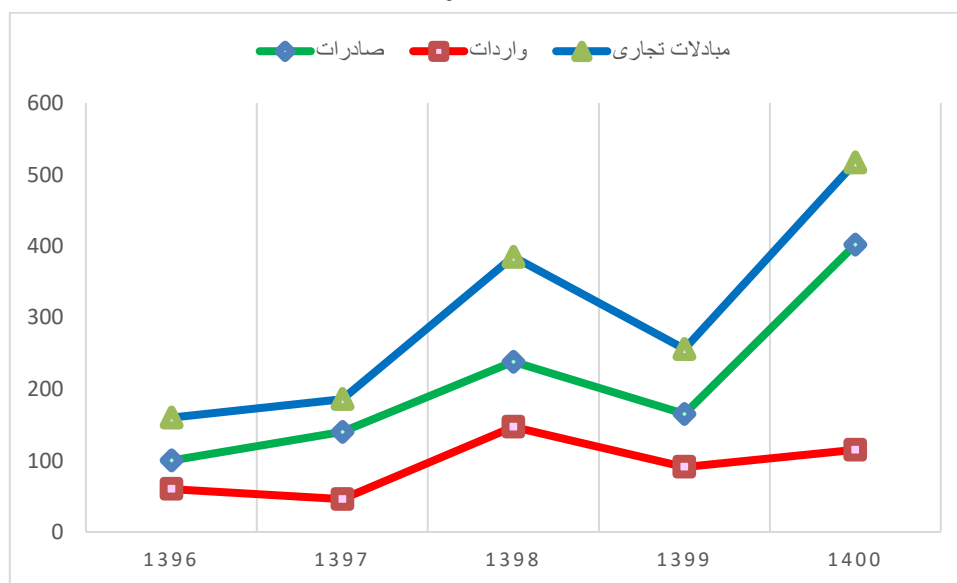
فصل هشتم
بررسی روابط تجاری ج.ا.ایران و
ازبکستان
طی ۵ سال اخیر و تحلیل آن

اینفوگرافیک فصل هشتم در یک نگاه

عملکرد صادرات و واردات ایران به / از ازبکستان طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ در یک نگاه

روند صادرات و واردات ایران به / از ازبکستان طی ۵ سال اخیر

مقدمه

امروزه، تجارت بین الملل به عنوان یکی از مهمترین عوامل توسعه و رشد اقتصادی کشورها از طریق افزایش فرصت‌های تجاری و سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود. پیوستن به زنجیره ارزش جهانی و توسعه صادرات در کشورهای در حال توسعه، زمینه بهبود رقابت پذیری را در این کشورها فراهم می‌کند.^۱

با توجه به مناسبات دیرینه فیما بین و اهمیت کشور ازبکستان بعنوان یکی از بازارهای هدف صادراتی برای ج.ا.ایران در این فصل برآنیم تا روابط تجاری ج.ا.ایران و ازبکستان را طی ۵ سال گذشته یعنی از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دهیم تا یک دید کلی از وضعیت تجاری دو کشور طی سالهای اخیر کسب نمائیم.

۸-۱-۱- تجارت خارجی ج.ا.ایران و ازبکستان طی ۵ سال اخیر

۸-۱-۱-۱- بررسی مبادلات تجاری ج.ا.ایران و ازبکستان از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

حجم تجارت ج.ا.ایران و ازبکستان طی ۵ سال اخیر بصورت کلی با روند افزایشی مواجه بوده است. همانگونه که آمارها نشان می‌دهد سال ۱۴۰۰ بیشترین میزان حجم مبادلات تجاری دو کشور را طی ۵ سال اخیر به خود اختصاص داده است. شایان ذکر است در سال ۱۳۹۹ پس از کاهش مختصری مجدداً در سال ۱۴۰۰ با افزایش بی سابقه‌ای در حجم مبادلات تجاری دو کشور مواجه ایم، شاید بتوان یکی از دلایل کاهش حجم روابط تجاری در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال گذشته را مربوط به شیوع گسترده کرونا ویروس و تاثیر منفی آن بر روابط تجاری دو کشور دانست اما به هر ترتیب آنچه از آمارها مشهود هست روند رو به رشد مبادلات تجاری دو کشور می‌باشد بطوریکه مبادلات تجاری دو کشور در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ با افزایش ۱۰۲٪ مواجه بوده است.

۸-۱-۲- بررسی روند صادرات ج.ا.ایران به ازبکستان از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

در خصوص وضعیت صادرات ج.ا.ایران به ازبکستان طی ۵ سال اخیر، بیشترین میزان مربوط به سال ۱۴۰۰ به ارزش ۴۰۲ میلیون دلار بوده است. شایان ذکر است در سال ۱۳۹۹ پس از کاهش مختصری در صادرات به این کشور، مجدداً در سال ۱۴۰۰ با افزایش بی سابقه‌ای در صادرات به ازبکستان مواجه بوده ایم، شاید بتوان یکی از دلایل کاهش میزان صادرات در سال ۱۳۹۹ نسبت به سال گذشته را مربوط به شیوع گسترده کرونا ویروس و تاثیر منفی آن بر روابط تجاری

۱ - اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

دو کشور دانست اما به هر ترتیب آنچه از آمارها مشهود هست روند رو به رشد صادرات به ازبکستان می باشد. بطوریکه صادرات ایران به این کشور در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال ۱۳۹۹ با افزایش ۱۴۳٪ مواجه بوده است.

۸-۱-۳ - بررسی روند واردات ج.ا.ایران از ازبکستان از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰

روند واردات ج.ا.ایران از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ نشان دهنده یک روند رو به افزایش می باشد اگر چه در بعضی از سالها شاهد کاهش میزان واردات بوده ایم. بطور کلی بیشترین میزان واردات از ازبکستان طی ۵ سال اخیر مربوط به سال ۱۳۹۸ به میزان ۱۴۷ میلیون دلار و کمترین آن مربوط به سال ۱۳۹۷ به میزان ۴۶ میلیون دلار می باشد.

۸-۲ - میزان مبادلات تجاری ج.ا.ایران و ازبکستان از سال ۱۳۹۶ تا سال ۱۴۰۰ به تفکیک سال^۱

(واحد ارزش : میلیون دلار)

۱۴۰۰	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	
۴۰۲	۱۶۵	۲۳۸	۱۴۰	۱۰۰	صادرات
۱۱۵	۹۱	۱۴۷	۴۶	۶۰	واردات
۵۱۷	۲۵۶	۳۸۵	۱۸۶	۱۶۰	مبادلات تجاری
۲۸۷	۷۴	۹۱	۹۴	۴۰	تراز تجاری

۱ - سازمان توسعه تجارت ایران و گمرک ج.ا.ایران

۸-۳- عمده ترین اقلام صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان طی ۵ سال اخیر^۱

در این قسمت عمده ترین اقلام صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان را بر حسب ارزش دلاری طی ۵ سال اخیر رتبه بندی کرده ایم که بر این اساس میله های آهنی یا فولادی، ماشین های خرد کردن، گرید نساجی پلی پروپیلن جز عمده ترین اقلام صادراتی کشورمان به ازبکستان بوده است و این نشان از اهمیت بخش پتروشیمی و صنایع معدنی کشورمان و پتانسیل های موجود این بخش می باشد.

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۷۲۱۴۲۰۰۰	میله های آهنی یا فولادی گرم نورد شده دارای دندانه	۷۵۸۹۵	۱۲۱۲۴۲
۲	۸۴۷۴۲۰۰۰	ماشین های خرد کردن یا سائیدن خاک، سنگ و سنگ معدن	۵۸۴۹۳	۲۰۶۰۸
۳	۳۹۰۲۱۰۳۰	گرید نساجی پلی پروپیلن	۳۹۴۵۱	۳۳۰۲۱
۴	۰۸۰۲۵۱۰۰	پسته ها با پوست تازه یا خشک	۳۳۶۹۹	۴۸۰۹
۵	۷۲۱۳۹۱۱۰	میله های گرم نورد شده از آهن یا فولاد غیر ممزوج به صورت کلاف	۲۴۰۰۰	۴۴۷۱۱
۶	۳۸۱۷۰۰۱۰	الکیل بنزن خطی (LAB)	۲۲۴۲۷	۱۸۶۰۶
۷	۰۷۰۱۹۰۰۰	سیب زمینی تازه یا سرد کرده	۲۱۶۹۲	۱۵۴۰۷۶
۸	۳۹۰۱۱۰۳۰	پلی اتیلن گرید فیلم با وزن مخصوص (چگالی) کمتر از ۹۴٪	۲۰۵۴۴	۱۹۹۶۲
۹	۲۵۲۳۲۹۰۰	سایر سیمان سفید پرتلند بجز رنگ شده به طور مصنوعی	۲۰۴۳۹	۷۷۵۶۳۷
۱۰	۳۹۰۱۲۰۱۰	پلی اتیلن گرید لوله با وزن مخصوص (چگالی) ۹۴٪ یا بیشتر	۲۰۳۶۰	۱۸۶۴۹

۸-۴- عمده ترین اقلام وارداتی ج.ا.ایران از ازبکستان طی ۵ سال اخیر^۱

در این قسمت عمده ترین اقلام وارداتی ج.ا.ایران از ازبکستان را بر حسب ارزش دلاری طی ۵ سال اخیر رتبه بندی کرده ایم که بر این اساس پنبه، نخ و کلرور پتاسیم جزو عمده ترین اقلام وارداتی کشورمان از ازبکستان بوده است.

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۵۲۰۱۰۰۰۰	پنبه حلاجی نشده یا شانه زده	۳۲۴۳۰۳	۱۵۹۱۱۵
۲	۵۲۰۵۲۳۰۰	نخ یک لا از الیاف شانه زده، که اندازه آن کمتر از ۵۶.۲۳۲ دسی تکس بوده ولی از ۳۱.۱۹۲ دسی تکس کمتر نباشد (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۴۳ بوده ولی از ۵۲ بیشتر نباشد)	۳۸۲۴۰	۱۳۴۸۰
۳	۳۱۰۴۲۰۰۰	کلرور پتاسیم	۲۵۳۶۶	۷۲۶۴۸
۴	۵۰۰۲۰۰۰۰	ابریشم خام (نتابیده)	۱۵۴۲۰	۳۹۰
۵	۵۲۰۵۲۴۰۰	نخ یک لا از الیاف شانه زده، که اندازه آن کمتر از ۱۹۲.۳۱ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۱۲۵ دسی تکس نباشد (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۵۲ بوده ولی از ۸۰ بیشتر نباشد)	۱۱۴۱۳	۳۷۸۰
۶	۰۷۱۳۳۳۱۰	لوبیا چیتی	۹۰۸۰	۷۸۹۹
۷	۳۱۰۲۲۱۰۰	سولفات آمونیوم	۸۳۶۹	۳۲۹۴۸
۸	۵۲۰۵۱۳۰۰	نخ یک لا، از الیاف شانه زده، که اندازه آن کمتر از ۵۶.۲۳۲ دسی تکس بوده ولی از ۳۱.۱۹۲ دسی تکس کمتر نباشد (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۴۳ بوده ولی از ۵۲ بیشتر نباشد)	۷۱۵۶	۲۸۹۷
۹	۸۵۴۵۱۱۰۰	الکترودهای زغالی برای کوره ها	۳۶۷۱	۳۶۹
۱۰	۱۴۰۴۲۰۰۰	لینتر پنبه	۲۶۶۱	۴۶۱۱

۱- سازمان توسعه تجارت ایران و گمرک ج.ا.ایران

فصل نهم

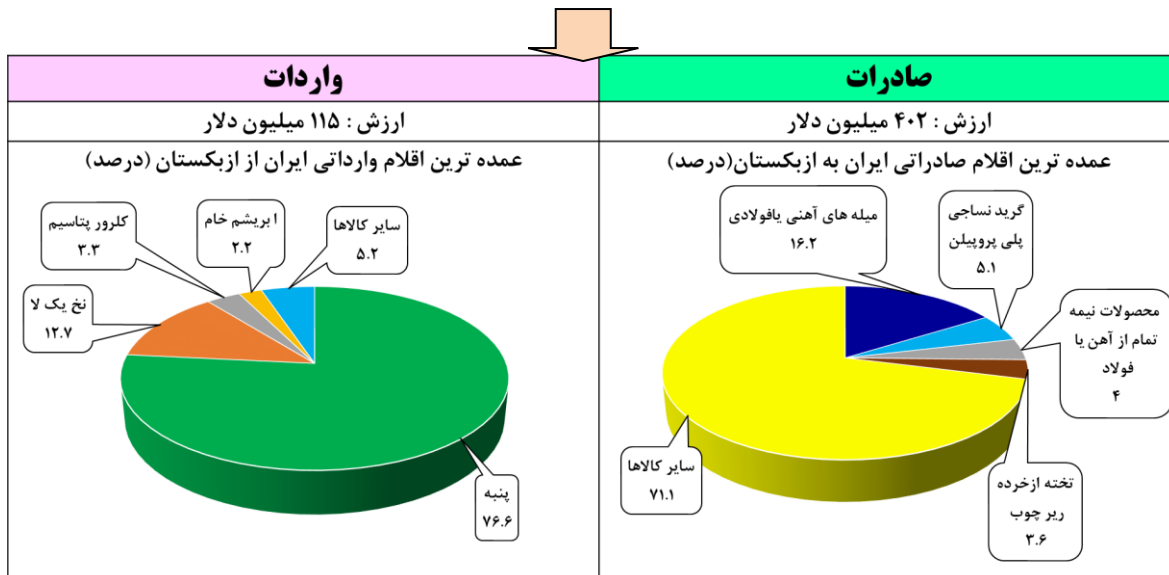
بررسی روابط تجاری ج.ا.ایران و

ازبکستان در سال ۱۴۰۰

و تحلیل آن

اینفوگرافیک فصل نهم در یک نگاه

عملکرد صادرات و واردات ایران به / از ازبکستان در سال ۱۴۰۰

مقدمه

در فصل پیش با بررسی روابط تجاری ج.ا.ایران و ازبکستان طی ۵ سال اخیر به یک دید کلی دست پیدا کردیم اما هدف این فصل چیزی بیش از کسب یک دید کلی می باشد. در این فصل روابط تجاری دو کشور در گذشته نزدیک یعنی سال ۱۴۰۰ به صورت موشکافانه و دقیق مورد تحلیل و بررسی قرار می گیرد. به همین منظور تمرکز اصلی این فصل بر روی تحلیل کالایی چه از نظر واردات و چه از نظر صادرات می باشد.

در این فصل ابتدا مبادلات تجاری دو کشور در سال ۱۴۰۰ بررسی و در ادامه اقلام صادراتی و وارداتی به / از این کشور در قالب گروه های عمده از جمله ۱- صنعت ۲- کشاورزی و صنایع غذایی ۳- معدن و صنایع معدنی ۴- پتروشیمی و پایه های نفتی ۵- فرش و صنایع دستی مورد بررسی و سپس زیرگروه های هر یک از بخش های عمده مذکور شناسایی و تحلیل خواهند گردید. از دیگر بحث های این فصل بررسی میزان صادرات و واردات ج.ا.ایران به / از ازبکستان بر اساس تقسیم بندی کالایی از نظر واسطه ای، مصرفی و سرمایه ای خواهد بود.

نهایتاً هدف اصلی این فصل این خواهد بود که مشخص گردد چه نوع کالاهایی دارای ظرفیت و توان صادراتی جهت حضور در بازار ازبکستان می باشند همچنین در بخش واردات بر روی عمده ترین کالاهای وارداتی کشورمان از ازبکستان اشاره خواهد گردید.

۹-۱- تحلیل صادرات ج.ا.ایران به ازبکستان طی سال ۱۴۰۰

صادرات ج.ا.ایران به ازبکستان طی سال ۱۴۰۰ به میزان ۴۰۲ میلیون دلار و از نظر وزنی به میزان ۷۱۴ هزار تن بوده است در ادامه به تحلیل کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به این کشور در بازه زمانی اشاره شده می پردازیم:

۹-۱-۱- عمده ترین کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان در سال ۱۴۰۰^۱

در این قسمت عمده ترین اقلام صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان را بر حسب ارزش هزار دلار رتبه بندی کرده ایم که بر این اساس میله های آهنی یا فولادی، گرید نساجی پلی پروپیلن، محصولات نیمه تمام از آهن یا فولاد غیر ممزوج جز عمده ترین اقلام صادراتی کشورمان به ازبکستان بوده است و این نشان از اهمیت بخش پتروشیمی و صنایع معدنی کشورمان و پتانسیل های موجود این بخش می باشد.

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۷۲۱۴۲۰۰۰	میله های آهنی یا فولادی، گرم نورد شده دارای دندانه	۶۵۱۴۴	۹۶۱۶۴
۲	۳۹۰۲۱۰۳۰	گرید نساجی پلی پروپیلن	۲۰۶۱۹	۱۴۳۸۹
۳	۷۲۰۷۱۲۹۰	سایر محصولات نیمه تمام از آهن یا فولاد غیر ممزوج	۱۶۱۴۶	۲۶۵۸۱
۴	۴۴۱۰۱۱۱۰	تخته از خرده ریز چوب خواه با رزین یا سایر مواد چسباننده	۱۴۴۳۸	۸۰۵۳۲
۵	۷۲۱۳۹۱۱۰	میله های گرم نورد شده از آهن یا فولاد غیر ممزوج	۱۲۷۱۲	۱۸۷۵۳
۶	۰۸۰۲۵۱۰۰	پسته ها با پوست تازه یا خشک	۱۲۲۲۸	۱۹۸۶
۷	۳۹۰۱۲۰۱۰	پلی اتیلن گرید لوله با وزن مخصوص (چگالی) ۹۴٪ یا بیشتر	۱۱۲۸۸	۹۴۶۳
۸	۰۷۰۱۹۰۰۰	سیب زمینی تازه یا سرد کرده	۱۱۰۵۹	۷۳۵۰۷
۹	۷۲۱۳۱۰۱۰	میلگرد کلاف با قطر کمتر از ۹ میلیمتر از آهن یا فولاد غیر ممزوج	۱۰۰۷۶	۱۳۴۲۰
۱۰	۳۹۰۱۱۰۱۰	پلی اتیلن خطی با وزن مخصوص (چگالی) کمتر از ۹۴٪	۹۹۷۳	۸۲۶۸
۱۱	۸۴۷۴۲۰۰۰	ماشین های خردکردن یا سائیدن خاک و سنگ	۸۹۰۴	۳۵۴۱
۱۲	۳۹۰۱۱۰۳۰	پلی اتیلن گرید فیلم با وزن مخصوص (چگالی) کمتر از ۹۴٪	۸۰۶۴	۶۰۴۸
۱۳	۳۹۰۳۱۹۱۰	پلی استیرن غیر قابل انبساط معمولی	۷۶۸۷	۵۶۳۷
۱۴	۰۸۰۸۱۰۰۰	سیب تازه	۶۶۳۰	۱۹۳۴۳
۱۵	۳۹۱۷۲۱۰۰	لوله و شیلنگ های سخت از پلیمرهای اتیلن	۶۳۰۴	۴۰۲۸
۱۶	۷۲۱۶۳۱۰۰	پروفیل با مقطع U از آهن یا فولاد غیر ممزوج	۵۳۵۴	۸۶۷۵
۱۷	۲۹۰۵۳۱۰۰	اتیلن گلیکول (اتان دی ئول)	۵۱۳۶	۸۳۷۲

۱- سازمان توسعه تجارت ایران و گمرک ج.ا.ایران

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱۸	۲۸۱۵۱۱۱۰	هیدراکسیدسدیم (سودسوز آور) جامد به صورت پرک	۵۰۸۲	۱۶۷۷۶
۱۹	۳۴۰۲۱۱۳۰	الکیل بنزن سولفونه	۴۸۸۷	۶۰۷۷
۲۰	۳۹۰۳۱۱۹۰	سایر پلی استیرن به اشکال ابتدایی قابل انبساط	۴۷۱۱	۳۱۴۲

۹-۱-۲- صادرات ج.ا.ایران به ازبکستان بر اساس بخش های عمده کالایی^۱

در این قسمت کلیه کالاهای صادراتی کشورمان به ازبکستان در سال ۱۴۰۰ را به ۵ گروه اصلی به شرح جدول ذیل تقسیم بندی نمودیم و سهم هر گروه را در صادرات به کشور ازبکستان مورد ارزیابی قرار دادیم. همانگونه که مشاهده می گردد بیشترین سهم از صادرات کشورمان به ازبکستان مربوط به گروه معدن و صنایع معدنی با ۳۴٪ می باشد.

ردیف	بخش های عمده کالایی	ارزش صادرات (هزار دلار)	درصد از کل
۱	معدن و صنایع معدنی	۱۳۷۹۲۳	۳۴٪
۲	گروه صنعت	۱۰۷۰۲۰	۲۷٪
۳	گروه پتروشیمی و پایه های نفتی	۱۰۵۰۲۱	۲۶٪
۴	گروه کشاورزی و صنایع غذایی	۵۱۸۷۲	۱۳٪
۵	فرش و صنایع دستی	۸۴	۰.۰۲٪
	ارزش کل	۴۰۱۹۲۰	۱۰۰٪

در ادامه به بررسی هر یک از ۵ بخش عمده ذکر شده پرداخته و کالاهای مربوط به هر یک از این بخش ها را به صورت اختصاصی بررسی می نماییم.

۹-۱-۲-۱- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان در حوزه معدن و صنایع معدنی در سال ۱۴۰۰

ارزش کل صادرات اقلام گروه معدن و صنایع معدنی به ازبکستان در سال ۱۴۰۰ به میزان ۱۳۷۹۲۳ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده صادراتی این گروه به کشور ازبکستان اشاره می‌نماییم.

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۷۲۱۴۲۰۰۰	میله های آهنی یا فولادی گرم نوردشده دارای دندانه	۶۵۱۴۴	۹۶۱۶۴
۲	۷۲۰۷۱۲۹۰	سایر محصولات نیمه تمام از آهن یا فولاد غیر ممزوج	۱۶۱۴۶	۲۶۵۸۱
۳	۷۲۱۳۹۱۱۰	میله های گرم نورد شده از آهن یا فولاد غیر ممزوج به صورت کلاف با قطر کمتر از ۹ میلیمتر	۱۲۷۱۲	۱۸۷۵۳
۴	۷۲۱۳۱۰۱۰	میلگرد کلاف با قطر کمتر از ۹ میلیمتر از آهن یا فولاد غیر ممزوج	۱۰۰۷۶	۱۳۴۲۰
۵	۷۲۱۶۳۱۰۰	پروفیل بامقطع U از آهن یا فولاد غیر ممزوج فقط گرم نوردشده	۵۳۵۴	۸۶۷۵
۶	۷۲۱۳۹۱۹۰	میله های گرم از آهن یا فولاد غیر ممزوج با مقطع عرض دایره به قطر کمتر از ۱۴ میلیمتر	۱۹۴۹	۳۰۰۳
۷	۶۹۰۷۲۲۰۰	کاشی و چهار گوش با ضریب جذب آب وزنی بیش از ۰/۵ درصد و حداکثر ۱۰ درصد	۱۶۴۰	۲۴۸۷۶
۸	۷۲۱۷۹۰۹۰	مفتول از آهن یا فولاد غیر ممزوج	۱۴۸۰	۱۹۱۹
۹	۷۳۰۶۶۱۱۰	لوله ها و پروفیل ها، جوش داده شده، از آهن یا فولاد	۱۴۰۷	۲۳۹۸
۱۰	۷۲۱۶۲۱۰۰	پروفیل بامقطع L از آهن یا فولاد غیر ممزوج فقط گرم نوردشده	۱۳۱۱	۱۹۰۳

۹-۱-۲-۲- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان در گروه صنعت طی سال ۱۴۰۰

ارزش کل صادرات اقلام گروه صنعت به ازبکستان در سال ۱۴۰۰ به میزان ۱۰۷۰۲۰ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده صادراتی این گروه به کشور ازبکستان اشاره می‌نماییم.

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۴۴۱۰۱۱۱۰	تخته از خرده ریز چوب خواه با رزین یا سایر مواد چسباننده	۱۴۴۳۸	۸۰۵۳۲
۲	۸۴۷۴۲۰۰۰	ماشین های خرد کردن یا سائیدن خاک، سنگ، سنگ معدن و غیره	۸۹۰۴	۳۵۴۱
۳	۳۹۱۷۲۱۰۰	لوله و شیلنگ های سخت از پلیمرهای اتیلن	۶۳۰۴	۴۰۲۸
۴	۳۴۰۲۱۱۳۰	الکیل بنزن سولفونه	۴۸۸۷	۶۰۷۷
۵	۵۷۰۲۹۲۰۰	کف پوش های غیرمخملی باف از مواد نسجی سنتتیک	۴۲۶۸	۶۷۵
۶	۴۴۱۱۱۴۹۱	تخته فیبر تراکمی متوسط (MDF)	۴۱۵۱	۹۵۷۲
۷	۳۹۰۷۵۰۹۰	سایر رزین های آلکید بجز رزین های الکید اصلاح شده ویژه رنگ اتومبیل	۳۳۵۲	۳۶۹۷
۸	۳۲۱۳۹۰۰۰	رنگ ها برای نقاشی هنری	۳۱۴۳	۳۱۰

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۹	۳۹۰۴۲۲۰۰	پلی کلرور وینیل مخلوط نرم شده به اشکال ابتدائی	۲۷۹۵	۲۴۸۳
۱۰	۳۹۰۱۱۰۶۹	کامپاند پلی اتیلن ویژه روکش سیم و کابل با چگالی کمتر از ۹۴٪	۲۵۲۹	۲۲۹۷

۹-۱-۲-۳- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان در گروه پتروشیمی و پایه های نفتی در سال ۱۴۰۰

ارزش کل صادرات اقلام گروه پتروشیمی و پایه های نفتی به ازبکستان در سال ۱۴۰۰ به میزان ۱۰۵۰۲۱ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده صادراتی این گروه به کشور ازبکستان اشاره می نمایم.

(واحد ارزش : هزار دلار- واحد وزن : تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	واحد ارزش	وزن
۱	۳۹۰۲۱۰۳۰	گرید نساجی پلی پروپیلن	۲۰۶۱۹	۱۴۳۸۹
۲	۳۹۰۱۲۰۱۰	پلی اتیلن گرید لوله با وزن مخصوص (چگالی) ۹۴٪ یا بیشتر	۱۱۲۸۸	۹۴۶۳
۳	۳۹۰۱۱۰۱۰	پلی اتیلن خطی با وزن مخصوص (چگالی) کمتر از ۹۴٪	۹۹۷۳	۸۲۶۸
۴	۳۹۰۱۱۰۳۰	پلی اتیلن گرید فیلم با وزن مخصوص (چگالی) کمتر از ۹۴٪	۸۰۶۴	۶۰۴۸
۵	۳۹۰۳۱۹۱۰	پلی استیرن غیر قابل انبساط معمولی	۷۶۸۷	۵۶۳۷
۶	۲۹۰۵۳۱۰۰	اتیلن گلیکول (اتان دی ئول)	۵۱۳۶	۸۳۷۲
۷	۲۸۱۵۱۱۱۰	هیدراکسید سدیم (سودسوز آور) جامد به صورت پرک	۵۰۸۲	۱۶۷۷۶
۸	۳۹۰۳۱۱۹۰	سایر پلی استیرن به اشکال ابتدایی قابل انبساط	۴۷۱۱	۳۱۴۲
۹	۳۹۰۳۱۱۱۰	پلی استایرن قابل انبساط و مقاوم در برابر آتش	۴۵۷۵	۳۰۶۹
۱۰	۲۹۱۵۳۲۰۰	استات وینیل	۴۱۷۸	۲۳۳۱

۹-۱-۲-۴- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان در گروه کشاورزی و صنایع غذایی طی سال ۱۴۰۰

ارزش کل صادرات ج.ا.ایران به ازبکستان در گروه کشاورزی و صنایع غذایی در سال ۱۴۰۰ به میزان ۵۱۸۷۲ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده صادراتی این گروه به کشور ازبکستان اشاره می نمایم.

(واحد ارزش : هزار دلار- واحد وزن : تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	واحد ارزش	وزن
۱	۰۸۰۲۵۱۰۰	پسته ها با پوست تازه یا خشک	۱۲۲۲۸	۱۹۸۶
۲	۰۷۰۱۹۰۰۰	سیب زمینی تازه یا سرد کرده	۱۱۰۵۹	۷۳۵۰۷
۳	۰۸۰۸۱۰۰۰	سیب تازه	۶۶۳۰	۱۹۳۴۳
۴	۰۸۰۴۱۰۴۰	خرما مضافتی تازه یا خشک کرده	۳۳۵۵	۳۰۴۶
۵	۰۸۱۰۵۰۰۰	کیویتازه	۲۶۶۲	۴۵۸۱
۶	۲۱۰۶۹۰۱۰	استابی لایزر	۲۳۰۰	۱۱۵۰

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	واحد ارزش	وزن
۷	۲۱۰۲۱۰۰۰	مخمرهای فعال (زنده)	۱۵۷۳	۱۲۰۴
۸	۰۸۰۴۱۰۳۵	خرما تازه یا خشک کرده	۱۵۴۲	۲۶۱۳
۹	۰۴۰۴۹۰۰۰	محصولات متشکل از اجزاء طبیعی تشکیل دهنده شیر	۱۳۳۷	۳۵۸۴
۱۰	۰۷۱۳۲۰۳۰	نخود معمولی	۱۰۱۵	۱۷۱۸

۹-۱-۲-۵- عمده کالاهای صادراتی ج.ا.ایران به ازبکستان در گروه عمده فرش و صنایع دستی در سال ۱۴۰۰

ارزش کل صادرات اقلام گروه فرش و صنایع دستی به ازبکستان در سال ۱۴۰۰ به میزان ۸۴ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده صادراتی این گروه به کشور ازبکستان اشاره می نمایم.

(واحد ارزش: هزار دلار - واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	واحد ارزش	وزن
۱	۵۷۰۱۹۰۰۰	فرش و سایر کف پوش های نسجی از سایر مواد نسج گره باف	۴۰	۰/۱۶
۲	۶۹۰۷۴۰۱۰	سرامیک های تمام کاری نقاشی شده صنایع دستی	۳۵	۷۰/۴۶
۳	۷۰۱۳۹۱۱۹	سایر ظروف شیشه ای غیر مذکور در دیگر ردیفهای ۷۰۱۳ برای محل کار، توالت، تزئینات داخلی یا مقاصد مشابه	۷	۱۸/۰۰
۴	۶۹۰۷۴۰۲۰	سرامیک های تمام کاری معرق، صنایع دستی	۲	۱۰/۱۳
۵	۷۴۱۹۹۹۴۰	صنایع دستی از ورشو	۱	۰/۰۴
۶	۴۴۱۹۱۱۱۰	مصنوعات چوبی صنایع دستی شامل خراطی، معرق و مشبک. منبت، نازک کاری، نقاشی روی چوب و خاتم	۰	۰/۰۲

۹-۱-۳- صادرات ج.ا.ایران به ازبکستان بر اساس گروه‌های کالایی و سهم هر گروه در سال ۱۴۰۰

با توجه به تقسیم بندی کالاها (که جزئی تر از بخش گروه عمده کالایی مطروحه در قسمت پیشین می باشد) مشاهده

می گردد که گروه صنایع معدنی فلزی، پتروشیمی و محصولات پلیمری بیشترین سهم را به خود اختصاص داده اند

(واحد ارزش : هزار دلار)

ردیف	گروه کالایی	واحد ارزش	سهم هر گروه از کل صادرات به ازبکستان (درصد)
۱	صنایع معدنی فلزی	۱۲۱۲۷۶	۳۰.۲
۲	پتروشیمی	۱۰۳۸۶۳	۲۵.۸
۳	محصولات پلیمری	۴۱۶۸۸	۱۰.۴
۴	میوه و تره بار	۲۲۸۲۳	۵.۷
۵	محصولات سلولزی	۲۲۴۵۴	۵.۶
۶	خشکبار	۱۸۹۹۰	۴.۷
۷	ماشین سازی و تجهیزات	۱۴۹۲۱	۳.۷
۸	شیمیایی	۱۲۱۲۱	۳
۹	صنایع معدنی غیر فلزی	۸۸۹۵	۲.۲
۱۰	نساجی، پوشاک و کفش	۶۸۴۰	۱.۷
۱۱	لوازم خانگی	۶۲۰۳	۱.۵
۱۲	سایر صنایع معدنی فلزی	۵۰۵۱	۱.۳
۱۳	صنایع تبدیلی	۴۹۲۷	۱.۲
۱۴	سایر صنایع معدنی غیر فلزی	۲۳۶۳	۰.۶
۱۵	محصولات لبنی	۲۱۳۰	۰.۵
۱۶	گل و گیاه، دارویی، خوراکی و زینتی و صنعتی	۱۸۸۱	۰.۵
۱۷	خودرو و نیروی محرکه	۱۱۷۸	۰.۳
۱۸	پایه نفتی	۱۱۵۸	۰.۳
۱۹	صنایع برق و الکترونیک	۹۶۲	۰.۲
۲۰	شیرینی و شکلات و فرآورده های غلات	۶۸۰	۰.۲
۲۱	صنایع نوین، پیشرفته و دارو	۶۵۱	۰.۲
۲۲	محصولات حیوانی و صنایع وابسته	۴۴۱	۰.۱
۲۳	سایر معدن غیر فلزی	۳۳۷	۰.۱
۲۴	صنایع دستی	۴۵	۰.۰۱
۲۵	فرش دستباف (بجز گلیم)	۴۰	۰.۰۱
۲۶	سایر تولیدات صنعتی	۳	۰.۰۰۱

۹-۱-۴- صادرات ج.۱. ایران به ازبکستان بر اساس کالاهای مصرفی، سرمایه ای و

واسطه ای در سال ۱۴۰۰

(واحد ارزش : هزار دلار- واحد وزن : تن)

وزن	ارزش	نوع کالا
۵۷۰۲۳۷	۳۲۰۵۹۲	واسطه ای
۱۳۸۸۰۸	۶۷۳۱۷	مصرفی
۵۴۴۶	۱۴۱۱۱	سرمایه ای
۷۱۴۴۹۱	۴۰۱۹۲۰	جمع کل

۹-۲- تحلیل واردات ج.۱. ایران از ازبکستان طی سال ۱۴۰۰

واردات ج.۱. ایران از ازبکستان طی سال ۱۴۰۰ به میزان ۱۱۵ میلیون دلار و از نظر وزنی به میزان ۶۲ هزار تن بوده است. عمده ترین کالاهای وارداتی از ازبکستان پنبه، نخ و کلرور پتاسیم می باشد. در ادامه به تحلیل کالاهای وارداتی ج.۱. ایران از این کشور در بازه زمانی اشاره شده می پردازیم.

۹-۲-۱- عمده ترین کالاهای وارداتی ج.۱. ایران از ازبکستان در سال ۱۴۰۰

(واحد ارزش : هزار دلار- واحد وزن : تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۵۲۰۱۰۰۰۰	پنبه حلاجی نشده یا شانه زده	۸۷۹۱۸	۳۸۳۸۹
۲	۵۲۰۵۲۳۰۰	نخ یک لای، از الیاف شانه زده، که اندازه آن کمتر از ۵۶.۲۳۲ دسی تکس بوده ولی از ۳۱.۱۹۲ دسی تکس کمتر نباشد (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۴۳ بوده ولی از ۵۲ بیشتر نباشد)	۱۴۵۳۹	۵۱۲۸
۳	۳۱۰۴۲۰۰۰	کلرور پتاسیم	۳۸۲۰	۱۰۶۳۶
۴	۵۰۰۲۰۰۰۰	ابریشم خام (نتابیده)	۲۵۷۵	۷۱
۵	۵۲۰۵۱۳۰۰	نخ یک لای، از الیاف شانه زده، که اندازه آن کمتر از ۵۶.۲۳۲ دسی تکس بوده ولی از ۳۱.۱۹۲ دسی تکس کمتر نباشد (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۴۳ بوده ولی از ۵۲ بیشتر نباشد)	۲۲۲۰	۸۴۸
۶	۲۸۳۴۲۹۱۰	نیترات آمونیوم انفجاری	۹۸۷	۲۸۸۳

۱- سازمان توسعه تجارت ایران

۲- سازمان توسعه تجارت ایران و گمرک ج.۱. ایران

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۷	۵۲۰۵۲۴۰۰	نخ یک لا از الیاف شانۀ زده، که اندازه آن کمتر از ۱۹۲.۳۱ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۱۲۵ دسی تکس نباشد (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۵۲ بوده ولی از ۸۰ بیشتر نباشد)	۷۸۳	۲۳۳
۸	۰۷۱۳۳۳۱۰	لوبیا چیتی	۵۱۳	۳۹۱
۹	۳۱۰۲۲۱۰۰	سولفات آمونیوم	۲۶۳	۱۱۴۸
۱۰	۸۴۴۵۲۰۰۰	ماشین های ریسندگی مواد نسجی	۲۳۰	۳۸
۱۱	۲۵۰۷۰۰۱۰	کاتولن	۲۰۳	۱۲۷۵
۱۲	۰۷۱۳۳۵۹۰	سایر لوبیا چشم بلبلی	۱۷۸	۱۴۴
۱۳	۰۷۱۳۳۱۲۰	ماش سبز	۱۵۶	۱۳۶
۱۴	۲۶۰۳۰۰۹۰	کنساتره مس	۱۵۲	۱۱۰
۱۵	۲۹۳۳۷۱۰۰	هگزان لاکتام (اپسیلون کاپرو لاکتام)	۵۶	۲۰
۱۶	۵۲۰۵۱۲۰۰	نخ یک لا، از الیاف شانۀ زده، که اندازه آن کمتر از ۷۱۴.۲۹ دسی تکس بوده لیکن کمتر از ۲۳۲.۵۶ دسی تکس نباشد (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۱۴ بوده ولی از ۴۳ بیشتر نباشد)	۵۰	۲۰
۱۷	۸۴۷۷۸۰۰۰	ماشین آلات کارکردن روی کاتوچو یا مواد پلاستیکی	۴۵	۱۰
۱۸	۸۴۸۳۴۰۱۰	انواع جعبه دنده (Gearbox) صنعتی (غیر خودرو)	۴۰	۲۱
۱۹	۲۷۱۰۱۲۹۰	سایر روغن های سبک و فرآورده ها بجز بنزین	۳۱	۱۰۵
۲۰	۲۳۰۹۹۰۱۰	خوراک آماده آبزیان	۳۱	۲۰

۹-۲-۲- واردات ج.ا.ایران از ازبکستان بر اساس بخش های عمده کالایی^۱

در این قسمت به تحلیل واردات ج.ا.ایران از ازبکستان در سال ۱۴۰۰ بر اساس بخش های عمده کالایی می پردازیم. همانگونه که مشاهده می گردد بیشترین سهم واردات از ازبکستان مربوط به گروه صنعت با ۹۷.۸٪ می باشد.

(واحد ارزش : هزار دلار)

ردیف	بخش های عمده کالایی	ارزش	درصد از کل
۱	گروه صنعت	۱۱۲۳۲۲	۹۷.۸
۲	گروه پتروشیمی و پایه های نفتی	۱۲۸۱	۱.۱٪
	کشاورزی و صنایع غذایی	۸۷۹	۰.۷
۳	معدن و صنایع معدنی	۳۵۵	۰.۳
	ارزش کل	۱۱۴۸۳۷	۱۰۰٪

۹-۲-۱- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از ازبکستان در گروه صنعت در سال ۱۴۰۰

ارزش کل واردات اقلام گروه صنعتی از ازبکستان در سال ۱۴۰۰ به میزان ۱۱۲۳۲۲ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده وارداتی این گروه از کشور ازبکستان اشاره می نماییم.

(واحد ارزش: هزار دلار- واحد وزن: تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۵۲۰۱۰۰۰۰	پنبه حلاجی نشده یا شانه نزده	۸۷۹۱۸	۳۸۳۸۹
۲	۵۲۰۵۲۳۰۰	نخ یک لا، از الیاف شانه زده، که اندازه آن کمتر از ۵۶.۳۳۳ دسی تکس بوده ولی از ۳۱.۱۹۲ دسی تکس کمتر نباشد (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۴۳ بوده ولی از ۵۲ بیشتر نباشد)	۱۴۵۳۹	۵۱۲۸
۳	۳۱۰۴۲۰۰۰	کلرور پتاسیم	۳۸۲۰	۱۰۶۳۶
۴	۵۰۰۲۰۰۰۰	ابریشم خام (نتابیده)	۲۵۷۵	۷۱
۵	۵۲۰۵۱۳۰۰	نخ یک لا، از الیاف شانه نزده، که اندازه آن کمتر از ۵۶.۳۳۲ دسی تکس بوده ولی از ۳۱.۱۹۲ دسی تکس کمتر نباشد (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۴۳ بوده ولی از ۵۲ بیشتر نباشد)	۲۲۲۰	۸۴۸
۶	۵۲۰۵۲۴۰۰	نخ یک لا از الیاف شانه زده، که اندازه آن کمتر از ۱۹۲.۳۱ دسی تکس بوده ولی کمتر از ۱۲۵ دسی تکس نباشد (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۵۲ بوده ولی از ۸۰ بیشتر نباشد)	۷۸۳	۲۳۳
۷	۸۴۴۵۲۰۰۰	ماشین های ریسندگی مواد نسجی	۲۳۰	۳۸
۸	۲۹۳۳۷۱۰۰	هگزان لاکتام (اپسیلونکاپرولاکتام)	۵۶	۲۰
۹	۵۲۰۵۱۲۰۰	نخ یک لا، از الیاف شانه نزده، که اندازه آن کمتر از ۷۱۴.۲۹ دسی تکس بوده لیکن کمتر از ۲۳۲.۵۶ دسی تکس نباشد (نمره آن در سیستم متریک بیش از ۱۴ بوده ولی از ۴۳ بیشتر نباشد)	۵۰	۲۰
۱۰	۵۲۰۱۰۰۰۰	پنبه، حلاجی نشده یا شانه نزده	۸۷۹۱۸	۳۸۳۸۹

۹-۲-۲- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از ازبکستان در گروه پتروشیمی و پایه های نفتی در سال ۱۴۰۰

ارزش کل واردات اقلام گروه پتروشیمی و پایه های نفتی از ازبکستان در سال ۱۴۰۰ به میزان ۱۲۸۱ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به کالای وارداتی این گروه از کشور ازبکستان اشاره می نماییم.

(واحد ارزش : هزار دلار- واحد وزن : تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۲۸۳۴۲۹۱۰	نیترات آمونیوم انفجاری	۹۸۷	۲۸۸۳
۲	۳۱۰۲۲۱۰۰	سولفات آمونیوم	۲۶۳	۱۱۴۸
۳	۲۷۱۰۱۲۹۰	سایر روغن های سبک و فرآورده ها بجز بنزین	۳۱	۱۰۵

۹-۲-۳- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از ازبکستان در گروه کشاورزی و صنایع غذایی در سال ۱۴۰۰

ارزش کل واردات اقلام گروه کشاورزی و صنایع غذایی از ازبکستان در سال ۱۴۰۰ به میزان ۸۷۹ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده وارداتی این گروه از کشور ازبکستان اشاره می نماییم.

(واحد ارزش : هزار دلار- واحد وزن : تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۰۷۱۳۳۳۱۰	لوبیا چیتی	۵۱۳	۳۹۱
۲	۰۷۱۳۳۵۹۰	سایر لوبیا چشم بلبلی	۱۷۸	۱۴۴
۳	۰۷۱۳۳۱۲۰	ماش سبز	۱۵۶	۱۳۶
۴	۲۳۰۹۹۰۱۰	خوراک آماده آبزیان	۳۱	۲۰

۹-۲-۴- عمده کالاهای وارداتی ج.ا.ایران از ازبکستان در گروه معدن و صنایع معدنی در سال ۱۴۰۰

ارزش کل واردات اقلام گروه معدن و صنایع معدنی از ازبکستان در سال ۱۴۰۰ به میزان ۳۵۵ هزار دلار بوده است. در جدول ذیل به اقلام عمده وارداتی این گروه از کشور ازبکستان اشاره می نماییم.

(واحد ارزش : هزار دلار- واحد وزن : تن)

ردیف	تعرفه کالا	شرح کالا	ارزش	وزن
۱	۲۵۰۷۰۰۱۰	کائولن	۲۰۳	۱۲۷۵
۲	۲۶۰۳۰۰۹۰	کنسائتره مس	۱۵۲	۱۱۰

۹-۲-۳- واردات ج.ا.ایران از ازبکستان بر اساس گروه های کالایی و سهم هر گروه^۱

با توجه به تقسیم بندی کالاها (که جزئی تر از بخش گروه عمده کالایی مطروحه در قسمت پیشین می باشد) مشاهده می گردد که گروه نساجی و پوشاک بیشترین سهم را به خود اختصاص داده اند.

(واحد ارزش : هزار دلار)

ردیف	گروه کالایی	واحد ارزش	سهم هر گروه از کل واردات از به ازبکستان (درصد)
۱	نساجی و پوشاک	۱۰۸۰۸۵	۹۴.۱
۲	شیمیایی	۳۸۷۶	۳.۴
۳	پتروشیمی	۱۲۸۱	۱.۱
۴	خشکبار	۸۴۸	۰.۷
۵	ماشین سازی و تجهیزات	۳۶۱	۰.۳
۶	سایر معدن غیر فلزی	۲۰۳	۰.۲
۷	صنایع معدنی فلزی	۱۵۲	۰.۱
۸	محصولات حیوانی و صنایع وابسته	۳۱	۰.۰۳
	ارزش کل	۱۱۴۸۳۷	۱۰۰

۹-۲-۴- واردات ج.ا.ایران از ازبکستان بر اساس کالاهای مصرفی، سرمایه ای و

واسطه ای در سال ۲۰۱۴

(واحد ارزش : هزار دلار- واحد وزن : تن)

ردیف	واسطه سرمایه مصرفی	ارزش	وزن
۱	واسطه ای	۱۱۳۶۶۹	۶۰۹۰۷
۲	مصرفی	۸۴۸	۶۷۱
۳	سرمایه ای	۳۲۱	۶۸
	جمع کل	۱۱۴۸۳۷	۶۱۶۴۶

۱- سازمان توسعه تجارت ایران

۲- سازمان توسعه تجارت ایران

بخش سوم :

تحلیل Swot و ارائه راهکارهای

پیشنهادی جهت توسعه روابط با ازبکستان

فصل دهم
بررسی نقاط قوت، ضعف، فرصت و
تهدید (swot)
و استراتژی های ترکیبی

مقدمه

این فصل در واقع مرور کلی بر روی یازده فصل گذشته می باشد؛ چرا که بایستی در این فصل با استفاده از یافته ها و مطالعات صورت گرفته در فصول گذشته و با آگاهی از نقاط قوت و ضعف خود، فرصت ها و تهدیدات پیش روی روابط تجاری فیمابین را بررسی و در نهایت استراتژی‌هایی در این خصوص ارائه نمائیم. به زبان دیگر در این فصل ما با استفاده از ماتریس SWOT فرصت‌ها و تهدیدات روابط تجاری با ازبکستان را در مقابل نقاط قوت و ضعف خود قرار داده و نهایتاً استراتژی‌هایی جهت توسعه و ارتقای روابط تجاری با این کشور ارائه می دهیم.

۱۰-۱-مدل SWOT

در این بخش برآنیم با استفاده از ماتریس SWOT به بررسی نقاط قوت، ضعف، فرصت ها و تهدیدهای توسعه روابط تجاری ج.ا.ایران با کشور ازبکستان پرداخته و در پایان استراتژی ها و راهبردهای پیشنهادی را مطرح می کنیم.

نمودار SWOT

۱۰-۱-۱- نقاط قوت (S= Strengths)

ج. ایران دارای نقاط قوت فراوانی جهت توسعه همکاری ها نه تنها با ازبکستان بلکه با بسیاری از کشورها می باشد از جمله این نقاط قوت می توان به توانمندی های علمی، برخورداری از منابع طبیعی، توانمندی شرکت های ایرانی در حوزه کشاورزی، معادن و خدمات فنی و مهندسی و ... اشاره نمود. در ادامه به مهمترین نقاط قوت کشورمان با رویکرد توسعه روابط تجاری با ازبکستان اشاره می نمایم.

✓ وجود شرکت های ایرانی توانمند در حوزه های دارو، کشاورزی، خدمات فنی و مهندسی، صنعتی و

معدنی، ICT، بیوتکنولوژی، تجهیزات آزمایشگاهی، نانو و هوافضا

✓ توانمندی کشورمان در صادرات محصولات کشاورزی بویژه مرکبات، ماشین آلات و محصولات فولادی

به ازبکستان

✓ وجود فرصت ها و مزیت های فراوان در منطقه آزاد چابهار، جهت توسعه همکاری با طرف ازبکی در

زمینه لجستیکی و حمل و نقلی

✓ روند رو به رشد صادرات ایران به ازبکستان و افزایش چشمگیر نسبت به سال گذشته

✓ اشاره به موقعیت استراتژیک ایران با توجه به دسترسی به آبراه خلیج فارس برای ازبکستان و دیگر

کشورهای منطقه

✓ ایران کوتاه ترین و سریع ترین مسیر ترانزیت کالا بین روسیه، خاورمیانه و شمال آفریقا و همچنین بین

آسیای مرکزی و اروپا را دارد.

۱۰-۱-۲- نقاط ضعف (W= Weaknesses)

بدون شک هر کشوری در کنار نقاط قوت خود دارای نقاط ضعف می باشد و مهارت این هست که نقاط ضعف را به موقع فهمید و در صدد برطرف نمودن آن بر آمد. با رویکرد توسعه روابط تجاری با ازبکستان به مهمترین نقاط ضعف کشورمان اشاره می نمائیم.

✓ ضرورت تقویت زیرساخت های حمل و نقلی کشورمان

✓ مشکل در تبادلات بانکی با کشورها

✓ فقدان بازاریابی تجاری مناسب در مقایسه با رقبا

۱۰-۱-۳- فرصت ها (O= Opportunity)

با توجه به افزایش چشمگیر صادرات کشورمان به ازبکستان و نیز ارتباطات گسترده و عمیق فیما بین مقامات دو کشور از جمله برگزاری چهاردهمین اجلاس کمیسیون مشترک ایران و ازبکستان در اسفند ماه سال ۱۴۰۰ از یک سو و اهمیت کشور ازبکستان به عنوان یکی از کشورهای هدف صادراتی، به نظر می رسد توسعه روابط تجاری با این کشور بیش از گذشته اهمیت یافته است. در این قسمت به فرصت های موجود کشورمان جهت توسعه همکاری ها با ازبکستان می پردازیم.

✓ قرابت فرهنگی دو کشور و سوابق دیرینه اجتماعی، فرهنگی و تمدنی ایران و ازبکستان

✓ نزدیکی جغرافیایی دو کشور

✓ سفر مقامات دو کشور و امضای اسنادی از جمله سند کمیسیون مشترک همکاری های فیما بین

✓ وجود فرصت های ویژه جهت سرمایه گذاری در ازبکستان

✓ وجود فرصت همکاری در بخش توریسم سلامت و فعال سازی مرکز هلال احمر در سمرقند

✓ امکان توسعه همکاری ها در حوزه کشاورزی، صنعتی، تجاری، معدنی

✓ ازبکستان ایران را کریدور ارتباطی خود با اروپا می داند.

- ✓ وجود ظرفیت خوب ازبکستان با توجه به عضویت ناظر این کشور در اتحادیه اقتصادی اوراسیا و پیمان شانگهای به عنوان مؤید توسعه سطح همکاری‌ها و زمینه‌ساز افزایش مناسبات.
- ✓ قرار گرفتن ازبکستان در قلب جاده ابریشم و وجود توسعه یافته ترین مراکز تجارت، اقتصاد، علم، فرهنگ و هنر در جهان طی سال های گذشته در این کشور
- ✓ موقعیت ویژه ازبکستان به عنوان قلب منطقه آسیای مرکزی که با موقعیت جغرافیایی خود، شمال و جنوب، غرب و شرق را از طریق کریدورهای اصلی ترانزیتی به هم متصل می کند.

۱۰-۱-۴ - تهدیدها (T= Threats)

بی شک توسعه روابط تجاری با کشورها بدون در نظر گرفتن تهدیدهای محیط بیرونی و حضور سایر رقبا به شکست و از دست دادن بازار هدف منجر خواهد شد. توجه به تهدیدها و تلاش جهت شناسایی و ارائه راه حل پیشگیرانه مهمترین عامل در حضور موفق و موثر در بازار کشورهای خارجی خواهد بود. در این بخش به تهدیدهای موجود بر سر راه کشورمان جهت توسعه روابط تجاری با کشور ازبکستان می پردازیم:

- ✓ حضور کشورهای رقیب از جمله چین، روسیه و قزاقستان
- ✓ عدم رعایت اصل MFN (دولت کامله الوداد) از طرف ازبکی و رعایت این اصل به مانند سایر کشورها
- ✓ مشکلات نقل و انتقال پول به این کشور
- ✓ کمبود خطوط پروازی مستقیم
- ✓ کمبود واگن

۱۰-۲- راهبردهای ترکیبی بر اساس مدل swot

۱۰-۲-۱- راهبرد SO

- ✓ فراهم نمودن حضور شرکت‌های توانمند ایرانی جهت فعالیت در بازار ازبکستان در حوزه‌هایی از قبیل معدن، دارو، کشت فراسرزمینی، خدمات فنی و مهندسی به ویژه نیروگاهی
- ✓ ترغیب شرکت‌های توانمند ایرانی جهت حضور در بازار کشور ازبکستان از طریق سرمایه‌گذاری در این کشور بویژه در مناطق آزاد
- ✓ تدوین نقشه راه همکاری‌های صنعتی و تجاری با توجه به توانمندی‌های کشورمان در حوزه صنعتی و پتانسیل افزایش همکاری‌های تجاری
- ✓ تشکیل کمیته مشترک همکاری در زمینه خدمات فنی و مهندسی با توجه به توانمندی شرکت‌های ایرانی در حوزه مذکور
- ✓ توسعه همکاری استانهای دو کشور با توجه به قرابت فرهنگی و جغرافیایی دو کشور
- ✓ همکاری مشترک جهت آموزش در بخش فناوری و نیز توسعه همکاری در بخش نوآورانه و تجاری سازی این صنعت.

۱۰-۲-۲- راهبرد ST

- ✓ ترغیب شرکت‌های فعال ایرانی در ازبکستان جهت صادرات کالاهای با کیفیت تر نسبت به رقبا
- ✓ تسهیل در فراهم نمودن حضور فعال و موثر تجار ایرانی در ازبکستان با برقراری روابط بانکی مستقیم و افزایش خطوط پروازی مستقیم و نیز فراهم نمودن زیرساخت‌های ریلی
- ✓ افزایش واکنش‌های فعال در بخش ریلی بین دو کشور در راستای حمایت از تجار
- ✓ تشکیل کمیته حل اختلافات تجاری به منظور پیشی گرفتن از رقبا در بازار ازبکستان
- ✓ امضای موافقتنامه تجارت ترجیحی فیما بین ایران و ازبکستان

۱۰-۲-۳- راهبرد WO

- ✓ بالابردن توان رقابتی تجار ایرانی در بازار ازبکستان با توجه به فرصت‌های همکاری با این کشور در زمینه تجاری، صنعتی، معدن و کشاورزی و نیز وجود روابط خوب سیاسی فیما بین و همچنین سوابق همکاری مطلوب از جمله برگزاری اجلاس های کمیسیون مشترک و سفر مقامات دو کشور
- ✓ توجه ویژه به بازار کشور ازبکستان و ضرورت تقویت زیرساخت های حمل و نقلی کشورمان در راستای توسعه روابط تجاری با این کشور با توجه به فرصت ها و پتانسیل های ازبکستان به عنوان یکی از بازار هدف صادراتی

۱۰-۲-۴- راهبرد WT

- ✓ تلاش جهت رفع موانعی همچون مشکلات بانکی و حمل و نقل با کشور ازبکستان با هدف رقابت با رقبایمان در این کشور
- ✓ تبادل بانک اطلاعات تجار ج.ا.ایران و ازبکستان به صورت دوره ای و دو جانبه با هدف تعمیق روابط بخش های خصوصی دو کشور و حضور فعال در بازار رقابتی ازبکستان
- ✓ بررسی نقاط قوت رقبایمان در بازار ازبکستان و تلاش تجار جهت بالابردن کیفیت محصولات در مقایسه با رقبا

فصل یازدهم

بررسی الزامات همکاری با کشور ازبکستان و راهکارهای پیشنهادی

مقدمه

پیش نیاز توسعه روابط تجاری با هر کشوری مستلزم بررسی الزامات حضور موفق تجار در آن کشور خواهد بود و بی شک شرط موفقیت و رقابت با رقبا در بازارهای جهانی همین می باشد.

در این فصل الزامات توسعه روابط تجاری ج.ا.ایران با ازبکستان را در چهار حوزه افزایش سهم بازار صادراتی، حل موانع حمل و نقل، حل موانع بانکی و توسعه همکاری های کشاورزی بیان و برای آن راهکارهایی ارائه می گردد.

این فصل به نوعی حاصل بررسی ها، تجربیات و مطالعات مولف می باشد که تلاش شده است به نوعی به یک نتیجه گیری کلی از این کتاب که همانا "راهکارهای توسعه روابط تجاری با ازبکستان" است، دست یابد.

۱-۱- ضرورت بررسی الزامات توسعه روابط تجاری ج.ا.ایران با ازبکستان

با توجه به قرابت فرهنگی دو کشور و سوابق دیرینه اجتماعی، فرهنگی و تمدنی فیما بین، همواره ارتقاء روابط تجاری با تکیه بر این مناسبات دیرینه از اهمیت بسزایی برخوردار بوده است. ازبکستان یکی از کشورهای مهم و هدف صادراتی برای ج.ا.ایران محسوب می شود که موید آن برگزاری ۱۴ دوره اجلاس کمیسیون مشترک فیما بین، سفر مقامات و ... می باشد. بدون شک حضور موفق در بازار ازبکستان در کنار سایر رقبای قوی پیش از همه نیازمند بررسی الزامات و چالش ها می باشد که می توان با استمداد از توانمندی ها و پتانسیل ها کشورمان راهکارهایی را ارائه نمود تا بتوان سهم کنونی خود از بازار ازبکستان را افزایش داد. شایان ذکر است نیل به هدف مذکور مستلزم مساعدت و همکاری بخش های خصوصی و دولتی کشورمان خواهد بود تا در یک راستا و با یک هدف بتوانند حضور فعال تر کشورمان را در بازار ازبکستان به ارمغان آورند.

۱۱-۱-۱- الزامات همکاری ج.ا.ایران با کشور ازبکستان و راهکارهای پیشنهادی

۱۱-۱-۱-۱-۱ افزایش سهم ج.ا.ایران از بازار صادراتی ازبکستان و تقویت حضور تجار ایرانی

راهکار پیشنهادی

- ✓ افزایش حجم تجارت دوجانبه با شناسایی پتانسیل ها و توانمندی های دو کشور
- ✓ امضا موافقتنامه تجارت ترجیحی فیما بین دو کشور و نیز اهمیت رعایت اصل دولت کامله الوداد از سوی کشور ازبکستان جهت توسعه روابط تجاری
- ✓ برگزاری نمایشگاه اختصاصی ایران در ازبکستان و بالعکس
- ✓ برگزاری همایش ها و سمینارها با موضوع بررسی روابط تجاری فیما بین جهت آشنایی تجار دو کشور با ظرفیت های کشور مقابل
- ✓ شناسایی نیازمندی های کشور ازبکستان و انعکاس مستمر موضوع به شرکت های توانمند جهت حضور در بازار آن کشور و تقویت توان صادراتی آنان
- ✓ تبادل بانک اطلاعاتی بخش های خصوصی فیما بین با هدف افزایش ارتباط تجار دو کشور با یکدیگر
- ✓ استفاده از مکانیزم تهاتر جهت بهره گیری از پتانسیل و ظرفیت های دو کشور با توجه به مشکلات بانکی موجود
- ✓ توسعه همکاری در بخش صادرات خدمات فنی و مهندسی با توجه به وجود شرکت های ایرانی توانمند در این حوزه
- ✓ راه اندازی دفتر یا نماینده سندیکای تولید کنندگان و صادرکنندگان محصولات دارای پتانسیل صادراتی در بازارهای مصرفی مهم ازبکستان در جهت بازاریابی
- ✓ ایجاد نمایشگاه و فروشگاه دائمی محصولات در ازبکستان (با توجه به موقعیت استراتژیک این منطقه)
- ✓ ایجاد دفاتر خدمات مشاوره و بازاریابی در ازبکستان
- ✓ ایجاد شرکت های مشترک سرمایه گذاری
- ✓ حفظ روابط و ادامه مذاکره با خریداران سابق در کشور ازبکستان و ارائه پیشنهادات با تسهیلات جدید
- ✓ فعال نمودن بازاریابی صادرات محصولات دارای پتانسیل در بازار ازبکستان با ارائه تسهیلات و مکانیزم ویژه
- ✓ استفاده از بسته بندی های مناسب جهت صادرات کالا به منظور بالابردن توان رقابتی در آن کشور

۱۱-۱-۱-۲ حل مشکلات حمل و نقل فیما بین و توسعه زیر ساخت های حمل و نقلی

راهکار پیشنهادی

- ✓ ضرورت تقویت همکاری در بخش حمل و نقل و ترانزیت
- ✓ ایجاد شرکت مشترک حمل و نقلی
- ✓ سرمایه گذاری در مناطق آزاد دو کشور به ویژه بندر چابهار
- ✓ تقویت خطوط پروازی مستقیم بین دو کشور
- ✓ تاسیس شرکت های مشترک حمل و نقل
- ✓ کاهش هزینه های حمل و نقل و افزایش واگن های فعال در بخش ریلی بین دو کشور

۱۱-۱-۱-۳- الزام ۳) حل مشکلات بانکی فیما بین

راهکار پیشنهادی

- ✓ تشکیل کمیته های بانکی فیما بین دو کشور
- ✓ بهره گیری از مکانیزم تهاتر

۱۱-۱-۱-۴- الزام ۴) توسعه همکاری ها در حوزه کشاورزی

راهکار پیشنهادی

- ✓ توسعه همکاری در حوزه کشاورزی، مکانیزاسیون کشاورزی، زهکشی و آفات
- ✓ انجام فعالیت مشترک علمی و تحقیقاتی در زمینه های بیوتکنولوژی و نانوتکنولوژی
- ✓ برگزاری ویدئو کنفرانس فیما بین فعالین حوزه کشاورزی دو کشور
- ✓ حضور شرکت های ایرانی در حوزه کشت فراسرزمینی
- ✓ برقراری ارتباط بین تولیدکنندگان بزرگ ایرانی در زمینه میوه و سبزیجات و محصولات کشاورزی با تجار ازبکی و تبادل اطلاعات

منابع و ماخذ

- ۱- وزارت امور خارجه ازبکستان
- ۲- بانک مرکزی ازبکستان
- ۳- کمیته دولتی آمار ازبکستان
- ۴- قانون جمهوری ازبکستان در خصوص سرمایه گذاری و فعالیت های سرمایه گذاری
- ۵- فائو
- ۶- بنیاد هریتیج
- ۷- بانک جهانی
- ۸- معاونت دیپلماسی اقتصادی وزارت امور خارجه
- ۹- سفارت ازبکستان در تهران
- ۱۰- استراتژی توسعه کشاورزی ازبکستان برای سال های ۲۰۲۰ الی ۲۰۳۰
- ۱۱- گمرک جمهوری اسلامی ایران
- ۱۲- سازمان توسعه تجارت ایران
- ۱۳- اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی استان تهران
- ۱۴- آزوماینینگ

- ۱- www.fao.org
- ۲- www.worldatlas.com
- ۳- www.trademap.org
- ۴- www.mfa.uz
- ۵- www.worldometers.info
- ۶- www.turkmensnews.com
- ۷- www.indexmundi.com
- ۸- www.economic.mfa.ir
- ۹- www.stat.uz
- ۱۰- www.heritage.org
- ۱۱- www.worldbank.org
- ۱۲- www.exportpotential.intracen.org
- ۱۳- www.cbu.uz
- ۱۴- www.worlddata.info
- ۱۵- www.statista.com
- ۱۶- www.azomining.com
- ۱۷- www.mfa.uz
- ۱۸- www.uzbekembassy.ir
- ۱۹- www.azomining.com